

Beloningsgevoeligheidstheorie, psychopathie en relationeel geweld: een verkennende zelfrapportagestudie

Masterproef neergelegd tot het behalen van
de graad van Master in de Criminologische Wetenschappen
door **01808530 Smet Thais**

Academiejaar 2022-2023

Aantal woorden: 17.836

Promotor :
Prof. Dr. Pauwels Lieven

Commissaris :
De Buck Ann

ABSTRACT

Relational aggression remains a significant form of aggression warranting continued investigation due to its association with various negative outcomes. Given the gaps in the Belgian scientific literature concerning relational aggression (eg. scarcity of studies focusing on relational aggression among adults), the examination of relational aggression within a mainly Belgian population is justified. The reinforcement sensitivity theory, as formulated by Anthony Walsh (2019), offers an interesting opportunity to study relational aggression. The theory was tested by exploring the direct effects of gender, age, anxiety sensitivity, psychopathy, reward sensitivity, morality, anticipated guilt and attitudes toward violence by peers and parents on general relational aggression, proactive relational aggression, reactive relational aggression and relational aggression in romantic relationships. Additionally, the direct effects of gender, age, anxiety sensitivity, psychopathy and reward sensitivity on morality, anticipated guilt, and attitudes of peers and parents toward violence were examined. A self-report study was conducted among young adults aged 18 to 25 years to collect data. Hierarchical logistic regressions and generalized linear models were performed to gain insights into the impacts of variables.

Results indicate that anxiety sensitivity and psychopathy consistently predicted all forms of relational aggression. Furthermore, the Behavioral Activation System (BAS), particularly its fun-seeking dimension, emerged as a positive predictor of relational aggression and relational aggression in romantic relationships, while the Behavioral Inhibition System (BIS) was specifically associated with proactive relational aggression. Gender was predictive of relational aggression and relational aggression in romantic relationships, whereas age predicted relational aggression and reactive relational aggression. Guilt predicted relational aggression and reactive relational aggression, demonstrating a negative effect. Lastly, approval of violence by peers and parents appeared to be a positive predictor of relational aggression and relational aggression in romantic relationships. The generalized linear model analyses indicated that gender, psychopathy, BAS (fun seeking), and BIS consistently predicted morality, guilt, and approval. Additionally, anxiety sensitivity negatively predicted morality and approval of violence, while BAS (drive) solely predicted approval of violence. Surprisingly, anxiety sensitivity consistently contradicted all hypotheses due to its positive effect on all forms of aggression and its negative effect on morality and approval of violence. More in depth research is thus warranted to understand the role of anxiety sensitivity in aggression. To conclude, this study provided a deeper understanding of relational aggression as well as the proposed theory by Walsh. Regarding future research, examining mediation and interaction effects is recommended.

Key words: reinforcement sensitivity theory, psychopathy, relational aggression

Trefwoorden: beloningsgevoeligheidstheorie, psychopathie, relationele agressie

WOORD VOORAF

De studie van criminaliteit heeft mij van kinds af aan al sterk geboeid. Als kind kon ik dan ook talloze uren spenderen aan het beluisteren en bekijken van documentaires over Amerikaanse politiezaken en verhoren, weliswaar met behulp van vertaalmachines. Dit is vandaag niet anders, met als enige grote verschil dat vertalen niet meer nodig is. De keuze om criminologie te gaan studeren werd bijgevolg eenvoudig gemaakt. Wat initieel een interesse in criminaliteit vormde, werd gaandeweg een grote passie voor criminologie. Alhoewel deze masterproef het eindpunt vormt van vijf zeer leerrijke en mooie jaren die samen mijn opleiding criminologie constitueren, beschouw ik het als het beginpunt van wat ik hoop een nog mooier en leerrijker volgend hoofdstuk in mijn leven is.

Ik kan mijn opleiding dan ook niet afsluiten zonder de mensen te bedanken die mij gaandeweg gesteund en geholpen hebben. Graag bedank ik mijn promotor prof. dr. Pauwels en commissaris Ann De Buck, voor hun onvervangbare hulp en uitzonderlijk goede begeleiding bij het schrijven van deze masterproef. Ik ben er dan ook van overtuigd dat er geen enkel team mij beter ondersteund zou hebben dan hen. Vervolgens bedank ik graag mijn vrienden, die naast het bieden van directe hulp bij mijn opleiding (door o.a. verscheidene opdrachten na te lezen en feedback te geven) ook een waardevolle steun zijn geweest zodat ik steeds weer de kracht vond om door te gaan. In het bijzonder bedank ik hierbij Karen, Silke, Sara, Nadia, Liesa en Steffi waarop ik altijd kan rekenen *no matter what*. Ik zou ook graag mijn vriend PJ willen bedanken, de *Clyde to my Bonnie* (weliswaar doorgaans zonder wetsovertredingen), voor mijn vaste steunpilaar te zijn en mij altijd te voorzien van geluk en warmte. Verder bedank ik ook graag mijn ouders, plusouders, familie en schoonfamilie die mij altijd toejuichten vanop de zijlijn. Tevens bedank ik graag Bollie, mijn vierpotige, kleine, pluizige beroepsinbreker (van mijn persoonlijke ruimte) die, naast het bieden van onvoorwaardelijke warmte, liefde en gezelligheid, altijd om 5 uur op post stond om mij tijdig wakker te miauwen zodat ik zeker vroeg genoeg opstond om verder te schrijven aan deze masterproef. Uiteraard bedank ik tot slot alle respondenten die aan het onderzoek deelgenomen hebben. De tijd die zij geïnvesteerd hebben in het onderzoek door de survey in te vullen is van onmiskenbare waarde voor deze masterproef.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	1
I. LITERATUURSTUDIE	6
1. Relationale agressie.....	6
1.1 Theoretische achtergrond.....	6
1.2 Relationale agressie bij jongvolwassenen.....	7
1.3 De rol van geslacht.....	7
2. Angstgevoeligheid.....	9
2.1 Evolutionaire en theoretische achtergrond.....	9
2.2 Angstgevoeligheid en deviant gedrag	10
3. Psychopathie.....	11
3.1 Theoretische achtergrond.....	11
3.2 Evolutionair perspectief.....	11
3.3 Psychopathie en relationele agressie.....	12
4. Beloningsgevoeligheid	13
4.1 Theoretische achtergrond.....	13
4.2 Behavioral Inhibition System	13
4.3 Behavioral Activation System	14
4.4 Beloningsgevoeligheid, strafgevoeligheid en agressie	14
5. Moraliteit.....	16
5.1 Theoretische achtergrond.....	16
5.2 Moraliteit vanuit een evolutionair perspectief.....	16
5.3 Delinquentietolerantie en agressie	16
6. Schuld.....	18
6.1 Theoretische achtergrond.....	18
6.2 Schuld vanuit een evolutionair perspectief.....	18
6.3 Schuld en agressie.....	18
7. Goedkeuring	19

7.1 Theoretische achtergrond.....	19
7.2 Attitudes ten aanzien van agressie en agressief gedrag	19
8. Besluit.....	20
II. VAN THEORIE NAAR THEORIE-TOETSING.....	21
1. Theoretisch kader	21
2. Hypotheses	23
3. Toetsbaar conceptueel model	24
III. METHODOLOGIE	25
1. Onderzoeksdesign.....	25
2. Onderzoekspopulatie en steekproef.....	26
3. Dataverzameling	27
4. Meetinstrumenten	28
4.1 Relationele agressie	28
4.2 Angstgevoeligheid	29
4.3 Psychopathie	29
4.4 Beloningsgevoeligheid.....	30
4.5 Moraliteit.....	31
4.6 Schuld	31
4.7 Goedkeuring.....	31
IV. RESULTATEN	32
1. Analyseplan	32
2. Logistische regressies	34
2.1 Relationeel geweld.....	34
2.2 Proactief relationeel geweld.....	41
2.3 Reactief relationeel geweld.....	47
2.4 Relationeel geweld in romantische relaties.....	53
3. Generalized linear models	60
3.1 Normen	60

3.2 Schuld	61
3.3 Goedkeuring.....	61
4. Besluit.....	62
3.1 Relatieve geweld.....	62
3.2 Proactieve relationele agressie	62
3.3 Reactieve relationele agressie	63
3.4 Relatieve agressie in romantische relaties	63
3.5 Normen	64
3.6 Schuld	64
3.7 Goedkeuring.....	64
V. DISCUSSIE EN AANBEVELINGEN	65
VI. BEPERKINGEN	67
VII. BIBLIOGRAFIE	68
VIII. PERSTEKST	78
IX. APPENDIX	80

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor relationeel geweld	35
Tabel 2: Model fit indicatoren hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor relationeel geweld	36
Tabel 3: Hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor proactief relationeel geweld	42
Tabel 4: Model fit indicatoren hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor proactief relationeel geweld	43
Tabel 5: Hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor reactief relationeel geweld	48
Tabel 6: Model fit indicatoren hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor reactief relationeel geweld	49
Tabel 7: Hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor relationeel geweld in romantische relaties	55
Tabel 8: Model fit indicatoren hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor relationeel geweld in romantische relaties	56
Tabel 9: Generalized linear model met individuele kenmerken als voorspellers	60

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Vertaalde versie reinforcement sensitivity theorie volgens Walsh (2019).....	3
Figuur 2: Rol studievariabelen in de getoetste theorie.....	21
Figuur 3: Toetsbaar conceptueel model relationele agressie	24
Figuur 4: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 1 (relationele agressie).....	34
Figuur 5: : Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 2 (relationele agressie).....	37
Figuur 6: : Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 3 (relationele agressie).....	39
Figuur 7: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 1 (proactieve relationele agressie).....	41
Figuur 8: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 2 (proactieve relationele agressie).....	43
Figuur 9: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 3 (proactieve relationele agressie).....	45
Figuur 10: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 1 (reactieve relationele agressie).....	47
Figuur 11: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 2 (reactieve relationele agressie).....	49
Figuur 12: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 3 (reactieve relationele agressie).....	51
Figuur 13: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 1 (relationele agressie in romantische relaties)	53
Figuur 14: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 2 (relationele agressie in romantische relaties)	56
Figuur 15: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 3 (relationele agressie in romantische relaties)	58

INLEIDING

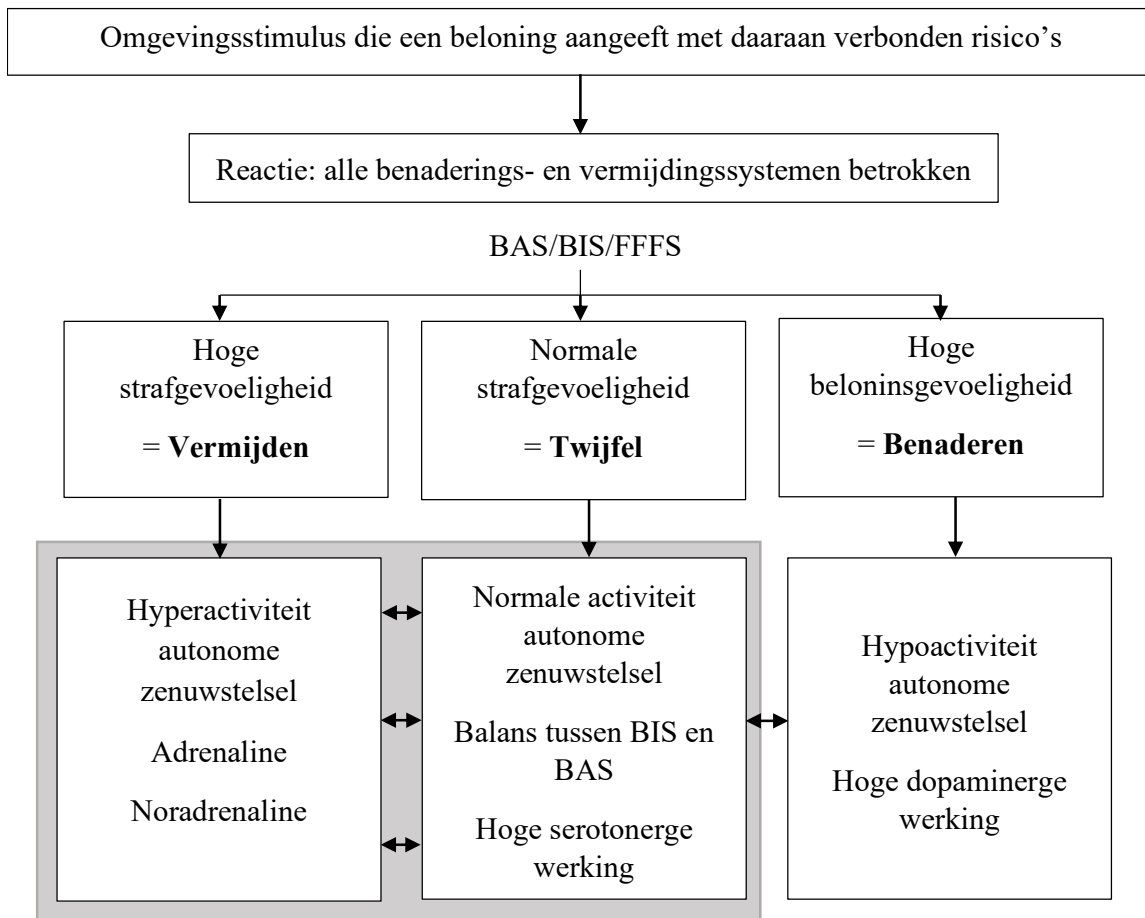
Onderzoek naar relationele agressie tijdens de midden-kindertijd is de laatste jaren aanzienlijk toegenomen (Murray-Close et al., 2007). De laatste 25 jaar kende onderzoek naar relationele agressie tijdens de adolescentie tevens een toename, waarbij het voortbouwt op eerdere studies naar relationele agressie bij schoolgaande kinderen (Voulgaridou & Kokkinos, 2023). Studies omtrent dit onderwerp hebben meermaals aangetoond dat het stellen van relationeel agressief gedrag tijdens de kindertijd en de adolescentie gerelateerd is aan negatieve uitkomsten (Murray-Close et al., 2010). Zo suggereert bestaand onderzoek dat het stellen van relationele agressie geassocieerd is met negatieve psychosociale gevolgen zoals ernstige aanpassingsproblemen, waaronder problemen gerelateerd aan sociale onaangepastheid (bv. problematische vriendschappen, afwijzing door *peers*), problemen in verband met emotieregulatie, internaliserende problemen (bv. depressieve symptomen), eenzaamheid, delinquentie, gebrek aan pro-sociaal gedrag en fysieke agressie (Espelage et al., 2018; Goldstein et al., 2007; Leff et al., 2010; Marshall et al., 2015). Alhoewel bestudeerde factoren gerelateerd aan agressie niet altijd tot agressie zullen leiden, is onderzoek naar deze factoren noodzakelijk in kader van preventie en interventie (Liu et al., 2013). Uitgaande van deze bevindingen is het bijgevolg essentieel om een grondig inzicht te verwerven in relationele agressie, waarbij aandacht wordt besteed aan de rol van zowel individuele als contextuele factoren die relationele agressie beïnvloeden (Voulgaridou & Kokkinos, 2023). Hierbij kan de *reinforcement sensitivity theory*, die volgens Walsh (2019) de metatheorie vormt voor de biosociale criminologie, een bijdrage leveren aan de studie van relationele agressie.

De *reinforcement sensitivity theory* (RST) is uiterst relevant voor verschillende kwesties binnen de criminologie (bv. psychopathie, geweld, verslaving en zelfcontrole). Het biedt een mogelijkheid om individuele verschillen in genetische en neurobiologische factoren te verenigen met risico- en beschermende factoren in een geïntegreerd model voor het begrijpen van de ontwikkeling van criminaliteit. Meer specifiek is het model van Walsh gericht op onderliggende neuroarchitectuur en neurotransmitters die betrokken zijn bij de primaire emoties (zoals woede, angst, walging en vreugde) en secundaire emoties (zoals empathie, schaamte en schuld) alsook de rol van het autonome zenuwstelsel bij de ontwikkeling van het geweten. Secundaire emoties worden opgewekt door het zenuwstelsel als reactie op waargenomen omgevingssignalen. Deze emoties bevinden zich in het limbische systeem en worden gecategoriseerd als sociale emoties aangezien hun functie bestaat uit het aanpassen van

gedrag door middel van hersenactiviteit. Hierdoor zouden mensen eerder een pro-sociale dan een antisociale reactie kiezen op een omgevingsstimulus. Met andere woorden: de werking van dit systeem zou ervoor zorgen dat mensen minder snel zullen toegeven aan criminele mogelijkheden. Empathie zorgt er dan ook voor dat helpend gedrag bij sociale soorten gekanaliseerd wordt. De secundaire emoties schaamte en schuld zijn gericht op het oproepen van zelfevaluatie indien een individu bepaald gedrag stelt dat anderen schaadt. Door middel van deze emoties wordt een individu gemotiveerd tot het nemen van corrigerende maatregelen, namelijk het vermijden van dergelijk gedrag in de toekomst en toenaderingsgedrag in de vorm van een poging om de toegebrachte schade te corrigeren. Het autonome zenuwstelsel speelt voornamelijk een rol bij gewetensvorming. Het geweten bestaat uit een reeks van geconditioneerde emotionele reacties op stimuli gerelateerd aan het vermijden van antisociale handelingen. Hierbij wordt vertrokken vanuit de stelling dat de sterkte van *arousal* van het autonoom zenuwstel de sterkte van het geweten (waarvan empathie, schaamte en schuld deel uitmaken) voorspelt. Met andere woorden: lage niveaus van *arousal* zorgen voor een verminderde conditionering van omgevingsstimuli, wat kan resulteren in een afname van geanticiperde angst voor straf, wat op zijn beurt leidt tot een verminderde ontwikkeling van het geweten (Walsh, 2019). Figuur 1 vertoont een vertaalde versie van een geschematiseerde voorstelling van deze theorie en vormt de inspiratie voor deze masterproef die hoofdzakelijk gericht is op het toetsen van deze theorie.

In het algemeen is er sprake van consensus omtrent de stelling dat gedrag, waaronder agressief gedrag, het resultaat is van complexe interacties tussen biologische, genetische componenten en omgevingscomponenten (sociale en fysieke factoren; Valois et al., 2002). Alhoewel reeds veel vooruitgang geboekt werd op het gebied van onderzoek naar verbanden tussen deze componenten en relationele agressie, is er toch sprake van enkele leemtes in de Belgische wetenschappelijke literatuur. Zo blijkt onderzoek naar beloningsgevoeligheid in de context van agressie schaars te zijn in België, en focust Belgisch onderzoek naar relationele agressie zich voornamelijk op jongeren en opmerkelijk weinig op volwassenen. Murray-Close et al. (2010) stellen dat er in het algemeen weinig studies uitgevoerd zijn die correlaties van relationele agressie in de volwassenheid onderzocht hebben. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek met oudere respondenten is dan ook gerechtvaardigd (Murray-Close et al., 2010)

Figuur 1: Vertaalde versie reinforcement sensitivity theorie volgens Walsh (2019)

Noot: aangepast vanuit *The reinforcement sensitivity theory: a metatheory for biosocial criminology* (p. 89) door A. Walsh, 2019, Routledge. Copyright 2019 door Taylor & Francis

De masterproef bestaat dus uit twee grote doelen: het toetsen van de metatheorie van Walsh en het leveren van een bijdrage aan de wetenschappelijke literatuur omtrent relationele agressie met het oog op vervullen van hiaten in de Belgische literatuur. Concreet zal het verband tussen individuele kenmerken (geslacht, leeftijd, beloningsgevoeligheid, angstgevoeligheid en psychopathie), kenmerken van het geweten (moraliteit en schuldgevoelens) en goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving én relationele agressie bij (jong)volwassenen tussen 18 en 25 jaar onderzocht worden. Inzichten omtrent de rol van de centrale concepten worden verkregen door het uitvoeren van hiërarchische logistische regressies en *generalized linear model*-analyses, waarbij respectievelijk de hoofdeffecten van elke variabele op de verscheidene vormen van relationele agressie nagegaan worden en de hoofdeffecten van individuele kenmerken op moraliteit, schuldgevoelens en goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving bestudeerd worden. Deze doelstelling wordt vertaald naar volgende onderzoeksvragen:

1. Wat zijn de directe effecten van de variabelen *geslacht, leeftijd, angstgevoeligheid, psychopathie, beloningsgevoeligheid, moraliteit, schuld* en *goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving* op relationele agressie?
2. Wat zijn de directe effecten van de variabelen *geslacht, leeftijd, angstgevoeligheid, psychopathie, beloningsgevoeligheid, moraliteit, schuld* en *goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving* op proactieve relationele agressie?
3. Wat zijn de directe effecten van de variabelen *geslacht, leeftijd, angstgevoeligheid, psychopathie, beloningsgevoeligheid, moraliteit, schuld* en *goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving* op reactieve relationele agressie?
4. Wat zijn de directe effecten van de variabelen *geslacht, leeftijd, angstgevoeligheid, psychopathie, beloningsgevoeligheid, moraliteit, schuld* en *goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving* op relationele agressie in romantische relaties?
5. Wat zijn de directe effecten van de variabelen *geslacht, leeftijd, angstgevoeligheid, psychopathie, beloningsgevoeligheid* op moraliteit?
6. Wat zijn de directe effecten van de variabelen *geslacht, leeftijd, angstgevoeligheid, psychopathie, beloningsgevoeligheid* op geanticiperde schuld?
7. Wat zijn de directe effecten van de variabelen *geslacht, leeftijd, angstgevoeligheid, psychopathie, beloningsgevoeligheid* op goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving?

Onderzoeksvragen 1 tot en met 4 zijn eerder gericht op het onderzoeken van determinanten van relationele agressie. Daarnaast is het ook interessant om te kijken in welke mate individuele kenmerken bijdragen aan kenmerken van het geweten en goedkeuring van geweld (onderzoeksvragen 5 tot en met 7). De masterproef bestaat in totaal uit negen grote delen. In het eerstvolgende deel worden de centrale concepten toegelicht door middel van een literatuurstudie. Vervolgens wordt een korte terugkoppeling gemaakt tussen de besproken concepten en de metatheorie van Walsh (2019) teneinde de theorie die empirisch getoetst zal worden te verduidelijken. Het vierde deel bevat het methodologisch gedeelte, waarin de gebruikte methodologie alsook de gebruikte meetinstrumenten toegelicht zullen worden. In het daaropvolgende hoofdstuk worden de resultaten van de statistische analyses uiteengezet. Het

zesde hoofdstuk bevat de discussie, gevolgd door het zevende deel: de bibliografie. Het achtste deel bevat een Nederlandstalige perstekst en het laatste deel van deze masterproef betreft de appendix waarin overige analyses en bijlagen gerelateerd aan het onderzoek gepresenteerd worden.

I. LITERATUURSTUDIE

Dit eerste deel van de masterproef betreft een theoretische uiteenzetting van de centrale concepten. Door middel van verschillende databanken zoals *Google Scholar*, *Web of Science*, *ProQuest* en *PsycNET* werden de concepten *relationele agressie*, *angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *beloningsgevoeligheid*, *moraliteit*, *schuldgevoelens* en *goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving* onder de loep genomen. Bij de concepten die centraal staan in de getoetste theorie wordt een theoretische achtergrond gegeven, doorgaans gevolgd door de toelichting van het evolutionair perspectief op het desbetreffende concept. Het toelichten van de evolutionaire achtergrond van de concepten is voornamelijk relevant om in het tweede deel van de masterproef een koppeling te maken tussen de centrale concepten en de getoetste theorie.

1. Relationele agressie

1.1 Theoretische achtergrond

Binnen de literatuur blijkt geen consensus te zijn omtrent de definitie van ‘relationele agressie’. Studies over relationele agressie gebruiken verschillende definities en synoniemen (bv. sociale agressie; Andraszcyk & Gierczyk, 2017). Binnen deze masterproef zal gewerkt worden met de term relationele agressie. Eén van de veelgebruikte definities voor dit concept is afkomstig van Werner & Crick, die relationele agressie definiëren als het beschadigen of ermee dreigen iemands sociale status, reputatie of relaties te beschadigen door middel van sociale manipulatieve methoden (Werner & Crick, 1999). Relationele agressie kan zich bijvoorbeeld uiten in de vorm van pesten, roddelen, vernederen, iemand isoleren uit zijn of haar vriendengroep of iemand dreigen te negeren (American Psychological Association, 2023; Young et al., 2006).

Relationele agressie wordt daarnaast vaak opgesplitst in *proactieve* en *reactieve* relationele agressie. De klassieke, dichotome indeling van agressie in proactieve en reactieve agressie is gebaseerd op twee verschillende theorieën (Voulgaridou et al., 2022). *Proactieve agressie* (of instrumentele agressie) verwijst naar doelbewuste handelingen gericht op het bereiken van gewenste doelen. Deze vorm van agressie is geworteld in de sociaal-cognitieve leertheorie van Bandura (Bandura, 1986; Card & Little, 2006; Conner et al., 2003). Binnen deze theorie wordt agressief gedrag beïnvloed door versterking van de sociale omgeving (Voulgaridou et al., 2022).

Reactieve agressie (of defensieve agressie) verwijst naar boze, vaak emotioneel ontregelde reacties op gepercipieerde beledigingen, bedreigingen, provocatie of ergernissen (Card & Little, 2006; Conner et al., 2003) en is geworteld in het frustratie-agressiemodel van Berkowitz. Binnen dit model leiden frustratie of andere aversieve ervaringen tot agressie (Berkowitz, 2012). Met andere woorden: proactieve agressie is doelgerichte, gecalculerde agressie en wordt uitgelokt door een externe stimulus terwijl reactieve agressie bestaat uit een agressieve reactie uitgelokt door het gedrag van anderen dat gepercipieerd werd als bedreigend of intentioneel (Fite et al., 2008).

1.2 Relationele agressie bij jongvolwassenen

Relationele agressie manifesteert zich op verschillende manieren bij jongvolwassenen ten opzichte van kinderen. Onderzoek naar relationele agressie bij jongvolwassenen zou dan ook rekening moeten houden met de functies van relationele agressie die verschillend zijn van de functies ervan bij kinderen. Daarnaast komen romantische relaties ook vaker voor in de jongvolwassenheid. Bijgevolg is het belangrijk om een meetinstrument te gebruiken dat enerzijds peilt naar verschillende functies van relationele agressie (proactieve en reactieve agressie) en anderzijds peilt naar relationele agressie in romantische relaties (Murray Close et al., 2010).

1.3 De rol van geslacht

Traditioneel werd aangenomen dat mannen meer agressie stellen dan vrouwen. Doorheen de jaren werd de nadruk meer gelegd op kwalitatieve verschillen in plaats van kwantitatieve verschillen op het gebied van geslacht en agressie (Björkqvist, 2018; Björkqvist, & Österman, 2018). Er wordt dan ook doorgaans gesteld dat mannen meer fysieke agressie zouden vertonen, terwijl vrouwen meer geneigd zijn om relationele agressie te stellen (Velásquez et al., 2010; Voulgaridou & Kokkinos, 2023).

Er blijkt echter weinig consensus in de literatuur te zijn over de rol van geslacht in de prevalentie van relationele agressie. Enerzijds wijst onderzoek er vaak op dat er geen geslachtsverschillen gevonden worden bij het gebruik van relationele agressie (Murray-Close et al., 2010; Putallaz et al., 2007; Xie et al., 2003). Anderzijds vermeldt de literatuur ook vaak dat meisjes vaker relationele agressie zouden plegen (Crick et al., 2007; Velásquez et al., 2010; Voulgaridou & Kokkinos, 2023). Een studie specifiek gericht op relationele agressie bij oudere adolescenten en jongvolwassenen concludeerde echter dat het stereotiepe idee dat vrouwen

vaker relationele agressie plegen minstens onjuist is bij hogeschoolstudenten, aangezien zowel mannelijke als vrouwelijke studenten evenveel geneigd zijn om relationeel agressief gedrag te rapporteren (Czar et al., 2011).

2. Angstgevoeligheid

2.1 Evolutionaire en theoretische achtergrond

De evolutionaire functie van angst is gericht op het vermijden van gevaarlijke situaties. Angst heeft invloed op verschillende parameters die tot uiting komen in situaties geassocieerd met gevaar teneinde overleving te verhogen. Verschillende aanpassingen veroorzaakt door angst zijn nuttig voor verschillende soorten gevaar. Dit heeft ertoe geleid dat generieke angst gedifferentieerd werd naar verschillende subtypes die elk geassocieerd worden met een bepaald soort gevaar maar ook naar corresponderende angststoornissen (Nesse, 2022). Sommige personen ervaren echter ook angst voor angst.

Uitgaande van bevindingen dat individuen een ‘angst voor angst’ konden ervaren, omschreven Reiss et al. (1986) *angstgevoeligheid* als een variabele bestaande uit de overtuiging dat de ervaring van angst of vrees ziekte, schaamte of additionele angst veroorzaakt. Angstgevoeligheid zou alertheid omtrent stimuli die de mogelijkheid om angstig te worden verhogen, bezorgdheid omtrent de mogelijkheid om angstig te worden vergroten en zou de motivatie om angst-veroorzakende stimuli te vermijden verhogen (Reiss et al., 1986). Er wordt dan ook doorgaans gesteld dat personen die hoog scoren op angstgevoeligheid gedragingen die intense fysiologische sensaties veroorzaken, vermijden (Broman-Fulks et al., 2007).

Recenter werd angstgevoeligheid omschreven als het hebben van angst voor arousal- of angst-gerelateerde symptomen en hun gevolgen (Guillot et al., 2014; Taylor et al., 2007). Het komt voort uit overtuigingen dat sensaties nadelige gevolgen hebben zoals de dood, waanzin of sociale afwijzing. Angstgevoeligheid kan geconceptualiseerd worden als een factor die bijdraagt tot individuele verschillen in algemene angstigheid en als een drijfveer voor verschillende types van angststoornissen (o.a. posttraumatische stressstoornis, paniekstoornis, sociale angststoornis, ...). Angstgevoeligheid is een angstversterker: wanneer angstgevoelige individuen angstig worden, worden ze verontrust door hun angst-gerelateerde symptomen waardoor hun angst verder versterkt wordt (Taylor et al, 2007).

Angstgevoeligheid versterkt tot slot stress-activiteit, aangezien individuen met een hoge mate aan angstgevoeligheid meer geneigd zijn ervaringen als stressvol te beschouwen door hun angst voor angst-gerelateerde sensaties, die zelf gepaard gaan met stress-activiteit. Dit omvat fysiologische stress-activiteit, meer specifiek de activatie van het autonome zenuwstelsel (Horenstein et al., 2018).

2.2 Angstgevoeligheid en deviant gedrag

In de literatuur blijkt sprake te zijn van inconsistente resultaten wat betreft het verband tussen angstgevoeligheid en agressie. Op het gebied van delinquent gedrag, vermeldden Von Nebbitt et al. (2008) dat angstgevoeligheid tot betrokkenheid bij delinquent gedrag kan leiden aangezien angstgevoeligheid verhoogd kan worden in situaties die gepercipieerd worden als bedreigend (bv. verbaal of fysiek geweld; Von Nebbitt et al., 2008). Daarbij aansluitend verklaarden Thompson en Schmidt (2021) in hun paper dat individuen met verhoogde angstniveaus vigilantier zijn ten aanzien van gepercipieerde bedreigingen of gevaren. Angstgerelateerde hypervigilantie kan dan ook vecht-of-vluchtreacties uitlokken. Zo werd al aangetoond dat extreem angstige personen op stress reageren met een verhoogde prikkelbaarheid, vijandigheid, woedeaanvallen, indirecte en directe agressie (Thompson & Schmidt, 2021).

In een onderzoek van Broman-Fulks et al. (2007) werd tot slot het verband tussen angstgevoeligheid en op wraak gebaseerde agressie nagegaan. Hieruit bleek dat angstgevoeligheid negatief geassocieerd was met extreem agressief gedrag. Angstgevoeligheid bleek echter niet gerelateerd te zijn aan gemiddelde agressieniveaus. De onderzoekers stelden dan ook dat gedragingen die fysiologische sensaties mild doen toenemen waarschijnlijk niet vermeden worden door individuen die hoog op angstgevoeligheid scoren en dat gedragingen die voor intensere sensaties zorgen, wel vermeden worden. De resultaten van deze studie wezen er ook op dat angstgevoeligheid agressie niet verhindert, maar dat individuen die hoog scoren op angstgevoeligheid minder geneigd zijn om hogere niveaus van agressie te vertonen als reactie op intense provocatie (Broman-Fulks et al., 2007). Deze bevindingen werden echter niet ondersteund door de resultaten uit het onderzoek van Thompson en Schmidt (2021).

3. Psychopathie

3.1 Theoretische achtergrond

Psychopathie wordt op klinisch niveau omschreven als een neuro-psychiatrische stoornis gekenmerkt door gebrekkige emotionele reacties, een gebrek aan empathie en lage gedragscontrole. Klinische psychopathie resulteert dan ook vaak in aanhoudend antisociaal, deviant en crimineel gedrag (Anderson & Kiehl, 2014).

Binnen dit onderzoek wordt psychopathie bekeken vanuit de *dark triad*, waarbij psychopathie beschouwd wordt als een persoonlijkheidskenmerk en zich op subklinisch niveau bevindt. Samen met Machiavellisme en narcisme vormt psychopathie de '*dark triad*', een categorisatie van 'duistere persoonlijkheidskenmerken'. Psychopathie wordt binnen de *dark triad* gezien als de meest verraderlijke donkere trek, aangezien het niet alleen gekenmerkt wordt door een lage mate aan *agreeableness* (meegaandheid), maar ook door minimale angst. Verder wordt psychopathie binnen de *dark triad* omschreven als de meest kwaadaardige trek omdat het tevens gekenmerkt wordt door hogere niveaus van impulsiviteit en sensatiezoekend gedrag gepaard met een lage mate aan empathie (Furnham et al., 2013; Paulhus & Williams, 2002).

3.2 Evolutionair perspectief

Alhoewel psychopathie in het algemeen vaak geassocieerd wordt met negatieve gevolgen (bv. criminaliteit), wordt het binnen een evolutionair kader beschouwd als een bepaalde sociale strategie die wellicht waardevol kan zijn. De kenmerken onderliggend aan psychopathie werden mogelijks specifiek geselecteerd aangezien ze reproductief succes kunnen verhogen in bepaalde omgevingen (Durrant & Ward, 2015).

Wanneer psychopathie besproken wordt in een evolutionaire context, worden doorgaans twee hypothesen aangehaald die suggereren dat psychopathie specifiek is geselecteerd. De eerste hypothese bevat de assumptie dat kenmerken van psychopathie beschouwd kunnen worden als deel van een '*fast life history strategy*' (Durrant & Ward, 2015). Deze soort strategieën worden geassocieerd met een lage focus op toekomstplannen en zijn eerder gericht op korte-termijn relaties, meer risico's nemen, lage zelfcontrole en egoïsme. Dit type levensstijl is risicovol, maar kan grote, adaptieve voordelen opleveren in bepaalde omgevingen. Zo hebben individuen die hoger scoren op psychopathie vaker de neiging om risicovollere maar belonende activiteiten uit te zoeken (Del Giudice et al., 2011; Ellis et al., 2013; Glenn et al., 2011). De tweede evolutionaire hypothese betreft de stelling dat psychopathie onderhouden wordt in de

populatie door gebalanceerde selectie. Hiermee wordt bedoeld dat bepaalde kenmerken in een populatie gehouden kunnen worden wanneer ze voortplanting verhogen in bepaalde omgevingscontexten. Meer specifiek kan frequentie-afhankelijke selectie kenmerken verkiezen omwille van hun zeldzaamheid. Indien deze kenmerken vaker zouden voorkomen, worden ze minder voordelig. Psychopathische kenmerken vormen hier een voorbeeld van (Durrant & Ward, 2015).

3.3 Psychopathie en relationele agressie

De effecten van psychopathie op relationele agressie werden al meermaals bestudeerd. Hierbij suggereren meerdere studies dat psychopathie positief geassocieerd is met relationele agressie (Coyne & Thomas, 2008; Coyne et al., 2010; Czar et al., 2011; Knight et al., 2018; Riaz et al., 2021; Schmeelk et al., 2008; White et al., 2015). Meer specifiek werden positieve verbanden gevonden met proactieve relationele agressie (Knight et al., 2018; White et al. 2015) reactieve relationele agressie (Knight et al., 2018; White et al., 2015) en relationele agressie in romantische relaties (Czar et al., 2011).

4. Beloningsgevoeligheid

4.1 Theoretische achtergrond

Zoals Anthony Walsh (2019) omschreef, baseert de *reinforcement sensitivity theory* (RST) zich op het idee dat mensen enerzijds geneigd zijn om toenadering te zoeken tot en zich bezig te houden met activiteiten gerelateerd aan beloning en anderzijds geneigd zijn om activiteiten gekoppeld aan straf stop te zetten en te vermijden (Walsh, 2019). De theorie werd geïntroduceerd door Gray (1970) en werd inmiddels gebruikt in een uitgebreid arsenaal aan wetenschappelijke studies.

De recentste versie van de *reinforcement sensitivity theory* (RST-3) onderscheidt drie grote neuropsychologische systemen: een positief systeem gericht op toenaderend gedrag (*behavioral activation system* of BAS) en twee negatieve systemen, namelijk het *behavioral inhibition system* (BIS) dat gericht is op vermijdend gedrag en het *fight-flight-freeze* systeem (FFFS). Het BAS wordt geactiveerd door aantrekkelijke stimuli, het BIS door conflicterende stimuli en het FFFS door aversieve stimuli (Corr & Cooper, 2016; Gray & McNaughton, 2000).

4.2 Behavioral Inhibition System

Binnen de recentste versie van RST wordt het *behavioral inhibition system* (BIS) beschouwd als gedragsinhiberend en verhoogt het *arousal* en risicobeoordeling als reactie op stimuli die wijzen op het verlies van verwachte beloningen en onzekerheden. Dit systeem wordt tevens verantwoordelijk geacht voor het oplossen van doelconflicten (conflicten zowel tussen als binnenin het BAS en het FFFS)(Corr & Cooper, 2016; Lopez-Vergara, 2012). Het BIS is zo geëvolueerd dat het dieren in staat stelt om gevaarlijke situaties te benaderen. In het algemeen leidt de activering van het BIS tot remming van voorafgaand conflicterend gedrag, het beoordelen van risico en het scannen van zowel het geheugen als de omgeving om gelijktijdige conflicten op te lossen. Een oplossing kan vervolgens ofwel bestaan uit toenaderend gedrag indien de perceptie van gevaar is afgenomen (activatie van het BAS) ofwel actieve vermijding indien de perceptie van gevaar toegenomen is of duidelijk is (activatie van het FFFS)(Corr & Cooper, 2016).

4.3 Behavioral Activation System

Het *behavioral activation system* (BAS) is gevoelig voor geconditioneerde aantrekkelijke stimuli, waarbij het systeem een positieve feedbacklus vormt die geactiveerd wordt door de aanwezigheid van stimuli die geassocieerd zijn met beloning en het beëindigen of uitblijven van signalen van straf. Het BAS is gerelateerd aan een staat van positief affect: een positieve emotionele toestand of stemming (Corr, 2008). Het BAS is zo geëvolueerd dat het ons in staat stelt om evolutionaire adaptieve problemen gerelateerd aan het verkrijgen van essentiële bronnen zoals voedsel, water, seks en sociale status, op te lossen (Krupić et al., 2016).

4.4 Beloningsgevoeligheid, strafgevoeligheid en agressie

Eén van de meest gebruikte instrumenten om belonings- en strafgevoeligheid te meten zijn de BIS/BAS-schalen van Carver en White (1994). Dit instrument bestaat uit een inhiberende factor (de BIS-schaal) en drie activerende factoren (de BAS-schalen). De BIS-schaal omvat items die refereren naar de anticipatie van straf, terwijl de BAS-schalen bestaan uit items die gericht zijn op de anticipatie van beloning. De BAS-schalen kunnen ingedeeld worden in drie componenten: plezier zoeken (*fun seeking*), responsiviteit voor beloning (*reward responsiveness*) en motivatie (*drive*; Franken et al., 2005). Eén van de studies die dit meetinstrument gebruikt in verband met agressie, is het onderzoek van Miller et al. (2012). Uit de resultaten bleek enkel sprake te zijn van een significante positieve verbanden tussen BIS en reactieve agressie en tussen BAS (*drive*) en relationele agressie. Daarbij bleek BIS een significante voorspeller te zijn van reactieve agressie, BAS (*fun seeking*) van proactieve agressie en BAS (*drive*) van relationele agressie (Miller et al., 2012). Een ander voorbeeld is het onderzoek van Smits en Kuppens (2005), waarbij BIS negatief geassocieerd was met fysieke en verbale agressie en alle BAS-subschalen positief gecorreleerd waren met deze vormen van agressie (Smits & Kuppens, 2005). Ook in deze studie zal dit meetinstrument gebruikt worden.

Verder suggereert recent onderzoek dat een grotere beloningsgevoeligheid in het algemeen gerelateerd is aan hogere niveaus van agressie (zie Bjørnebekk, 2007; Carlson et al., 2013; Megías-Robles et al., 2022; Parker et al., 2022; Pederson et al., 2018; Smits, 2005). De balans tussen straf- en beloningsgevoeligheid (de BIS/BAS balans) is dan ook direct gerelateerd aan agressie. Wanneer agressie gepaard gaat met een hoge beloningsgevoeligheid en een lage strafgevoeligheid, vormt dit het prototype van gewelddadig crimineel gedrag (Walsh, 2019).

Het verband tussen strafgevoeligheid en agressie blijkt echter onduidelijk te zijn. Bepaalde onderzoeken toonden aan dat een hogere gevoeligheid voor straf gerelateerd is aan een grotere waarschijnlijkheid om (fysieke en verbale) agressie en de gevolgen ervan te vermijden of te onderdrukken. In dat geval ging het om een negatief verband tussen strafgevoeligheid en agressie (zie Bjørnebekk, 2007; Carlson et al., 2013; Smits, 2005). Niettemin spreken de resultaten van andere onderzoeken het voorgaande ook tegen. Een aantal studies vonden dit verband helemaal niet (zie Constantinou et al., 2011), terwijl andere onderzoeken net een positief verband vonden tussen strafgevoeligheid en agressie (zie Miller et al., 2012; Pederson et al., 2018).

5. Moraliteit

5.1 Theoretische achtergrond

Morele waarden verwijzen doorgaans naar hoe personen staan tegenover bepaalde gedragingen (en dus niet naar de waarschijnlijkheid dat ze deze gedragingen al dan niet zouden stellen). Morele normen zijn essentieel in een sociale organisatie aangezien ze individuen verhinderen van het stellen van deviante gedragingen alsook sociale solidariteit en coöperatie bevorderen (Antonaccio & Tittle, 2008). Moraliteit speelt een prominente rol in verscheidene, bekende criminologische en sociologische theorieën die gedrag trachten te verklaren (bv. Durkheim, 1961; Hirshi, 1969, Wikström, 2006, voor een uitgebreide review van de rol van moraliteit in verscheidene criminologische theorieën, zie Barton-Crosby, 2018). Binnen deze masterproef zal moraliteit ingevuld worden als delinquentietolerantie, wat verwijst naar de mate waarin inbreuken tegen de algemene spelregels van de samenleving getolereerd worden. (Pauwels, 2007).

5.2 Moraliteit vanuit een evolutionair perspectief

Moraliteit kan tevens bekeken worden vanuit een evolutionair perspectief. Zoals Raine en Yang (2006) in hun paper omschrijven, is de kans groot dat veel van onze morele waarden geworteld zijn in een diepe evolutionaire geschiedenis, waarbij emoties de drijfkracht waren van morele actie. Het succes van vroege hominidae was sterk gebaseerd op wederzijds altruïsme en een sociale structuur om bronnen te delen. Desalniettemin kan egoïsme (het nemen van bronnen zonder te geven) een concurrerende, evolutionair stabiele strategie vormen die onder controle moet gehouden worden voor het voortbestaan van de soort. Bijgevolg evolueerden negatieve morele emoties (bv. schuld) waarschijnlijk om het overtreden van sociale normen tegen te gaan (Raine & Yang, 2006).

5.3 Delinquentietolerantie en agressie

Onderzoek gericht op het concept 'morele ontkoppeling' kan waardevolle inzichten omtrent moraliteit en antisociaal gedrag opleveren. Volgens Bandura (1999) kunnen individuen zichzelf beschermen van anderen te schaden door middel van geïnternaliseerde morele waarden. Om interne gevolgen van schadelijk gedrag te vermijden (bv. schuldgevoelens), proberen individuen dergelijk gedrag te rationaliseren, wat verwijst naar morele ontkoppeling. Bij studies die het verband tussen morele ontkoppeling en relationele agressie nagingen, is er doorgaans sprake van een positief verband (zie Erzi, 2020; Kokkinos et al., 2016a; Kokkinos et al., 2016b).

Delinquentietolerantie wordt tot slot in verscheidene studies geassocieerd met risicovol en problematisch gedrag, waaronder antisociaal gedrag en middelgebruik (zie Benjamin & Wulfert, 2005; Costa et al., 1995; Donovan et al., 1999; Loveland et al., 1999; Macy et al., 2019; Wills et al., 2001).

6. Schuld

6.1 Theoretische achtergrond

Schuld is een morele, zelfbewuste emotie die sociale banden en hechting versterkt. Het bevat een straffende functie en zorgt er bijgevolg voor dat mensen minder geneigd zijn om anderen te schaden of teleur te stellen. Schuldgevoelens worden dan ook geactiveerd wanneer men vindt dat eigen morele standaarden overschreden werden of indien niet voldaan werd aan morele verplichtingen, zeker wanneer het de behandeling van anderen betreft. Schuld kan dus een waardevolle emotie vormen om samenleven en het onderhouden van succesvolle interpersoonlijke relaties te bevorderen (Baumeister et al., 1994).

6.2 Schuld vanuit een evolutionair perspectief

Wanneer geactiveerd, roept schuld op tot zelfevaluatie. Hierdoor zijn individuen meer geneigd om corrigerende maatregelen te nemen, zoals de overtreding die de schuldgevoelens veroorzaakte in de toekomst te vermijden en toenaderend gedrag te stellen om de toegedane schade te herstellen (Walsh, 2019). Schuld speelt dan ook een centrale rol in coöperatie en kent vele voordelen vanuit een evolutionair perspectief, zowel op groepsniveau (aangezien ze meer pro-sociaal en altruïstisch gedrag vertonen; Ramsey & Deem, 2016) als op individueel niveau (het anticiperen van schuld zorgt voor de aanwezigheid van reciprocerende of straffende groepsleden en de aanwezigheid van wederzijds voordelige samenwerkingspatronen; Rosenstock & O'Connor, 2018).

6.3 Schuld en agressie

Enkele studies toonden dan ook aan dat schuld pro-sociaal gedrag bevordert en agressief gedrag tegengaat (zie Hoffman, 1998; Olthof, 2012; Tangney, 1995). Tevens werd aangetoond dat hogere geanticipeerde schuldgevoelens negatief geassocieerd zijn met regelovertreding bij hogeschoolstudenten (zie Quiles & Bybee, 1997; Quiles et al., 2002). Meer specifiek suggereerden Mancini en Gangemi (2004; 2006) dat personen die sterk anticiperen op schuld, schrik ervaren voor het effectief hebben van schuldgevoelens. Daardoor zouden ze hun voorzorgen nemen om dergelijke negatieve gevoelens te vermijden. Uit het onderzoek van Onishi et al. (2016) bleek dat schuldgevoelens bij relationele agressie de sterkste impact hadden op het potentieel stellen van relationele agressie. Kinderen die verwachtten dat ze schuldgevoelens zouden ervaren bij relationele agressie, trachtten deze gevoelens dan ook te vermijden (Onishi et al., 2016).

7. Goedkeuring

7.1 Theoretische achtergrond

Een attitude verwijst naar een samenvattende evaluatie van objecten, plaatsen of mensen (Petty & Cacioppo, 1996). Vanuit een sociaal-cognitief perspectief is agressie afhankelijk van hoe een individu de sociale omgeving waarneemt en interpreteert, en houdt rekening met hoe mensen doorgaans reageren op bepaalde situaties en in hoeverre actoren geloven dat ze in staat zijn om te reageren op verscheidene situaties (Blankenship et al., 2019). Binnen deze masterproef wordt gefocust op de attitudes ten aanzien van geweld door de dichte omgeving, meer specifiek de attitudes van ouders en *peers*.

Attitudes ten aanzien van agressie kunnen een invloed hebben op agressief gedrag op verscheidene manieren. Jongeren die gewelddadig gedrag tolereren, stellen vaker dergelijk gedrag om steun en acceptatie te verkrijgen van *peers*. Ouders van adolescenten kunnen tevens hun gedrag beïnvloeden aangezien ze hun kinderen positief bekrachtigen door steun en advies geven met betrekking tot het oplossen van conflicten en het gebruik van alternatieve methoden voor geweld aanmoedigen (Martinez et al., 2021). Daarnaast kunnen afkeurende attitudes ten aanzien van geweld beschermingsfactoren zijn voor het zelf ontwikkelen van agressieve attitudes (Gentile & Bushman, 2012).

7.2 Attitudes ten aanzien van agressie en agressief gedrag

Meerdere studies toonden dan ook aan dat de attitudes van ouders ten aanzien van agressie en antisociaal gedrag positief gecorreleerd zijn met dergelijk gedrag bij hun kinderen (zie Martinez et al., 2021; Obinu, 2014; Walters, 2020; Werner & Grant, 2009). De manier waarop kinderen de attitudes van hun ouders ten aanzien van geweld percipiëren kan ook een rol spelen bij agressie. Zo toonden de resultaten van een onderzoek van Orpinas et al. (1999) aan dat kinderen die ervan overtuigd waren dat hun ouders positieve attitudes hadden ten aanzien van agressie, meer agressief gedrag stelden (Orpinas et al., 1999).

Gelijkaardige resultaten kunnen teruggevonden worden voor de attitudes van *peers*, waarbij meerdere studies aangetoond hebben dat ook hun attitudes impact bleken te hebben op agressief gedrag bij adolescenten (zie Faris & Enmett, 2012; Mouttapa et al., 2004).

8. Besluit

In dit eerste deel van de masterproef werden de verscheidene centrale concepten uit de masterproef toegelicht. Hieruit bleek dat relationele agressie zich anders manifesteert in de jongvolwassenheid, en bijgevolg een passend meetinstrument noodzakelijk is om deze vorm van agressie te bestuderen bij deze specifieke populatie. Daarnaast heerst er onduidelijkheid omtrent de rol van geslacht in relationele agressie.

De associaties van beloningsgevoeligheid, psychopathie, anticipatie van schuldgevoelens en goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving met agressie leverden telkens consistente resultaten op, waarbij steeds sprake was van een positief verband. Desalniettemin bleek de rol van angstgevoeligheid in het stellen van agressie onduidelijk te zijn. Enerzijds wordt gesuggereerd dat angstgevoeligheid negatief geassocieerd zou zijn met agressie, anderzijds wordt net het omgekeerde gesteld. Bovendien bleek ook de rol van strafgevoeligheid in het stellen van agressie twijfelachtig te zijn. Verder wordt moraliteit, ingevuld als delinquentietolerantie, in de literatuur hoofdzakelijk in verband gebracht met antisociaal gedrag en criminaliteit, maar niet met relationele agressie.

Betreffende de Belgische wetenschappelijke literatuur omtrent deze concepten werd vastgesteld dat er heel wat leemtes zijn. Zo wordt angstgevoeligheid wel bestudeerd in België maar voornamelijk in kader van middelengebruik en andere stoornissen. Er werden geen Belgische studies gevonden over angstgevoeligheid in een context van agressie. Daarnaast werden ook geen studies over relationele agressie gevonden die specifiek gericht waren op jongvolwassenen. Tot slot werd er geen enkele studie (ook buiten de Belgische context) gevonden die alle centrale concepten bestudeert in verband met relationele agressie.

II. VAN THEORIE NAAR THEORIE-TOETSING

1. Theoretisch kader

Om de rol van de besproken concepten uit de literatuurstudie in de metatheorie van Walsh (die in het empirische luik getoetst zal worden) te verduidelijken, worden de concepten en hun specifieke rol in de theorie in onderstaande figuur kort toegelicht:

Figuur 2: Rol studiev variabelen in de getoetste theorie

Studievariabelen	Rol in de getoetste theorie
<i>Angstgevoeligheid</i>	Angstgevoeligheid wordt positief geassocieerd met activatie van het autonoom zenuwstelsel. In de theorie van Walsh (2019) wordt hyperactivatie van het autonome zenuwstelsel geassocieerd met hogere niveaus van empathie, schuld en schaamte (het geweten) alsook een hogere strafgevoeligheid. Het omgekeerde is echter waar in geval van hypoactivatie.
<i>Psychopathie</i>	Hogere scores op psychopathie gaan gepaard met lagere scores op angst. Aangezien angst belangrijk is om te leren wat aanvaardbaar is en wat niet, is het moeilijk voor psychopaten om pro-sociale normen te internaliseren. Lage angst is geassocieerd met lage niveaus van schaamte, empathie en schuld, en zorgt er ook voor dat personen met hogere psychopathie-scores geneigd zijn vaker risico's te nemen met oog op beloningen (Walsh, 2019).
<i>Beloningsgevoeligheid</i>	Personen met een hogere beloningsgevoeligheid zijn eerder gericht op het nastreven van beloningen, terwijl personen met een hogere strafgevoeligheid eerder geneigd zijn om vermijdend gedrag te stellen uit angst voor straf.
<i>Moraliteit</i>	Mechanismen van het BAS zijn zo geëvolueerd dat ze ons helpen om onze eigen evolutionaire doelen te bereiken, terwijl mechanismen van het BIS zo geëvolueerd zijn dat we deze doelen trachten te bereiken, op een sociaal aanvaardbare manier (het overtreden van een morele regel roept schuldgevoelens op, waardoor individuen dergelijke

	overtredingen in de toekomst trachten te vermijden; Walsh, 2019).
<i>Schuld</i>	<p>Empathie wordt doorgaans positief geassocieerd met zelfregulatie en gevoeligheid aan schuld. Wanneer een individu gedrag stelt dat anderen schaadt, leidt dit tot motivatie om corrigerende handelingen te stellen zoals het vermijden van dergelijk gedrag in de toekomst alsook toenaderingsgedrag om de togedane schade te corrigeren.</p> <p>Hogere scores op schuldgevoeligheid gaan dan ook gepaard met gevoeligheid aan het BIS, aangezien zelfregulatie het mogelijk maakt om ons op een manier te gedragen die in lijn is met sociale normen door korte-termijn impulsen te overkomen (Walsh, 2019).</p>
<i>Goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving</i>	Mensen hebben de neiging om te reageren op hun sociale omgeving. De mechanismen afkomstig uit de RST zijn zo geëvolueerd dat ze ons toestaan om te reageren op een adaptieve manier (Walsh, 2019). Met andere woorden: de omgeving kan een rol spelen in het versterken of verzwakken van het BIS om buitensporig gedrag te beperken.

2. Hypotheses

Gebaseerd op de literatuurstudie en de rol van de concepten in de theorie, worden volgende hypothesen gesteld voor de effecten op relationeel geweld:

H1. Angstgevoeligheid heeft een direct negatief effect op alle vormen van relationele agressie.

H2. Psychopathie heeft een direct positief effect op alle vormen van relationele agressie.

H3. Beloningsgevoeligheid (BAS) heeft een direct positief effect op alle vormen van relationele agressie.

H4. Strafgevoeligheid (BIS) heeft een direct negatief effect op alle vormen van relationele agressie.

H5. Moraliteit (delinquentietolerantie) heeft een direct positief effect op alle vormen van relationele agressie.

H6. Geanticiperde schuldgevoelens hebben een direct negatief effect op alle vormen van relationele agressie.

H7. Goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving heeft een direct positief effect op alle vormen van relationele agressie.

Er werd geen hypothese opgesteld over het effect van geslacht aangezien sprake is van inconsistente resultaten omtrent de rol van geslacht bij relationele agressie. Voor de effecten op moraliteit, schuld en goedkeuring van geweld worden volgende hypothesen gesteld:

H8. Angstgevoeligheid heeft een direct positief effect op moraliteit, schuld en goedkeuring.

H9. Psychopathie heeft een direct negatief effect op moraliteit, schuld en goedkeuring.

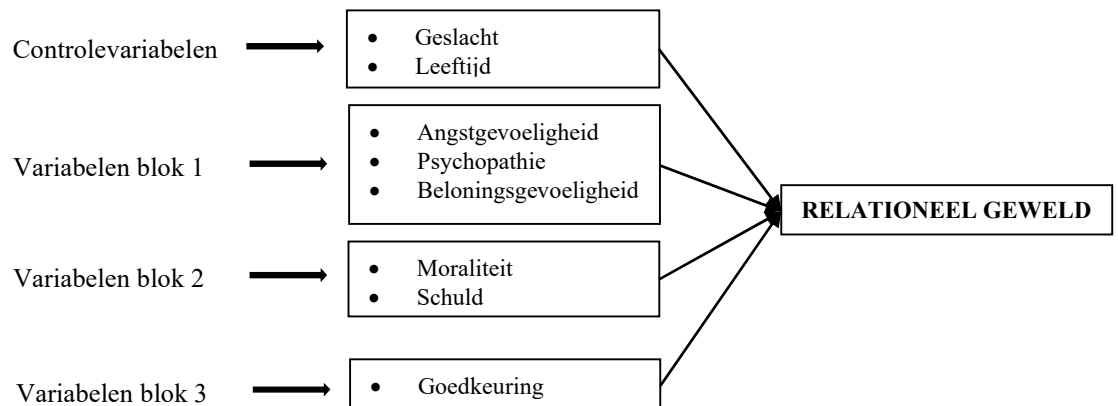
H10. Beloningsgevoeligheid (BAS) heeft een direct negatief effect op moraliteit, schuld en goedkeuring.

H11. Strafgevoeligheid (BIS) heeft een direct positief effect op moraliteit, schuld en goedkeuring.

3. Toetsbaar conceptueel model

Om de voorstelling van de hiërarchische logistische regressies te vergemakkelijken, werden de relaties tussen de concepten *geslacht*, *leeftijd*, *angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *beloningsgevoeligheid*, *moraliteit*, *schuld* en *goedkeuring* en relationele agressie uiteengezet in volgend model:

Figuur 3: Toetsbaar conceptueel model relationele agressie

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

De controlevariabelen en variabelen uit blok 1 betreffen individuele kenmerken, de variabelen uit blok 2 komen overeen met het geweten en de variabele uit blok 3 correspondeert met invloed uit de sociale omgeving. Dit model wordt ook gebruikt voor de specifieke vormen van relationele agressie, namelijk proactieve relationele agressie, reactieve relationele agressie en relationele agressie in romantische relaties.

:

III. METHODOLOGIE

In dit vierde deel van deze masterproef zal de methodologie van het onderzoek uiteengezet worden. Hierbij zullen het gehanteerde onderzoeksdesign, de onderzoekspopulatie, het type steekproef, de dataverzamelmethode en alle gebruikte meetinstrumenten toegelicht worden.

1. Onderzoeksdesign

Aangezien weinig data over beloningsgevoeligheid, angstgevoeligheid en relationele agressie bij Belgische (jong)volwassenen beschikbaar is, werd geopteerd voor het uitvoeren van een eigen empirisch onderzoek. Alle data voor het onderzoek werd zelf verzameld door middel van surveys bestaande uit (van Engels naar Nederlands vertaalde) schalen afkomstig uit de wetenschappelijke literatuur. Op deze manier konden de betrokken variabelen gemeten worden in een Belgische context en de onderzoeksvragen beantwoord worden.

Concreet werd gekozen voor een kwantitatief design bestaande uit een cross-sectioneel survey-onderzoek. Hierbij wordt gestreefd naar generaliseerbaarheid en geprobeerd om uitspraken te doen over associaties voor grotere groepen (Wouters & Aarts, 2016). Aangezien alle data slechts op één moment verzameld werd, kunnen er geen uitspraken gedaan worden over causaliteit. Uitspraken over statistische correlaties tussen de onderzochte variabelen kunnen daarentegen wel gedaan worden. De relevante concepten (relationeel geweld, angstgevoeligheid, beloningsgevoeligheid, psychopathie, moraliteit, schuld en goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving) werden vertaald naar variabelen teneinde statistische analyses uit te voeren.

2. Onderzoekspopulatie en steekproef

Alle data werden verzameld bij Belgische (jong)volwassenen vanaf 18 tot en met 25 jaar die een romantische relatie hebben of er ooit één gehad hebben. Deze specifieke populatie werd enerzijds gekozen omwille van het gebrek aan Belgische wetenschappelijke gegevens over relationeel geweld bij volwassenen en anderzijds omwille van de verscheidene studies die aantonen dat ervaring met romantische relaties stijgt met leeftijd bij adolescenten (Collins et al., 2009; Meier & Allen, 2009). Aangezien de gebruikte schaal voor relationele agressie ook peilt naar relationele agressie in romantische relaties, is het eenvoudiger om te werken met een oudere populatie om een zo hoog mogelijke respons te garanderen.

Concreet werd binnen dit onderzoek gebruik gemaakt van een *non-probability* steekproef, meer specifiek een selecte steekproef. De keuze voor deze vorm van steekproef kent verschillende redenen. Zo dienden potentiële respondenten te voldoen aan bepaalde criteria (18 tot en met 25 jaar zijn én een romantische relatie hebben of er ooit één gehad hebben). Aangezien het verwerven van respondenten door middel van sociale media relatief lage kosten met zich meebrengt, werden de respondenten grotendeels op deze manier verworven. Ondanks de lage kosten, heeft deze manier ook enkele nadelen. Zo heeft het zoeken van respondenten via sociale media tot gevolg dat mogelijke respondenten die voldoen aan de criteria maar geen toegang hebben tot het internet of geen sociale media gebruiken, niet hebben kunnen deelnemen aan het onderzoek. Verder is er ook sprake van significante demografische verschillen tussen personen die toegang hebben tot het internet en personen die dat niet hebben (bv. opleidingsniveau) wat kan leiden tot ondervertegenwoordiging van bepaalde personen binnen de steekproef. Daarnaast kan selectiebias optreden gebaseerd op het type persoon dat zou kiezen om enquêtes online in te vullen (Lamm & Lamm, 2019). Tot slot heeft een non-probabilistische steekproeftrekkingsmethode tot nadeel dat de generaliseerbaarheid van de resultaten enkel mogelijk is voor de populatie die aan de selectiecriteria van de steekproef voldoet (Andrade, 2021).

De gehele steekproef bestaat uit 1050 personen, waaronder 900 vrouwen (85,7%) en 150 mannen (14,3%). Leeftijd werd opgedeeld in twee categorieën teneinde het uitvoeren van statistische analyses te vergemakkelijken. Hierbij bevatte de leeftijdscategorie 18 tot 22 jaar in totaal 517 personen (49,2%) en de categorie 23 en ouder bevatte 533 personen (50,8%). Een overzicht van de steekproefkenmerken kan teruggevonden worden in de appendix.

3. Dataverzameling

Alle gegevens werden verzameld door middel van online survey-onderzoek. Om de enquête op te stellen werd gebruik gemaakt van Limesurvey, beschikbaar gesteld door de Faculteit Recht en Criminologie van de Universiteit Gent. De link van de enquête werd vervolgens via sociale media (voornamelijk Facebook en Instagram) verspreid. Er werden ook enkele affiches met een QR-code die naar het startscherm van de enquête leidt, verspreid over verschillende faculteiten van diverse universiteiten en hogescholen in Gent. De enquête was actief vanaf 4 februari 2023 en werd stopgezet op 12 april 2023.

Na het klikken op de link van de survey werden de respondenten doorgestuurd naar het startscherm van de enquête waarin volgende zaken toegelicht werden: het doel van het onderzoek, de tijd die het beantwoorden van de vragen in beslag zou nemen, een garantie van anonimiteit en vertrouwelijkheid, informatie omtrent het winnen van een *incentive* en de mogelijkheid om het onderzoek te allen tijde stop te zetten. Nadat de respondenten op ‘start’ geklikt hebben, volgt een vraag in verband met *informed consent*. De respondenten konden dan ook enkel de effectieve enquête starten indien zij toestemming gaven om hun gegevens op anonieme wijze te laten gebruiken in kader van deze masterproef. In de appendix kan de gehanteerde vragenlijst teruggevonden worden.

Er werd tevens gebruik gemaakt van *incentives* om een zo hoog mogelijke respons te garanderen. Hierbij werden drie bonnen verloot van de webwinkel Bol.com, elk ter waarde van 20 euro. Na het volledig invullen van de enquête konden de respondenten een link terugvinden naar een nieuwe enquête waarbij ze hun emailadres konden nalaten om kans te maken op één van de drie bonnen. Aangezien gewerkt werd met twee aparte enquêtes, konden de emailadressen op geen enkele manier gekoppeld worden aan de onderzoeksgegevens waardoor anonimiteit gewaarborgd bleef. De lijst met emailadressen werd dan ook vernietigd nadat de bonnen verloot werden.

4. Meetinstrumenten

4.1 Relationele agressie

Relationele agressie werd gemeten aan de hand van de *Self-Report of Aggression and Social Behavior Measure* (SRASBM). De SRASBM bestaat uit 56 items en werd ontwikkeld door Morales en Crick (1998). De SRASBM peilt naar relationele agressie alsook slachtofferschap door gebruik te maken van zelfrapportage. De schaal werd meermaals gevalideerd in onderzoeken toegepast op jongvolwassenen (Bailey & Ostrov, 2008; Murray-Close et al., 2010; Ostrov & Houston, 2008; White et al., 2015).

In dit onderzoek werd een gemodificeerde versie van de SRASBM gebruikt, bestaande uit 14 items die peilen naar relationele agressie zonder referentieperiode. Deze items werden dan ook vertaald van het Engels naar het Nederlands. Meer specifiek werd een onderscheid gemaakt tussen (1) proactieve relationele agressie ten aanzien van *peers* (vier items), (2) reactieve relationele agressie ten aanzien van *peers* (vijf items), en (3) relationele agressie in romantische relaties (vijf items). Concreet werd gevraagd in welke mate de stellingen vooropgesteld in het meetinstrument passen bij de respondent. Er waren vijf antwoordopties mogelijk, gaande van ‘helemaal niet waar’ (1) tot ‘helemaal waar’ (5). Enkele voorbeelditems zijn: ‘Mijn vrienden weten dat ik slechter over hen zal denken wanneer ze niet doen wat ik wil dat ze doen.’ (proactieve relationele agressie ten aanzien van *peers*), ‘Als iemand iets doet dat mij boos maakt, probeer ik die persoon in verlegenheid te brengen of hem/haar voor schut te zetten in het bijzijn van zijn/haar vrienden.’ (reactieve relationele agressie ten aanzien van *peers*), en ‘Wanneer mijn partner mij boos maakt, zal ik flirten met een andere persoon waar mijn partner bij is.’ (relationele agressie in romantische relaties).

De interne consistentie van de gehele schaal werd nagegaan door middel van het berekenen van *Cronbach's alpha*. Hieruit bleek dat de schaal een goede consistentie bevatte met een *Cronbach's alpha* van .85. De interne consistentie werd ook nagegaan voor de subschalen ‘proactieve relationele agressie’, ‘reactieve relationele agressie’ en ‘relationeel geweld in romantische relaties’, wat resulteerde in een *Cronbach's alpha* van respectievelijk .68, .80 en .69.

4.2 Angstgevoeligheid

Angstgevoeligheid werd gemeten door middel van de *Short Scale Anxiety Sensitivity Index* (SSASI). Deze schaal is een verkorte versie van de *Anxiety Sensitivity Index* (ASI-3). SSASI omvat een goede interne consistentie en een robuuste associatie met de totale score van de ASI-3. Daarnaast werd op basis van empirisch onderzoek geconcludeerd dat de SSASI unidimensionaliteit vertoonde en een hoge convergente en discriminante validiteit bevat (Zvolensky et al., 2018).

Concreet bestaat de SSASI uit vijf items. Deze werden vertaald van het Engels naar het Nederlands. De items werden beoordeeld op basis van een Likertschaal van vijf punten, gaande van ‘nooit’ (1) tot ‘heel vaak’ (5). Hoge scores zijn hierbij een indicatie van een hoge mate aan angstgevoeligheid. Enkele voorbeelditems zijn: ‘Wanneer ik beef in de aanwezigheid van anderen, ben ik bezorgd om wat mensen van me zouden kunnen denken.’ en ‘Wanneer ik merk dat mijn hart een slag overslaat, maak ik me zorgen dat er iets ernstig mis is met mij’. *Cronbach’s alpha* bedroeg .77 in dit onderzoek.

4.3 Psychopathie

Psychopathie werd gemeten door gebruik te maken van de psychopathie-subschaal van de *Dirty Dozen*. De *Dirty Dozen* bestaat in totaal uit 12 items en peilt naar de drie Dark Triad kenmerken, namelijk narcisme, Machiavellisme en psychopathie. De schaal bleek betrouwbaar te zijn en vertoonde voldoende constructvaliditeit (Jonason & Webster, 2010). De vier items die psychopathie meten, werden vertaald van het Engels naar het Nederlands om vervolgens te gebruiken voor dit onderzoek.

De stellingen worden beoordeeld aan de hand van een Likertschaal met vijf punten, gaande van ‘helemaal niet akkoord’ (1) tot ‘helemaal akkoord’ (5). Hoge scores komen overeen met hoge scores op psychopathie. Een voorbeelditem is: ‘Ik ben geneigd om geen spijt of berouw te voelen.’. *Cronbach’s alpha* bedroeg .75 in dit onderzoek.

4.4 Beloningsgevoeligheid

Beloningsgevoeligheid werd gemeten aan de hand van de *BIS/BAS Scales* (Carver & White, 1994). Deze schaal is echter gebaseerd op de originele (en inmiddels gedateerde) versie van de RST, waarbij de BIS-dimensie eigenlijk bestaat uit een combinatie van het BIS en het FFFS en er dus geen onderscheid gemaakt wordt tussen de twee. Er werd toch geopteerd om met deze schaal te werken aangezien meermaals aangetoond werd dat de BIS-dimensie van deze schaal betrouwbaar en valide is om de werking van het BIS-FFFS te meten (Corr, 2004; Smillie et al., 2006).

Het volledige model van deze schaal bestaat uit 20 items. Voor dit onderzoek werd echter gebruik gemaakt van een verkorte versie zoals voorgesteld door Vandeweghe et al. (2016). Na het verwijderen van zes slecht-ladende items, bestond het model uit 14 items. In het onderzoek van Vandeweghe et al. vertoonden de verkorte BIS- en BAS-schalen een interne consistentie van respectievelijk .74 en .70. Uit de resultaten kon dan ook geconcludeerd worden dat het verkorte model als valide en betrouwbaar beschouwd kon worden bij Vlaamse adolescenten (Vandeweghe et al., 2016).

Concreet bevat het model vier subschalen. De eerste subschaal peilt naar het Behavioral Inhibition System (BIS) en omvat zes items. De overige drie subschalen peilen naar het Behavioral Activation System (BAS). Meer specifiek worden *drive* (vier items), *fun seeking* (twee items) en *reward responsiveness* (twee items) van BAS gemeten. De 14 items werden beoordeeld op basis van een Likertschaal van vier punten, gaande van ‘helemaal niet waar’ (1) tot ‘helemaal waar’ (4). Enkele voorbeelditems zijn: ‘Wanneer ik een kans zie die te maken heeft met iets dat ik leuk vind, word ik meteen enthousiast.’ (BAS) en ‘Ik voel mij behoorlijk bezorgd of overstuur wanneer ik denk of weet dat iemand boos op mij is.’ (BIS).

De interne consistentie van de gehele schaal werd nagegaan door middel van het berekenen van *Cronbach's alpha*. Hieruit bleek dat de schaal een goede consistentie bevatte met een *Cronbach's alpha* van .71. De interne consistentie werd ook nagegaan voor de subschalen ‘BIS’, ‘BAS (*drive*)’, ‘BAS (*fun seeking*)’ en ‘BAS (*reward responsiveness*)’. *Cronbach's alpha* bedroeg voor BIS en BAS (*drive*) respectievelijk .83 en .71. Aangezien de schalen voor ‘BAS (*fun seeking*)’ en ‘BAS (*reward responsiveness*)’ telkens slechts twee items bevatten, werd de correlatiecoëfficiënt berekend. Deze bedroeg respectievelijk .36 ($p < .001$) en .33 ($p < .001$).

4.5 Moraliteit

De variabele ‘moraliteit’ (hierna ‘normen’) werd gemeten aan de hand van de *delinquentietolerantie-schaal* afkomstig uit het onderzoek ‘Buurtinvloeden en jeugd delinquentie: een toets van de sociale desorganisatietheorie’ (Pauwels, 2007). Deze schaal bevatte een goede interne consistentie in het zonet genoemde onderzoek met een *Cronbach’s alpha*-waarde van .78. De schaal bevat in totaal vier items.

De stellingen worden beoordeeld aan de hand van een Likertschaal met vijf punten, gaande van ‘helemaal eens’ (1) tot ‘helemaal oneens’ (5). Hoge scores komen overeen met hoge scores op delinquentietolerantie. Een voorbeelditem is: ‘Regels zijn gemaakt om te breken.’. *Cronbach’s alpha* bedroeg .73 in dit onderzoek.

4.6 Schuld

De variabele ‘schuld’ werd gemeten aan de hand van drie items uit de *anticipated guilt-schaal*. Deze schaal is afkomstig uit een vragenlijst met betrekking tot het SPAN-project (*Study of Peers, Activities and Neighbourhoods*) van het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR)(NSCR, n.d.). In een onderzoek waarbij de volledige schaal (bestaande uit 6 items) gebruikt werd, bedroeg *Cronbach’s Alpha* .80, wat wijst op een goede interne consistentie (Svensson et al., 2013).

De stellingen worden beoordeeld aan de hand van een Likertschaal met drie punten, gaande van ‘nee, helemaal niet’ (1) tot ‘ja, heel erg’ (3). Hoge scores komen overeen met grotere schuldgevoelens bij de voorgestelde situaties. Een voorbeelditem is: ‘Zou u zich schuldig voelen indien u iets uit een winkel had gestolen?’. *Cronbach’s alpha* bedroeg .49 in dit onderzoek.

4.7 Goedkeuring

De variabele ‘goedkeuring’ werd gemeten aan de hand van drie items. De stellingen worden beoordeeld aan de hand van vijf antwoordcategorieën, waarbij (1) = heel afkeurend en (4) = helemaal niet afkeurend. Als vijfde optie werd ‘niet van toepassing’ toegevoegd. Hoge scores (waarbij de hoogste score de vierde optie is) komen overeen met hoge scores op goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving. Een voorbeelditem is: ‘Hoe zouden uw vrienden staan tegenover het gebruik van geweld?’. *Cronbach’s alpha* bedroeg .65 in dit onderzoek.

IV. RESULTATEN

1. Analyseplan

In de resultaten worden in totaal twee types analyses besproken. Het eerste type betreft een hiërarchische logistische regressie, waarbij de waarschijnlijkheid om relationele agressie te gebruiken bloksgewijs wordt nagegaan. In het volgende hoofdstuk worden vier analyses van dit type besproken voor volgende afhankelijke variabelen: (1) relationele agressie, (2) proactieve relationele agressie, (3) reactieve relationele agressie en (4) relationele agressie in romantische relaties. Deze vier afhankelijke variabelen werden omgezet naar vier binaire variabelen met telkens twee categorieën: lager dan de gemiddelde score op de afhankelijke variabele werd gecodeerd als 0, hoger dan de gemiddelde score op de afhankelijke variabele werd gecodeerd als 1. Als statistische methode werd hiërarchische binaire logistische regressie gebruikt (Hardyns et al., 2021). Het tweede type analyse is een *generalized linear model*-analyse, waarbij de voorspellende waarde van de individuele kenmerken nagegaan wordt voor de afhankelijke variabelen (1) normen, (2) schuld en (3) goedkeuring. Teken van multicollineariteit werden nagegaan door naar de groottes van de correlaties te kijken. Hierbij werd geen enkele correlatie vastgesteld met een waarde hoger dan .80. In de appendix kunnen de correlatiematrixen voor elke afhankelijke variabele teruggevonden worden. Alle analyses werden uitgevoerd door middel van IBM SPSS Statistics (versie 27).

Bij de logistische regressies werden de voorspellers werden in een reeks stappen toegevoegd. *Geslacht* (gecodeerd 0 = vrouw (= referentiecategorie); 1 = man), *leeftijd* (gecodeerd 0 = 18 tot en met 22 jaar (= referentiecategorie); 1 = 23 jaar en ouder), *angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *BIS*, *BAS (drive)*, *BAS (fun seeking)* en *BAS (reward responsiveness)* werden toegevoegd in het eerste model (MODEL 1). Daarna werden *normen* en *schuld* toegevoegd aan het tweede model (MODEL 2) gevolgd door *goedkeuring* in het derde model (MODEL 3). Model 3 is dan ook het volledige model dat alle voorspellers uit het onderzoek bevat.

Door middel van een hiërarchische methode kan het statistisch model geëvalueerd worden. Hierbij worden veranderingen in de *fit* van het model ten gevolge van toevoegingen van de voorspellers nagegaan. De volgende statistische maten werden geïnterpreteerd om de kwaliteit van de modellen te evalueren: (1) *De Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets*: via deze test wordt nagegaan of minstens één van de regressiecoëfficiënten van de onafhankelijke variabelen in het model niet gelijk is aan 0. De test geeft aan of het model bestaande uit een

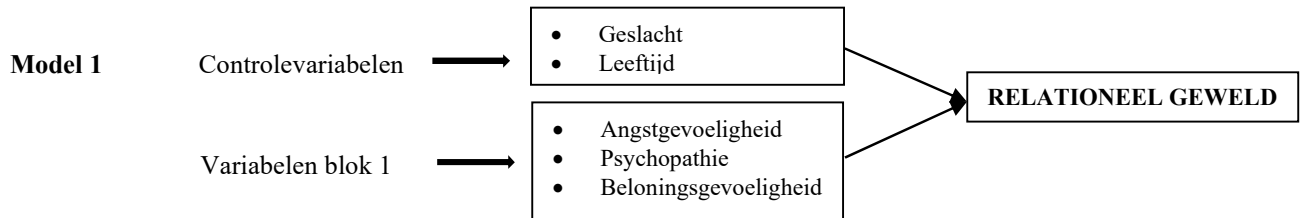
aantal voorspellers een significante verbetering in *fit* oplevert vergeleken met een leeg model/een model dat enkel een intercept bevat (deze test werd tevens gebruikt om de model fit van de *generalized linear models* na te gaan; Hardyns et al., 2021); (2) de *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt*: een parameter die eveneens nagaat of het model een significante verbetering opgeleverd heeft ten opzichte van een leeg model/model dat enkel een intercept bevat, bestaande uit waarden variërend tussen 0 en 1. Deze maat geeft aan hoeveel variabiliteit in de afhankelijke variabele verklaard wordt door de onafhankelijke variabelen (Sieben & Linssen, 2009); (3) de *Cox & Snell pseudo-determinatiecoëfficiënt*: deze parameter is gelijkaardig aan de Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt en neemt ook waarden aan variërend tussen 0 en 1 (Sieben & Linssen, 2009); (4) *algemene classificatie-accuraatheid*: geeft de proportie observaties die correct geclassificeerd weer, uitgedrukt als een percentage. Hierbij geeft de *sensitiviteit* van het model de proportie positieven die correct geclassificeerd werden aan (in dit onderzoek: waarnemingen waarbij een hogere score dan de gemiddelde score op de afhankelijke variabele werd behaald en correct voorspeld door het model); de *specificiteit* geeft de proportie negatieven die correct geclassificeerd werden aan (in dit onderzoek: waarnemingen waarbij een lagere score dan de gemiddelde score op de afhankelijke variabele werd behaald en correct voorspeld door het model; Hardyns et al., 2021).

Daarnaast werden volgende regressiecoëfficiënten gerapporteerd: (1) *de logistische coëfficiënt (B)*: geeft de geschatte effecten op de logit (of *log odds*) aan. Dit wijst op de natuurlijke logaritme van de *odds ratio* om een hogere versus lagere score te behalen op de afhankelijke variabelen. Een positieve waarde wijst op een positief effect, terwijl een negatieve waarde wijst op een negatief effect (deze regressiecoëfficiënt wordt ook gerapporteerd bij de *generalized linear models*; Sieben & Linssen, 2009); (2) *Exp(B) of odds ratio 's*: geeft de netto *odds ratio* of toename in de kans om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op bv. proactief relationeel geweld weer wanneer een voorspeller met één eenheid toeneemt. Hierbij geldt dat, wanneer de *odds ratio* = 1, er geen sprake is van een verband. Een *odds ratio* < 1 correspondeert met een daling in *odds* en een *odds ratio* > 1 met een toename in *odds* (Hardyns et al., 2021). In dit onderzoek wordt de procentuele verandering in *odds* (Y=1) per eenheidstoename in de voorspeller gerapporteerd. Hierbij wordt volgende formule gebruikt: $(\text{Exp}(B)-1)*100\%$ (Sieben & Linssen, 2009).

2. Logistische regressies

2.1 Relatieve geweld

Figuur 4: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 1 (relationele agressie)

Noot: *beloningsgevoeligheid* bestaat uit 4 dimensies: *BIS*, *BAS (drive)*, *BAS (fun seeking)* en *BAS (reward responsiveness)*

Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 1, bestaande uit acht voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en zes metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(8) = 101.15, p < .001$). De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .13 en toont de significante verbetering aan van Model 1. Verder bedraagt de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* .096, wat erop wijst dat 9.6% van de spreiding in relationeel geweld verklaard wordt door de onafhankelijke variabelen uit Model 1. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 63.7%. Hierbij bevat de specificiteit van het model een percentage van 75.8%. Dit betekent dat onder de deelnemers die een lagere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld behaalden, het model dit in 75.8% van de gevallen correct voorspelde. De sensitiviteit van het model bevat een percentage van 49.2% en geeft aan dat, onder de deelnemers die een hogere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld behaalden, het model dit voor slechts 49.2% van de gevallen correct geïdentificeerd heeft.

Binnen dit model is *leeftijd* een significante voorspeller van de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld ($B = -.31, p = .023$; $OR < 1 (.74)$). Aangezien de referentiecategorie *18 jaar tot 22 jaar* is, betekent dit dat de waarschijnlijkheid om een hogere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld te behalen kleiner is voor personen met *leeftijden van 23 en ouder* dan personen met *leeftijden van 18 jaar tot 22 jaar*. Daarnaast kunnen drie positieve, significante voorspellers van relationeel geweld geïdentificeerd worden: *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)*. Dit wijst erop dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op relationele agressie groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid*,

psychopathie en *BAS (fun seeking)* stijgen (respectievelijk $B = .33, p < .001$; $B = .52, p < .001$ en $B = .21, p < .01$). Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.40$, voor *psychopathie* geldt $OR = 1.68$ en voor *BAS (fun seeking)* geldt $OR = 1.24$. Voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% \cdot (1.40 - 1) = 40\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% \cdot (1.68 - 1) = 68\%$ en voor elke eenheidstoename in *BAS (fun seeking)* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% \cdot (1.24 - 1) = 24\%$. Dit wijst erop dat de kansen met respectievelijk 40%, 68% en 24% stijgen per eenheidstoename in deze drie variabelen.

Tabel 1: Hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor relationeel geweld

	REGRESSIE MODEL 1 (B) Exp(B)	REGRESSIE MODEL 2 (B) Exp(B)	REGRESSIE MODEL 3 (B) Exp(B)
Controlevariabelen			
Gender (ref=vrouwen)	-.32 (.72)	-.50* (.60)	-.53* (.59)
Leeftijd (ref=18 tot 22 jaar)	-.31* (.74)	-.28* (.75)	-.29* (.75)
Leeftijd (23 jaar en ouder)			
Blok 1			
Angstgevoeligheid	.33***(1.40)	.32***(1.37)	.28*** (1.32)
Psychopathie	.52***(1.68)	.45***(1.57)	.42*** (1.53)
BIS	-.01 (.99)	.03 (1.03)	.06 (1.06)
BAS (drive)	-.09 (.91)	-.07 (.93)	-.06 (.94)
BAS (fun seeking)	.21** (1.24)	.15* (1.16)	.15* (1.16)
BAS (reward responsiveness)	.03 (1.03)	.03 (1.03)	.03 (1.03)
Blok 2			
Normen		-.14 (.87)	-.12 (.89)
Schuld		-.25** (.78)	-.18* (.83)
Blok 3			
Goedkeuring			.27*** (1.31)

Noot: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

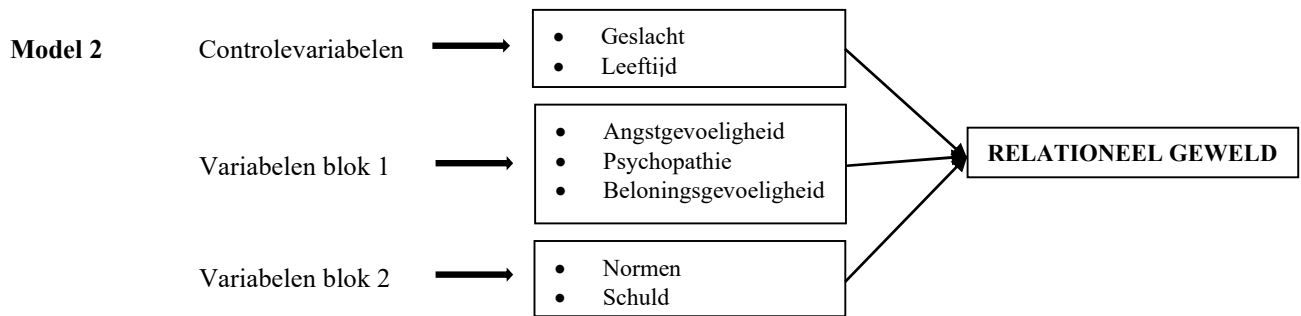
Noot: $N = 999$

Tabel 2: Model fit indicatoren hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor relationeel geweld

	MODEL FIT INDICATOREN		
	REGRESSIE MODEL 1	REGRESSIE MODEL 2	REGRESSIE MODEL 3
Model Likelihood Ratio (LR) χ^2	101.15***	120.17***	132.74***
Δ LR χ^2	101.15***	19.02***	12.57***
-2 Log Likelihood	1276.52	1257.50	1244.93
Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt	12.9%	15.1%	16.6%
Cox & Snell pseudo-determinatiecoëfficiënt	9.6%	11.3%	12.4%
Classificatie – Specificiteit	75.8%	75.6%	76.2%
Classificatie - Sensitiviteit	49.2%	50.5%	52.5%
Algemeen percentage correcte voorspellingen	63.7%	64.2%	65.4%

Noot: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Figuur 5: : Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 2 (relationele agressie)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

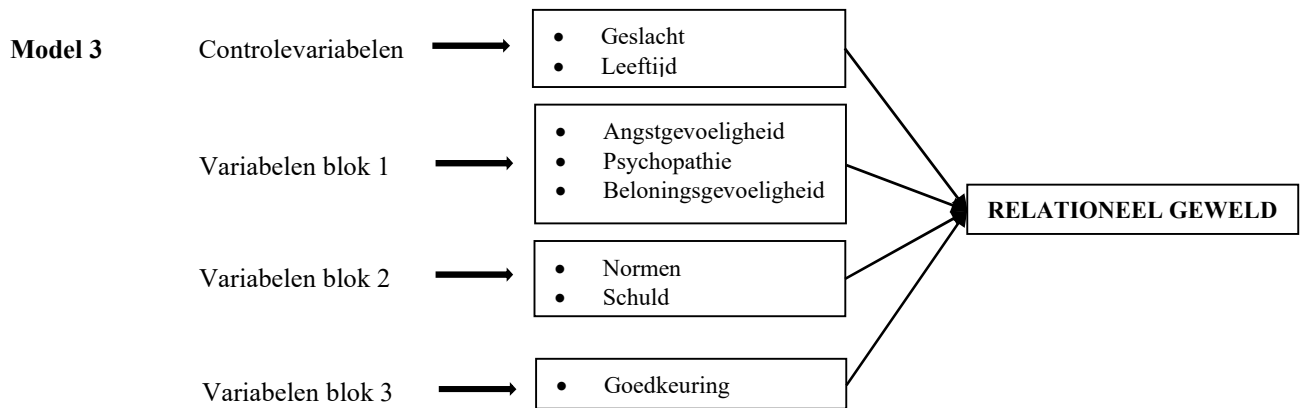
Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 2, bestaande uit tien voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en acht metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking), BAS (reward responsiveness), normen en schuld), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(10) = 120.17, p < .001$). De toevoeging van twee voorspellers aan het model leverde een significante verbetering op van de *model fit*. Hierbij bedraagt het verschil van Model 1 naar Model 2 $\Delta LR\chi^2 = 19.02, p < .001$. De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .151 en toont de significante verbetering aan van Model 2. Daarnaast wijst de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* erop dat 11.3% van de spreiding in relationeel geweld verklaard wordt door de voorspellers uit Model 2. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 64.2%, waarbij een toename in accuraatheid vastgesteld kan worden van 0.5%. De *specificiteit* van het model bevat een percentage van 75.6%, waarbij sprake is van een daling van 0.2% ten opzichte van Model 1. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 50.5% en vormt een toename in correcte voorspellingen van positieven met 1.3%.

Binnen dit model zijn zowel *leeftijd* als *geslacht* significante voorspellers van de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld (*leeftijd*: $B = -.28, p = .037$; $OR < 1 (.75)$; *geslacht*: $B = -.50, p = .022$; $OR < 1 (.60)$). Dit betekent dat personen met leeftijden van *23 jaar en ouder* minder kans hebben om een hogere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld te behalen dan personen met *leeftijden van 18 jaar tot 22 jaar* (= referentiecategorie). Voor de voorspeller *geslacht* wijst dit erop dat mannen minder kans hebben om een hogere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld te behalen dan vrouwen (= referentiecategorie).

Verder kunnen in totaal vier significante voorspellers geïdentificeerd worden in dit model, waaronder drie positieve voorspellers (*angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)*) en één negatieve voorspeller (*schuld*). Deze resultaten geven aan dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op relationele agressie groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* stijgen (respectievelijk $B=.32, p<.001$; $B=.45, p<.001$ en $B=.15, p<.05$) en dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op relationele agressie kleiner wordt naarmate de score op de variabele *schuld* toeneemt ($B=-.25, p<.01$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.37$, voor *psychopathie* geldt $OR = 1.57$, voor *BAS (fun seeking)* geldt $OR = 1.16$ en voor *schuld* geldt $OR = .78$. Met andere woorden: voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.37-1) = 37\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.57-1) = 57\%$, voor elke eenheidstoename in *BAS (fun seeking)* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.16-1) = 16\%$ en voor elke eenheidstoename in *schuld* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(.78-1) = -22\%$. Dit wijst erop dat de *odds* om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld voor *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* met respectievelijk 37%, 57% en 16% stijgen per eenheidstoename in deze drie variabelen, en dat deze *odds* voor *schuld* met 22% afnemen per eenheidstoename in deze laatste voorspeller.

Figuur 6: : Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 3 (relationele agressie)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 3, bestaande uit 11 voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en negen metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking), BAS (reward responsiveness), normen, schuld en goedkeuring), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(11) = 132.74$ $p < .001$). De toevoeging van de voorspeller *goedkeuring* aan het model leverde een significante verbetering op van de *model fit*. Hierbij bedraagt het verschil van Model 2 naar Model 3 $\Delta LR\chi^2 = 12.57$, $p < .001$. De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .166 en toont de significante verbetering aan van Model 3. Daarnaast wijst de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* erop dat 12.4% van de spreiding in relationeel geweld verklaard wordt door de voorspellers uit Model 3. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 65.4%, waarbij een toename in accuraatheid vastgesteld kan worden van 1.2%. De *specificiteit* van het model bevat een percentage van 76.2%, waarbij sprake is van een toename van 0.6% ten opzichte van Model 2. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 52.5% en vormt een toename in correcte voorspellingen van positieven met 2.0%.

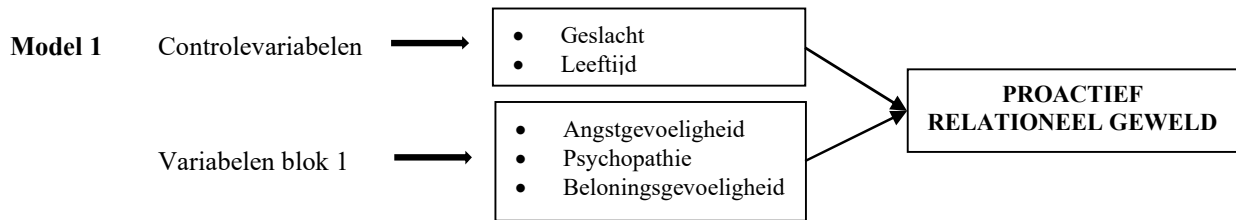
Net zoals Model 2 zijn binnen Model 3 zowel *leeftijd* als *geslacht* significante voorspellers van de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld (*leeftijd*: $B = -.29$, $p = .033$; OR < 1 (.75); *geslacht*: $B = -.53$, $p = .017$; OR < 1 (.59)). Verder kunnen in totaal vijf significante voorspellers geïdentificeerd worden in dit model, waaronder vier positieve voorspellers (*angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *BAS (fun seeking)* en *goedkeuring*) en één negatieve voorspeller (*schuld*).

Deze resultaten geven aan dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op relationele agressie groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *BAS (fun seeking)* en *goedkeuring* stijgen (respectievelijk $B=.28, p<.001$; $B=.42, p<.001$, $B=.15, p<.05$ en $B=.27, p<.001$) en dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op relationele agressie kleiner wordt naarmate de score op de variabele *schuld* toeneemt ($B=-.18, p<.05$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.32$, voor *psychopathie* geldt $OR = 1.53$, voor *BAS (fun seeking)* geldt $OR = 1.16$, voor *goedkeuring* geldt $OR = 1.31$ en voor *schuld* geldt $OR = .83$. Met andere woorden: voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.32-1) = 32\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.53-1) = 53\%$, voor elke eenheidstoename in *BAS (fun seeking)* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.16-1) = 16\%$, voor *goedkeuring* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.31-1) = 31\%$ en voor elke eenheidstoename in *schuld* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(.83-1) = -17\%$. Dit wijst erop dat de *odds* om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld voor *angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *BAS (fun seeking)* en *goedkeuring* met respectievelijk 32%, 53%, 16% en 31% stijgen per eenheidstoename in deze vier variabelen, en dat deze *odds* voor *schuld* met 17% afnemen per eenheidstoename in deze laatste voorspeller.

2.2 Proactief relationeel geweld

Figuur 7: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 1 (proactieve relationele agressie)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 1, bestaande uit acht voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en zes metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(8) = 99.08, p < .001$). De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .128 en toont de significante verbetering aan van Model 1. Daarnaast bedraagt de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* .094, wat erop wijst dat 9.4% van de spreiding in proactief relationeel geweld verklaard wordt door de onafhankelijke variabelen uit Model 1. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 65.6%. Met een percentage van 85.3% bevat dit model een goede score op *specificiteit*. Dit betekent dat onder de deelnemers die een lagere score dan de gemiddelde score op proactief relationeel geweld behaalden, het model dit in 85.3% van de gevallen correct voorspelde. Het model bevat een lager percentage voor *sensitiviteit* met een score van 36%. Dit wijst erop dat, onder de deelnemers die een hogere score dan de gemiddelde score op proactief relationeel geweld behaalden, het model dit voor slechts 36% van de gevallen correct geïdentificeerd heeft.

Zowel leeftijd als geslacht blijken geen significante voorspellers te zijn binnen dit model. Daarnaast kunnen twee positieve, significante voorspellers van proactief relationeel geweld geïdentificeerd worden: *angstgevoeligheid* en *psychopathie*. Dit betekent dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op proactieve relationele agressie groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid* en *psychopathie* stijgen (respectievelijk $B = .24, p < .01$ en $B = .61, p < .001$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt OR = 1.28 en voor *psychopathie* geldt OR = 1.84. Hierbij veranderen de voorspelde kansen (Y = 1) voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* met $100\% \cdot (1.24 - 1) = 24\%$ en voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen (Y = 1) met $100\% \cdot (1.84 - 1) = 84\%$. Dit wijst erop dat de kansen met respectievelijk 24% en 84% stijgen per eenheidstoename in deze twee variabelen.

Tabel 3: Hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor proactief relationeel geweld

	REGRESSIE MODEL 1 (B) Exp(B)	REGRESSIE MODEL 2 (B) Exp(B)	REGRESSIE MODEL 3 (B) Exp(B)
Controlevariabelen			
Gender (ref=vrouwen)	.13 (1.13)	.09 (1.10)	.09 (1.09)
Leeftijd (ref=18 tot 22 jaar)	-.20 (.82)	-.20 (.82)	-.20 (.82)
Leeftijd (23 jaar en ouder)			
Blok 1			
Angstgevoeligheid	.24** (1.28)	.24** (1.27)	.22** (1.24)
Psychopathie	.61*** (1.84)	.59*** (1.81)	.58*** (1.78)
BIS	.16 (1.18)	.17* (1.19)	.19* (1.21)
BAS (drive)	.09 (1.10)	.10 (1.10)	.10 (1.11)
BAS (fun seeking)	.10 (1.11)	.09 (1.09)	.08 (1.09)
BAS (reward responsiveness)	-.09 (.92)	-.09 (.92)	-.09 (.92)
Blok 2			
Normen		-.06 (.94)	-.05 (.95)
Schuld		-.03 (.97)	.01 (1.01)
Blok 3			
Goedkeuring			.13 (1.13)

Noot: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

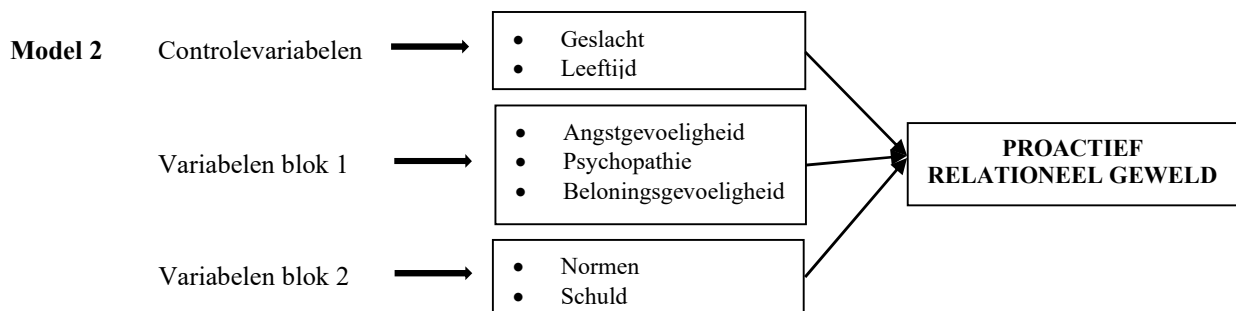
Noot: N = 999

Tabel 4: Model fit indicatoren hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor proactief relationeel geweld

	MODEL FIT INDICATOREN		
	REGRESSIE	REGRESSIE	REGRESSIE
	MODEL 1	MODEL 2	MODEL 3
Model Likelihood Ratio (LR) χ^2	99.08***	100.05***	102.78***
$\Delta LR\chi^2$	99.08***	.97	2.73
-2 Log Likelihood	1245.92	1244.95	1242.22
Nagelkerke R Square	12.8%	12.9%	13.2%
Cox & Snell R Square	9.4%	9.5%	9.8%
Classification – specificity	85.3%	84.6%	85.5%
Classification - sensitivity	36.0%	36.5%	35.8%
Overall percentage correct	65.6%	65.4%	65.6%

Noot: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Figuur 8: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 2 (proactieve relationele agressie)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

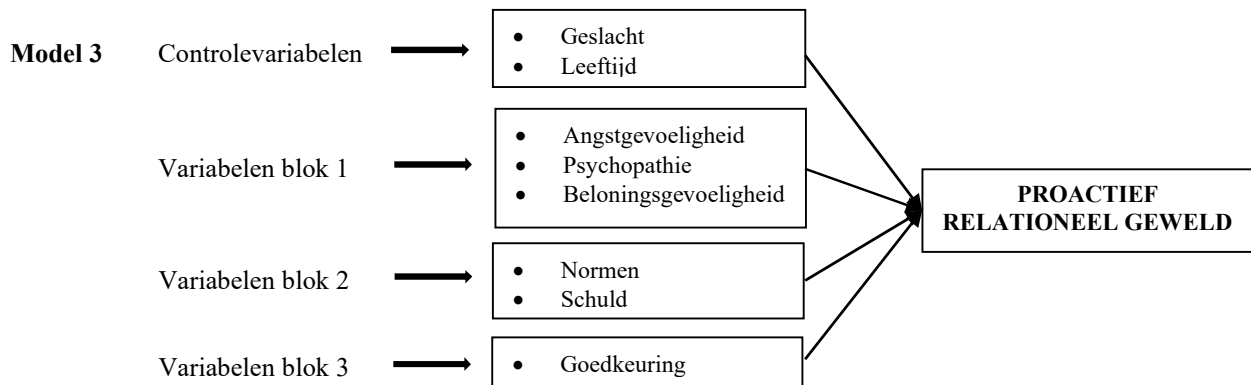
Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 2, bestaande uit tien voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en acht metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking), BAS (reward responsiveness), normen en schuld), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(10) = 100.05, p < .001$). De toevoeging van twee voorspellers aan het model leverde echter een niet-significante verbetering op van de *model fit* ($\Delta LR\chi^2 = .97$). Dit wijst erop dat de toevoeging van de twee voorspellers (*normen* en *schuld*) geen significante verbetering van het model oplevert.

De Nagelkerke *pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .129 en de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* erop dat 9.5% van de spreiding in relationeel geweld verklaard wordt door de voorspellers uit Model 2. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 65.4%, waarbij een daling in accuraatheid vastgesteld kan worden van 0.2%. Het model kent een iets lagere *specificiteit* van 84.6% met een verschil van 0.7% vergeleken met Model 1. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 36.5% en vormt een toename in correcte voorspellingen van positieven met 0.5%.

Binnen dit model kunnen in totaal drie significante, positieve voorspellers geïdentificeerd worden, namelijk *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BIS*. Deze resultaten geven aan dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op proactieve relationele agressie groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BIS* stijgen (respectievelijk $B=.24, p<.01$; $B=.59, p<.001$ en $B=.17, p<.05$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.27$, voor *psychopathie* geldt $OR = 1.81$ en voor *BIS* geldt $OR = 1.19$. Met andere woorden: voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.27-1) = 27\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.81-1) = 81\%$ en voor elke eenheidstoename in *BIS* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.19-1) = 19\%$. Dit betekent dat de *odds* om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op proactief relationeel geweld voor *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BIS* met respectievelijk 27%, 81% en 19% stijgen per eenheidstoename in deze drie variabelen.

Figuur 9: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 3 (proactieve relationele agressie)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

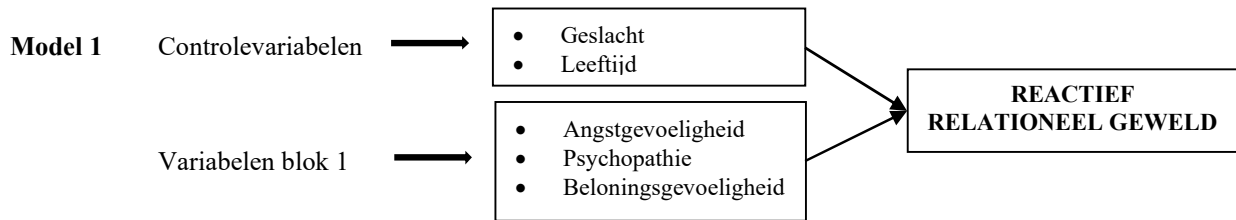
Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 3, bestaande uit 11 voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en negen metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking), BAS (reward responsiveness), normen, schuld en goedkeuring), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(11) = 102.78$ $p < .001$). De toevoeging van de voorspeller *goedkeuring* aan het model leverde geen significante verbetering op van de *model fit* ($\Delta LR\chi^2 = 2.73$). De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .132 en de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* geeft aan dat 9.8% van de spreiding in proactief relationeel geweld verklaard wordt door de voorspellers uit Model 3. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 65.4%, waarbij geen verschil vastgesteld kon worden met Model 2. De *specificiteit* van het model bevat een percentage van 85.5%, waarbij sprake is van een toename van 0.9% ten opzichte van Model 2. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 35.8% en vormt een daling in correcte voorspellingen van positieven met 0.7%.

De significante voorspellers uit Model 2 kunnen opnieuw geïdentificeerd worden in Model 3, namelijk *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BIS*. Hierbij geldt respectievelijk $B = .22$, $p < .01$; $B = .58$, $p < .001$ en $B = .19$, $p < .05$. Verder geldt voor *angstgevoeligheid* $OR = 1.24$, voor *psychopathie* $OR = 1.78$ en voor *BIS* $OR = 1.21$. Dit betekent dat voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid*, de voorspelde kansen ($Y = 1$) veranderen met $100\% * (1.24 - 1) = 24\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* de voorspelde kansen ($Y = 1$) veranderen met $100\% * (1.78 - 1) = 78\%$ en voor elke eenheidstoename in *BIS*, de voorspelde kansen ($Y = 1$) veranderen met $100\% * (1.21 - 1) = 21\%$. Dit geeft aan dat de *odds* om een hogere score te behalen

dan de gemiddelde score op proactief relationeel geweld toenemen met respectievelijk 24%, 78% en 21% per eenheidstoename in deze drie variabelen.

2.3 Reactief relationeel geweld

Figuur 10: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 1 (reactieve relationele agressie)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 1, bestaande uit acht voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en zes metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(8) = 77.52, p < .001$). De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .10 en toont de significante verbetering aan van Model 1. Verder bedraagt de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* .075, wat erop wijst dat 7.5% van de spreiding in relationeel geweld verklaard wordt door de onafhankelijke variabelen uit Model 1. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 61.4%. Hierbij bevat de *specificiteit* van het model een percentage van 72.6%. Dit betekent dat onder de deelnemers die een lagere score dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld behaalden, het model dit in 72.6% van de gevallen correct voorspelde. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 48.5% en geeft aan dat, onder de deelnemers die een hogere score dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld behaalden, het model dit voor slechts 48.5% van de gevallen correct geïdentificeerd heeft.

Binnen dit model is *leeftijd* een significante voorspeller van de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld ($B = -.34, p = .011; OR < 1 (.71)$). Aangezien de referentiecategorie *18 jaar tot 22 jaar* is, betekent dit dat de waarschijnlijkheid om een hogere score dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld te behalen kleiner is voor personen met *leeftijden van 23 jaar en ouder* dan personen met *leeftijden van 18 jaar tot 22 jaar*.

Daarnaast kunnen twee positieve, significante voorspellers van reactief relationeel geweld geïdentificeerd worden: *angstgevoeligheid* en *psychopathie*. Dit wijst erop dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op reactieve relationele agressie groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid*, en *psychopathie* toenemen (respectievelijk $B = .35, p < .001$ en $B = .40, p < .001$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.42$ en voor *psychopathie* geldt $OR = 1.50$. Voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.42 - 1) = 42\%$ en voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.50 - 1) = 50\%$. Dit wijst erop dat de *odds* met respectievelijk 42% en 50% stijgen per eenheidstoename in deze twee variabelen.

Tabel 5: Hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor reactief relationeel geweld

	REGRESSIE MODEL 1 (B) Exp(B)	REGRESSIE MODEL 2 (B) Exp(B)	REGRESSIE MODEL 3 (B) Exp(B)
Controlevariabelen			
Gender (ref=vrouwen)	-.03 (.97)	-.22 (.80)	-.25 (.78)
Leeftijd (ref=18 tot 22 jaar)	-.34* (.71)	-.31* (.73)	-.32* (.73)
Leeftijd (23 jaar en ouder)			
Blok 1			
Angstgevoeligheid	.35*** (1.42)	.33*** (1.40)	.29*** (1.34)
Psychopathie	.40*** (1.50)	.33*** (1.39)	.30*** (1.35)
BIS	-.04 (.96)	0.01 (1.01)	.03 (1.03)
BAS (drive)	-.08 (.92)	-.06 (.94)	-.04 (.96)
BAS (fun seeking)	.13 (1.14)	.07 (1.01)	.06 (1.06)
BAS (reward responsiveness)	.01 (1.01)	.01 (1.01)	.01 (1.01)
Blok 2			
Normen		-.13 (.88)	-.11 (.89)
Schuld		-.30*** (.74)	-.23** (.79)
Blok 3			
Goedkeuring			.27*** (1.32)

Noot: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

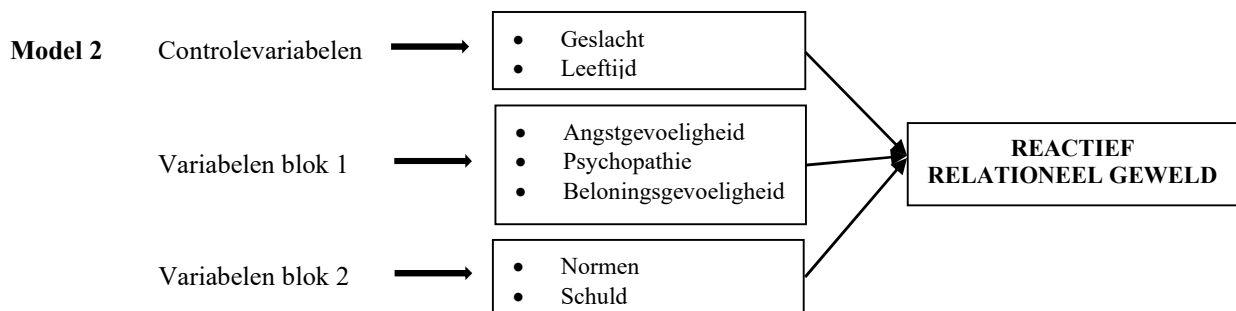
Noot: $N = 999$

Tabel 6: Model fit indicatoren hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor reactief relationeel geweld

MODEL FIT INDICATOREN			
	REGRESSIE	REGRESSIE	REGRESSIE
	MODEL 1	MODEL 2	MODEL 3
Model Likelihood Ratio (LR) χ^2	77.52***	102.37***	115.56***
Δ LR χ^2	77.52***	24.86***	13.19***
-2 Log Likelihood	1302.90	1278.04	1264.86
Nagelkerke R Square	10.0%	13.0%	14.6%
Cox & Snell R Square	7.5%	9.7%	10.9%
Classification – specificity	72.6%	70.7%	73.5%
Classification - sensitivity	48.5%	49.8%	53.4%
Overall percentage correct	61.4%	61.0%	64.2%

Noot: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Figuur 11: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 2 (reactieve relationele agressie)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

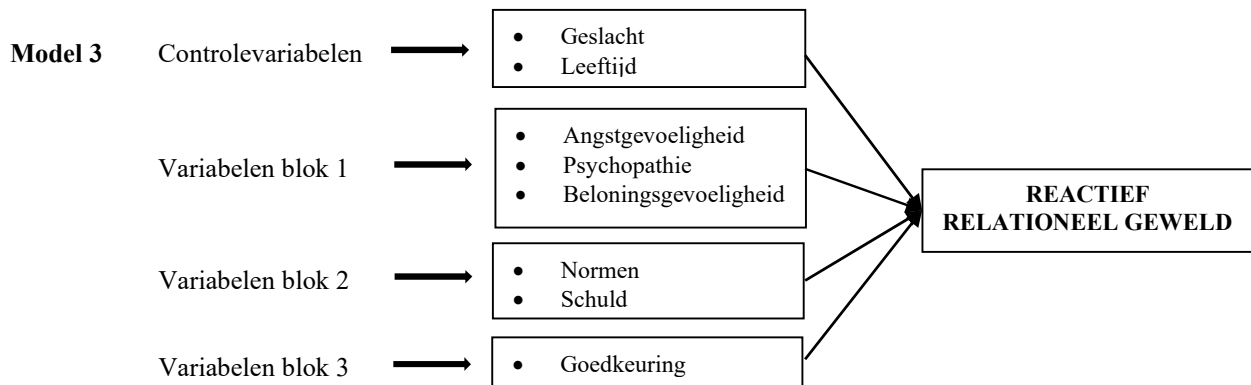
Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 2, bestaande uit tien voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en acht metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking), BAS (reward responsiveness), normen en schuld), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(10) = 102.37, p < .001$). De toevoeging van twee voorspellers aan het model leverde een significante verbetering op van de *model fit*. Hierbij bedraagt het verschil van Model 1 naar Model 2 Δ LR $\chi^2 = 24.86, p < .001$. De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .13 en toont de significante verbetering aan van Model 2. Daarnaast wijst de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* erop dat 9.7% van de spreiding in reactief relationeel geweld verklaard wordt door de voorspellers uit Model 2.

Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 61.0%, waarbij een daling in accuraatheid vastgesteld kan worden van 0.4%. De *specificiteit* van het model bevat een percentage van 70.7%, waarbij tevens sprake is van een daling van 1.9% ten opzichte van Model 1. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 49.8% en vormt een toename in correcte voorspellingen van positieven met 1.3%.

Binnen dit model is *leeftijd* een significante voorspeller van de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld ($B = -.31$, $p = .019$; $OR < 1$ (.73)). Dit betekent dat personen met leeftijden van *18 jaar tot 22 jaar* (= referentiecategorie) een grotere kans hebben om een hogere score dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld te behalen dan personen met *leeftijden van 23 jaar en ouder*. Verder kunnen drie significante voorspellers geïdentificeerd worden in dit model, waaronder twee positieve voorspellers (*angstgevoeligheid* en *psychopathie*) en één negatieve voorspeller (*schuld*). Deze resultaten geven aan dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op reactieve relationele agressie groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid* en *psychopathie* stijgen (respectievelijk $B = .33$, $p < .001$ en $B = .33$, $p < .001$) en dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op reactieve relationele agressie kleiner wordt naarmate de score op de variabele *schuld* toeneemt ($B = -.30$, $p < .001$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.40$, voor *psychopathie* geldt $OR = 1.39$ en voor *schuld* geldt $OR = .74$. Met andere woorden: voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.40 - 1) = 40\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.39 - 1) = 39\%$ en voor elke eenheidstoename in *schuld* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (.74 - 1) = -26\%$. Dit wijst erop dat de *odds* om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld voor *angstgevoeligheid* en *psychopathie* met respectievelijk 40% en 39% stijgen per eenheidstoename in deze drie variabelen, en dat deze *odds* voor *schuld* met 26% afnemen per eenheidstoename in deze laatste voorspeller

Figuur 12: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 3 (reactieve relationele agressie)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 3, bestaande uit 11 voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en negen metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking), BAS (reward responsiveness), normen, schuld en goedkeuring), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(11) = 115.56, p < .001$). De toevoeging van de voorspeller *goedkeuring* aan het model leverde een significante verbetering op van de *model fit*. Hierbij bedraagt het verschil van Model 2 naar Model 3 $\Delta LR\chi^2 = 13.19, p < .001$. De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .146 en toont de significante verbetering aan van Model 3. Daarnaast wijst de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* erop dat 10.9% van de spreiding in reactief relationeel geweld verklaard wordt door de voorspellers uit Model 3. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 64.2%, waarbij een toename in accuraatheid vastgesteld kan worden van 3.2% ten opzichte van Model 2. De *specificiteit* van het model bevat een percentage van 73.5%, waarbij sprake is van een toename van 2,8% vergeleken met Model 2. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 53.4% en vormt een toename in correcte voorspellingen van positieven met 3.6% in vergelijking met Model 2.

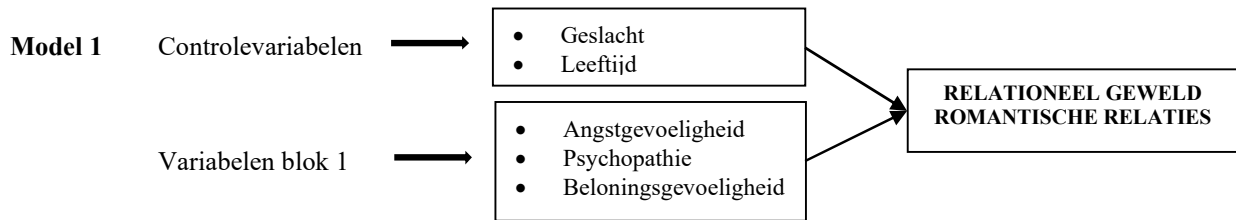
In lijn met Model 2 is *leeftijd* ook een significante voorspeller van reactief relationeel geweld binnen dit model ($B = -.32, p = .018; OR < 1 (.73)$). Verder kunnen vier significante voorspellers geïdentificeerd worden, waaronder drie positieve voorspellers (*angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *goedkeuring*) en één negatieve voorspeller (*schuld*).

Deze resultaten geven aan dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op reactieve relationele agressie groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *goedkeuring* stijgen (respectievelijk $B=.29, p<.001$; $B=.30, p<.001$ en $B=.27, p<.001$) en dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op reactieve relationele agressie kleiner wordt naarmate de score op de variabele *schuld* toeneemt ($B=-.23, p<.01$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.34$, voor *psychopathie* geldt $OR = 1.35$, voor *goedkeuring* geldt $OR = 1.32$ en voor *schuld* geldt $OR = .79$. Met andere woorden: voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.34 - 1) = 34\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.35 - 1) = 35\%$, voor *goedkeuring* veranderen de voorspelde kansen ($Y=1$) met $100\% * (1.32 - 1) = 32\%$ en voor elke eenheidstoename in *schuld* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (.79 - 1) = -21\%$. Dit wijst erop dat de *odds* om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld voor *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *goedkeuring* met respectievelijk 34%, 35% en 32% stijgen per eenheidstoename in deze drie variabelen, en dat deze *odds* voor *schuld* met 21% afnemen per eenheidstoename in deze laatste voorspeller.

2.4 Relationeel geweld in romantische relaties

Figuur 13: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 1 (relationele agressie in romantische relaties)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 1, bestaande uit acht voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en zes metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(8) = 69.19, p < .001$). De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .09 en toont de significante verbetering aan van Model 1. Verder bedraagt de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* .067, wat erop wijst dat 6.7% van de spreiding in relationeel geweld in romantische relaties verklaard wordt door de onafhankelijke variabelen uit Model 1. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 62.2%. Hierbij bevat de *specificiteit* van het model een hoog percentage van 81.0%. Dit betekent dat onder de deelnemers die een lagere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld in romantische relaties behaalden, het model dit in 81.0% van de gevallen correct voorspelde. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 37.5% en geeft aan dat, onder de deelnemers die een hogere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld in romantische relaties behaalden, het model dit voor slechts 37.5% van de gevallen correct geassocieerd heeft.

Binnen dit model zijn zowel *leeftijd* als *geslacht* significante voorspellers van de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld in romantische relaties (respectievelijk $B = -.53, p = .013$; $OR < 1 (.59)$; $B = -.27, p = .044$; $OR < 1 (.77)$). Aangezien de referentiecategorie *18 jaar tot 22 jaar* is, betekent dit dat de waarschijnlijkheid om een hogere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld in romantische relaties te behalen kleiner is voor personen met *leeftijden van 23 en ouder* dan personen met *leeftijden van 18 jaar tot 22 jaar*.

Voor de voorspeller *geslacht* wijst dit erop dat *mannen* minder kans hebben om een hogere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld in romantische relaties te behalen dan *vrouwen* (= referentiecategorie). Daarnaast kunnen drie positieve, significante voorspellers van relationeel geweld in romantische relaties geïdentificeerd worden: *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)*. Dit wijst erop dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op relationele agressie groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* stijgen (respectievelijk $B = .27, p < .001$; $B = .30, p < .001$ en $B = .29, p < .001$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.31$, voor *psychopathie* geldt $OR = 1.36$ en voor *BAS (fun seeking)* geldt $OR = 1.33$. Voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.31 - 1) = 31\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.36 - 1) = 36\%$ en voor elke eenheidstoename in *BAS (fun seeking)* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.33 - 1) = 33\%$. Dit wijst erop dat de kansen met respectievelijk 31%, 36% en 33% stijgen per eenheidstoename in deze drie variabelen.

Tabel 7: Hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor relationeel geweld in romantische relaties

	REGRESSIE	REGRESSIE	REGRESSIE
	MODEL 1	MODEL 2	MODEL 3
	(B) Exp(B)	(B) Exp(B)	(B) Exp(B)
Controlevariabelen			
Gender (ref=vrouwen)	-.53* (.59)	-.63** (.53)	-.65** (.52)
Leeftijd (ref=18 tot 22 jaar)	-.27* (.77)	-.25 (.78)	-.26 (.77)
Leeftijd (23 jaar en ouder)			
Blok 1			
Angstgevoeligheid	.27*** (1.31)	.25** (1.28)	.21** (1.23)
Psychopathie	.30*** (1.36)	.26** (1.29)	.23** (1.26)
BIS	-.04 (.96)	-.01 (1.02)	.01 (1.01)
BAS (drive)	.01 (1.01)	.02 (1.02)	.04 (1.04)
BAS (fun seeking)	.29*** (1.33)	.24** (1.28)	.24** (1.27)
BAS (reward responsiveness)	-.07 (.93)	-.07 (.93)	-.07 (.93)
Blok 2			
Normen		-.17* (.84)	-.16 (.86)
Schuld		-.08 (.93)	-.02 (.99)
Blok 3			
Goedkeuring			.24** (1.28)

Noot: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

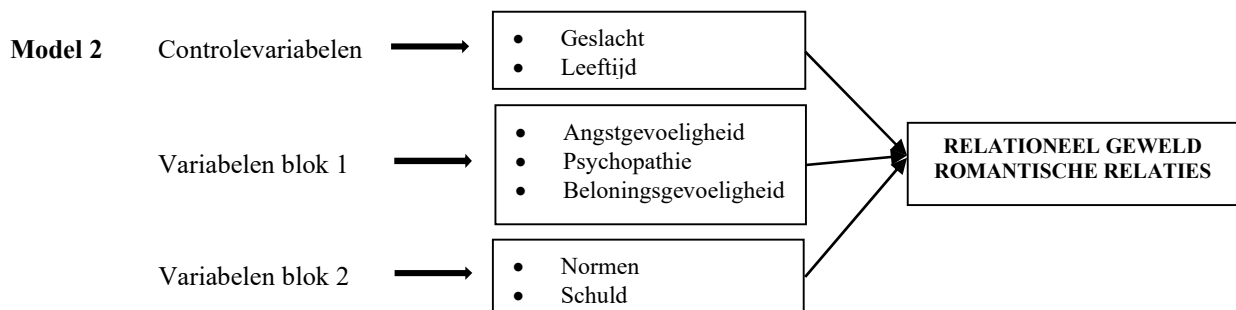
Noot: $N = 999$

Tabel 8: Model fit indicatoren hiërarchische logistische regressie van voorspellers voor relationeel geweld in romantische relaties

	MODEL FIT INDICATOREN		
	REGRESSIE	REGRESSIE	REGRESSIE
	MODEL 1	MODEL 2	MODEL 3
Model Likelihood Ratio (LR)	69.19***	77.77***	88.57***
χ^2	69.19***	8.58*	10.79**
$\Delta LR\chi^2$			
-2 Log Likelihood	1297.42	1288.84	1278.04
Nagelkerke R Square	9.0%	10.0%	11.4%
Cox & Snell R Square	6.7%	7.5%	8.5%
Classification – specificity	81.0%	80.6%	79.0%
Classification - sensitivity	37.5%	40.3%	43.5%
Overall percentage correct	62.2%	63.2%	63.7%

Noot: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Figuur 14: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 2 (relationele agressie in romantische relaties)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

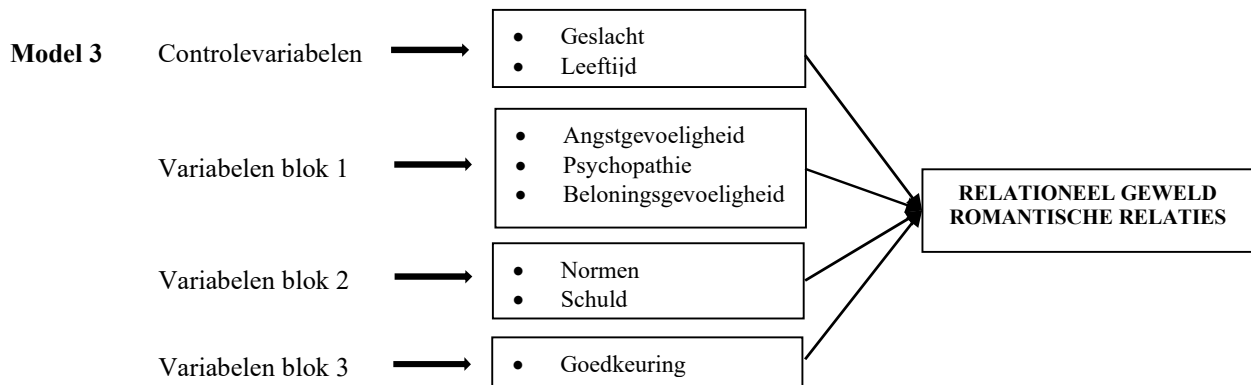
Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 2, bestaande uit tien voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en acht metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking), BAS (reward responsiveness), normen en schuld), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(10) = 77.77$ $p < .001$). De toevoeging van twee voorspellers aan het model leverde een significante verbetering op van de *model fit*. Hierbij bedraagt het verschil van Model 1 naar Model 2 $\Delta LR\chi^2 = 8.58$, $p < .05$. De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .10 en toont de significante verbetering aan van Model 2.

Daarnaast wijst de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* erop dat 7.5% van de spreiding in relationeel geweld in romantische relaties verklaard wordt door de voorspellers uit Model 2. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 63.2%, waarbij een toename in accuraatheid vastgesteld kan worden van 1.0%. De *specificiteit* van het model bevat een percentage van 80.6%, waarbij sprake is van een daling van 0.4% ten opzichte van Model 1. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 40.3% en vormt een toename in correcte voorspellingen van positieven met 2.8%.

De variabele *leeftijd* vormt geen significante voorspeller meer binnen Model 2. *Geslacht* blijft daarentegen wel significant ($B = -.63, p = .004; OR < 1 (.53)$). Verder kunnen vier significante voorspellers geïdentificeerd worden in dit model, waaronder drie positieve voorspellers (*angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)*) en één negatieve voorspeller (*normen*). Deze resultaten geven aan dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op relationele agressie in romantische relaties groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* stijgen (respectievelijk $B = .25, p < .01; B = .26, p < .01$ en $B = .24, p < .01$) en dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op relationele agressie in romantische relaties kleiner wordt naarmate de score op de variabele *normen* toeneemt ($B = -.17, p < .05$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.28$, voor *psychopathie* geldt $OR = 1.29$, voor *BAS (fun seeking)* geldt $OR = 1.28$ en voor *normen* geldt $OR = .84$. Met andere woorden: voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.28 - 1) = 28\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.29 - 1) = 29\%$, voor elke eenheidstoename in *BAS (fun seeking)* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (1.28 - 1) = 28\%$ en voor elke eenheidstoename in *normen* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\% * (.84 - 1) = -16\%$. Dit wijst erop dat de *odds* om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld in romantische relaties voor *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* met respectievelijk 28%, 29% en 28% stijgen per eenheidstoename in deze drie variabelen, en dat deze *odds* voor *normen* met 16% afnemen per eenheidstoename in deze laatste voorspeller.

Figuur 15: Hiërarchische ingave van voorspellers in logistische regressie MODEL 3 (relationele agressie in romantische relaties)

Noot: beloningsgevoeligheid bestaat uit 4 dimensies: BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking) en BAS (reward responsiveness)

Het resultaat van de *Model Likelihood Ratio (LR) chi-kwadraattoets* geeft aan dat Model 3, bestaande uit 11 voorspellers waaronder twee categorische voorspellers (geslacht, en leeftijd) en negen metrische voorspellers (angstgevoeligheid, psychopathie, BIS, BAS (drive), BAS (fun seeking), BAS (reward responsiveness), normen, schuld en goedkeuring), significant beter past ten opzichte van een model dat enkel de intercept bevat ($\chi^2(11) = 88.57 p < .001$). De toevoeging van de voorspeller *goedkeuring* aan het model leverde een significante verbetering op van de *model fit*. Hierbij bedraagt het verschil van Model 2 naar Model 3 $\Delta LR\chi^2 = 10.79, p < .01$. De *Nagelkerke pseudo-determinatiecoëfficiënt* bedraagt .114 en toont de significante verbetering aan van Model 3. Daarnaast wijst de *Cox en Snell Pseudo-determinatiecoëfficiënt* erop dat 8.5% van de spreiding in relationeel geweld in romantische relaties verklaard wordt door de voorspellers uit Model 3. Globaal bedraagt het percentage correcte voorspellingen 63.7%, waarbij een toename in accuraatheid vastgesteld kan worden van 0.5%. De *specificiteit* van het model bevat een percentage van 79.0%, waarbij sprake is van een daling van 1.6% ten opzichte van Model 2. De *sensitiviteit* van het model bevat een percentage van 43.5% en vormt een toename in correcte voorspellingen van positieven met 3.2%.

In lijn met Model 2 vormt *geslacht* ook een significante voorspeller binnen Model 3 ($B = -.65, p = .003$; $OR < 1 (.52)$). Verder kunnen vier positieve, significante voorspellers geïdentificeerd worden in dit model: *angstgevoeligheid, psychopathie, BAS (fun seeking)* en *goedkeuring*. De variabele *normen* bleek niet meer significant te zijn in Model 3.

Deze resultaten geven aan dat de kans op het behalen van een hogere score dan de gemiddelde score op relationele agressie in romantische relaties groter wordt naarmate de scores op *angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *BAS (fun seeking)* en *goedkeuring* stijgen (respectievelijk $B=.21, p<.01$; $B=.23, p<.01$, $B=.24, p<.01$ en $B=.24, p<.01$).

Voor *angstgevoeligheid* geldt $OR = 1.23$, voor *psychopathie* geldt $OR = 1.26$, voor *BAS (fun seeking)* geldt $OR = 1.27$ en voor *goedkeuring* geldt $OR = 1.28$. Met andere woorden: voor elke eenheidstoename in *angstgevoeligheid* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.23-1) = 23\%$, voor elke eenheidstoename in *psychopathie* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.26-1) = 26\%$, voor elke eenheidstoename in *BAS (fun seeking)* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.27-1) = 27\%$ en voor *goedkeuring* veranderen de voorspelde kansen ($Y = 1$) met $100\%*(1.28-1) = 28\%$. Dit wijst erop dat de *odds* om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld in romantische relaties voor *angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *BAS (fun seeking)* en *goedkeuring* met respectievelijk 23%, 26%, 27% en 28% stijgen per eenheidstoename in deze vier variabelen.

3. Generalized linear models

Tabel 9: Generalized linear model met individuele kenmerken als voorspellers

	NORMEN			SCHULD			GOEDKEURING		
	B	SE	Wald X ²	B	SE	Wald X ²	B	SE	Wald X ²
Intercept	-.21	.09	5.76	-.36	.09	17,43	.18	.09	3.94
Gender (ref=vrouwen)									
Mannen	.30**	.09	10.78	.49***	.09	28.78	-.21*	.09	4.99
Leeftijd (ref=18 tot 22 jaar)									
23 jaar en ouder	-.08	.06	1.68	-.08	.06	1.9	.00	.06	.00
Angstgevoeligheid	-.11**	.03	11.54	-.04	.03	1.46	.19***	.03	31.71
Psychopathie	-.21***	.03	42.65	-.20***	.03	39.41	.21***	.03	38.25
BIS	.13***	.04	14.14	.10**	.04	8.62	-.13**	.04	12.09
BAS (drive)	.04	.03	1.71	.06	.03	2.90	-.08*	.03	5.97
BAS (fun seeking)	-.21***	.03	46.79	-.15***	.03	23.84	.07*	.03	5.63
BAS (reward responsiveness)	-.02	.03	.53	.01	.03	.03	-.00	.04	.00

Noot: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Noot: $N = 999$

3.1 Normen

In tabel 9 kunnen de resultaten van de *generalized linear model*-analyse van moraliteit op de individuele kenmerken teruggevonden worden. Wat betreft de *goodness-of-fit* van het model, geven de resultaten van een omnibustest aan dat het huidige model het beter doet dan het nulmodel ($LR\chi(8) = 164.50, p < .001$), wat wijst op een goed passend model. *Geslacht* bleek een significante voorspeller te zijn, waarbij mannen gemiddeld hogere scores behalen op moraliteit dan vrouwen ($B = .30, p < .01$). Geslacht heeft dan ook het grootste netto-effect op moraliteit. Verder bleken *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* significante, negatieve voorspellers te zijn (respectievelijk $B = -.11, p < .01$; $B = -.21, p < .001$; en $B = -.21, p < .001$). Dit betekent dat hogere scores op deze variabelen gepaard gaan met lagere scores op moraliteit. Tot slot werd vastgesteld dat *BIS* een positieve voorspeller vormt voor moraliteit, wat erop wijst dat hogere scores op het *BIS* corresponderen met hogere scores op moraliteit ($B = .13, p < .001$).

3.2 Schuld

Vervolgens werd de analyse ook uitgevoerd van schuld op de individuele kenmerken. De resultaten van een omnibustest geven aan dat het model een betere fit oplevert dan het nulmodel ($LR\chi(8) = 151,21, p < .001$). Geslacht bleek ook hier de sterkste, significante voorspeller te zijn ($B = .49, p < .001$), waarbij mannen gemiddeld hoger scoren op geanticipeerde schuld dan vrouwen. Verder bleken *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* significante, negatieve voorspellers te zijn (respectievelijk $B = -.20, p < .001$ en $B = -.15, p < .001$), wat impliceert dat personen die hoger scoren op *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* minder geanticipeerde schuld ervaren. Bovendien bleek *BIS* een significante, positieve voorspeller te zijn van schuld ($B = .10, p < .01$).

3.3 Goedkeuring

Ten slotte werd een *generalized linear model*-analyse uitgevoerd van goedkeuring op de individuele kenmerken. De resultaten van een omnibustest geven opnieuw aan dat het model een betere fit oplevert dan het nulmodel ($LR\chi(8) = 120,36, p < .001$). Geslacht vormde ook hier een significante voorspeller, waarbij mannen gemiddeld lager scoren op goedkeuring dan vrouwen ($B = -.21, p < .05$). *Angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* bleken positieve, significante voorspellers te zijn in dit model (respectievelijk $B = .19, p < .001$; $B = .21, p < .001$ en $B = .07, p < .001$). Dit wijst erop dat personen die hoger scoren op *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* hogere scores behaalden op goedkeuring van geweld door de dichte omgeving. Tot slot bleek zowel *BIS* als *BAS (drive)* een negatieve voorspeller te zijn van goedkeuring (respectievelijk $B = -.13, p < .01$ en $B = -.08, p < .05$). Dit impliceert dat personen die hoger scoren op deze variabelen, lagere scores behalen op goedkeuring van geweld door de dichte omgeving. Zowel *geslacht* als *psychopathie* hadden de grootste netto-effecten op goedkeuring.

4. Besluit

3.1 Relatieve geweld

Het volledige model met alle voorspellers (Model 3) identificeerde in totaal zeven significante voorspellers van relationele agressie, namelijk (1) *geslacht*, (2) *leeftijd*, (3) *angstgevoeligheid*, (4) *psychopathie*, (5) *BAS (fun seeking)*, (6) *schuld* en (7) *goedkeuring*. Bij de variabelen *geslacht* en *leeftijd* was sprake van respectievelijk een sterk negatief verband en een matig negatief verband. Voor *geslacht* betekent dit dat, in vergelijking met vrouwen, mannen minder kans hebben om een hogere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld te behalen. Voor *leeftijd* wijst dit erop dat, in vergelijking met personen die behoren tot de leeftijdscategorie *18 tot 22 jaar*, personen die behoren tot de leeftijdscategorie *23 jaar en ouder* minder kans hebben om een hogere score dan de gemiddelde score op relationeel geweld te behalen. De variabelen *angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *BAS (fun seeking)* en *goedkeuring* bleken positieve, significante voorspellers te zijn, waarbij de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld toeneemt met respectievelijk 32%, 53%, 16% en 31% per eenheidstoename in deze vier variabelen. *Schuld* bleek een negatieve voorspeller te zijn, waarbij de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld afneemt met 17% per eenheidstoename in deze variabele. Bijgevolg konden hypothesen H1, H4 en H5 niet empirisch ondersteund worden. Tot slot bleek psychopathie de grootste impact te hebben op relationele agressie.

3.2 Proactieve relationele agressie

Het volledige model met alle voorspellers (Model 3) identificeerde in totaal drie significante voorspellers van proactieve relationele agressie, namelijk (1) *angstgevoeligheid*, (2) *psychopathie* en (3) *BIS*. Deze voorspellers blijken positieve voorspellers te zijn van proactieve relationele agressie, waarbij de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op proactief relationeel geweld toeneemt met respectievelijk 24%, 78% en 21% per eenheidstoename in deze drie variabelen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat hypothesen H1, H3, H4, H5, H6 en H7 geen empirische evidentie vonden in dit onderzoek. Uit de resultaten bleek tot slot dat *psychopathie* de sterkste voorspeller is.

3.3 Reactieve relationele agressie

Het volledige model met alle voorspellers (Model 3) identificeerde in totaal vijf significante voorspellers van reactieve relationele agressie, namelijk (1) *leeftijd*, (2) *angstgevoeligheid*, (3) *psychopathie*, (4) *Schuld* en (5) *goedkeuring*. Voor de variabele *leeftijd* wijst dit erop dat, in vergelijking met personen in de leeftijdscategorie *18 tot 22 jaar*, personen in de leeftijdscategorie *23 jaar en ouder* minder kans hebben om een hogere score dan de gemiddelde score op reactieve relationele agressie te behalen. *Angstgevoeligheid*, *psychopathie*, en *goedkeuring* bleken positieve, significante voorspellers te zijn, waarbij de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld toeneemt met respectievelijk 34%, 35% en 32% per eenheidstoename in deze drie variabelen. *Schuld* bleek een negatieve voorspeller te zijn, waarbij de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op reactief relationeel geweld afneemt met 21% per eenheidstoename in deze variabele. Wat betreft de hypothesen, konden H1, H3, H4 en H5 niet bekrachtigd worden. *Psychopathie* bleek ten slotte de sterkste voorspeller te zijn.

3.4 Relationele agressie in romantische relaties

Het volledige model met alle voorspellers (Model 3) identificeerde in totaal vijf significante voorspellers van relationele agressie in romantische relaties, namelijk (1) *geslacht*, (2) *angstgevoeligheid*, (3) *psychopathie*, (4) *BAS (fun seeking)* en (5) *goedkeuring*. Bij *geslacht* was opnieuw sprake van een sterk negatief verband en bleek de grootste impact te hebben aangezien een verandering in geslacht gepaard gaat met een grotere proportionele verandering in de *odds ratio* (in dit geval 48%) vergeleken met de andere variabelen in het model. *Angstgevoeligheid*, *psychopathie*, *BAS (fun seeking)* en *goedkeuring* blijken positieve, significante voorspellers te zijn, waarbij de waarschijnlijkheid om een hogere score te behalen dan de gemiddelde score op relationeel geweld in romantische relaties toeneemt met respectievelijk 23%, 26%, 27% en 28% per eenheidstoename in deze vier variabelen. Tot slot bleken hypothesen H1, H4, H5 en H6 geen empirische ondersteuning te vinden binnen dit onderzoek.

3.5 Normen

Uit de resultaten bleek dat *geslacht* een significante voorspeller was van moraliteit, waarbij mannen gemiddeld hoger scoren. *Geslacht* had ook het grootste netto-effect. Verder bleken *angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)* significante negatieve voorspellers te zijn, wat erop wijst dat hoge scores op deze variabelen gepaard gaan met lagere scores op moraliteit. Tot slot vormt *BIS* een positieve voorspeller, waarbij hogere scores corresponderen met hogere scores op moraliteit. Bijgevolg kon H8 niet empirisch bevestigd worden.

3.6 Schuld

Het model identificeerde in totaal vier significante voorspellers, namelijk *geslacht* (waarbij mannen gemiddeld hoger scoren op schuld vergeleken met vrouwen), *psychopathie* (negatief effect), *BAS (fun seeking)*; negatief effect) en *BIS* (positief effect). *Geslacht* zorgde opnieuw voor het grootste netto-effect. H8 kon opnieuw niet bevestigd worden.

3.7 Goedkeuring

Tot slot bleek dat *geslacht* ook hier een significante voorspeller was, waarbij mannen gemiddeld lagere scores behaald hadden op goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving dan vrouwen. Dit wijst erop dat de *peers* en ouders van mannen gemiddeld vaker geweld afkeuren dan *peers* en ouders van vrouwen. Verder werden twee negatieve voorspellers geïdentificeerd (*BIS* en *BAS (drive)*) en drie positieve voorspellers (*angstgevoeligheid*, *psychopathie* en *BAS (fun seeking)*). *Geslacht* en *psychopathie* hadden allebei het grootste netto-effect. H11 en H8 konden dus niet bevestigd worden. H10 werd slechts deels bevestigd.

V. DISCUSSIE EN AANBEVELINGEN

Voorgaand onderzoek toonde aan dat het stellen van relationele agressie geassocieerd is met negatieve psychosociale gevolgen zoals ernstige aanpassingsproblemen (zie Espelage et al., 2018; Goldstein et al., 2007; Leff et al., 2010; Marshall et al., 2015). Bijgevolg is het belangrijk om meer inzicht te krijgen in deze vorm van agressie. De *reinforcement sensitivity theory* zoals voorgesteld door Walsh (2019) bleek dan ook een interessante insteek te zijn om relationele agressie te bestuderen.

Concreet werd de relatie tussen de afhankelijke variabelen relationele agressie, proactieve relationele agressie, reactieve relationele agressie en relationele agressie in romantische relaties en individuele kenmerken (leeftijd, geslacht, angstgevoeligheid, psychopathie, beloningsgevoeligheid), kenmerken uit het geweten (moraliteit, schuld) en invloed van de sociale omgeving (attitudes ten aanzien van geweld door de dichtere omgeving) nagegaan door middel van hiërarchische logistische regressies. Vervolgens werd voorspellende waarde van de individuele kenmerken op moraliteit, schuld en goedkeuring nagegaan werd door middel van *generalized linear model*-analyses.

Uit de resultaten van de analyses bleek dat, wanneer rekening gehouden wordt met individuele kenmerken, kenmerken van het geweten en invloed van de sociale omgeving, angstgevoeligheid en psychopathie als individuele kenmerken alle vormen van relationele agressie steeds konden voorspellen. Daarnaast bleek BAS (meer specifiek de *fun seeking*-dimensie) een positieve voorspeller te zijn van relationele agressie en relationele agressie in romantische relaties, BIS specifiek een positieve voorspeller van proactieve relationele agressie te zijn (weliswaar in kleine mate), geslacht kon specifiek relationele agressie en relationele agressie in romantische relaties voorspellen en leeftijd kon relationele agressie en reactieve relationele agressie voorspellen. Schuld voorspelt relationele agressie en reactieve relationele agressie (negatief effect). Tot slot vormde goedkeuring van geweld door de dichtere omgeving een positieve voorspeller van relationele agressie en relationele agressie in romantische relaties.

Het feit dat psychopathie een significante voorspeller vormt bij relationele agressie en alle vormen ervan, is niet verrassend aangezien voorgaand onderzoek doorgaans dergelijke bevindingen constateert. Desalniettemin werden enkele opmerkelijke bevindingen vastgesteld uit dit onderzoek. Angstgevoeligheid bleek voor relationele agressie en alle vormen ervan een sterke, positieve, significante voorspeller te zijn. Deze bevinding is bijgevolg meer in lijn met de bevindingen van Von Nebbitt et al. (2008) en Thompson en Schmidt (2021), die het verband tussen angstgevoeligheid en agressie respectievelijk verklaren door de perceptie van agressie als bedreigend en het reageren op stress via agressie. Om te verklaren hoe hogere niveaus van angstgevoeligheid precies geassocieerd zijn met alle vormen van relationele agressie in dit onderzoek, dient echter verder diepgaander onderzoek uitgevoerd te worden. Wat betreft het geweten, zouden de resultaten erop kunnen wijzen dat deze een kleinere rol speelt bij proactieve relationele agressie en relationele agressie in romantische relaties. Zo bleek schuld geen significante effecten op te leveren voor deze twee vormen van relationele agressie en moraliteit voor geen enkele vorm van relationele agressie. Bovendien suggereren de resultaten dat bij het stellen van instrumentele agressie (agressie om een bepaald doel te bereiken), de invloed van de sociale omgeving een kleinere rol speelt in vergelijking met individuele kenmerken.

Wat betreft de *generalized linear model*-analyses, bleken geslacht, psychopathie, BAS (fun seeking) en BIS doorgaans moraliteit, schuld en goedkeuring te voorspellen. Specifiek kon angstgevoeligheid bijkomend moraliteit en goedkeuring voorspellen, en BAS (drive) enkel goedkeuring. Deze resultaten zijn doorgaans in lijn met de verwachtingen maar het opvallendste resultaat bleek opnieuw van angstgevoeligheid te komen, waarbij hogere scores steeds gepaard gingen met lagere scores op moraliteit en goedkeuring. Diepgaander onderzoek naar angstgevoeligheid is dan ook gerechtvaardigd.

Tot slot wordt gesteld dat de inzichten uit deze masterproef een aanzet kunnen zijn om de rol van de verschillende concepten in de theorie van Walsh diepgaander na te gaan en de theorie uitgebreider te toetsen in toekomstig onderzoek. Hierbij wordt aanbevolen om eventueel met andere conceptualisaties te werken dan degenen die in dit onderzoek gebruikt werden. Bovendien wordt in het algemeen aangeraden om enerzijds mediatie- en interactie-effecten na te gaan en anderzijds de analyses uit te splitsen naar geslacht. Alhoewel dit laatste initieel een doelstelling was van dit huidige onderzoek, kon dit niet gerealiseerd worden omwille van het lage aantal mannelijke respondenten (zie beperkingen).

VI. BEPERKINGEN

Alvorens af te sluiten met de perstekst, dient eerst nog kort ingegaan te worden op de beperkingen van dit onderzoek. De grootste beperking vormt uiteraard het lage aantal mannelijke respondenten ($N = 150$), waardoor analyses naar geslacht niet nuttig geacht werden in deze masterproef. Het grote aantal vrouwen in de steekproef beïnvloedt dan ook mogelijks de resultaten.

Daarnaast brengt de gebruikte methodologie ook enkele beperkingen met zich mee. Aangezien de respondenten voornamelijk via sociale media verzameld werden, heeft dit tot gevolg dat mogelijke respondenten die voldoen aan de criteria maar geen toegang hebben tot het internet of geen sociale media gebruiken, niet hebben kunnen deelnemen aan het onderzoek. Bovendien kan er sprake zijn van significante demografische verschillen tussen personen die toegang hebben tot het internet en personen die dat niet hebben, wat kan leiden tot ondervertegenwoordiging van bepaalde personen binnen de steekproef. Daarnaast kan selectiebias optreden gebaseerd op het type persoon dat zou kiezen om enquêtes online in te vullen (Lamm & Lamm, 2019). Omwille van het gebruikte onderzoeksdesign kunnen tot slot louter uitspraken gedaan worden over samenhang en niet over causaliteit tussen de centrale concepten, en is generaliseerbaarheid van de resultaten enkel mogelijk voor de populatie die aan de selectiecriteria van de steekproef voldoet (Andrade, 2021).

Tot slot konden geen specifieke uitspraken gedaan worden over het FFFS, aangezien de BIS/BAS-schalen van Carver & White (1994) gebaseerd zijn op een oudere versie van de RST en bijgevolg enkel peilen naar het BIS en het BAS, maar niet specifiek naar het FFFS. Hierdoor zijn de bevindingen mogelijks minder nauwkeurig.

VII. BIBLIOGRAFIE

- American Psychological Association. (2023). Relational aggression. <https://dictionary.apa.org/relational-aggression>
- Anderson, N. E., & Kiehl, K. A. (2014). Psychopathy: developmental perspectives and their implications for treatment. *Restorative neurology and neuroscience*, 32(1), 103-117. <https://doi.org/10.3233/rnn-139001>
- Andrade, C. (2021). The inconvenient truth about convenience and purposive samples. *Indian Journal of Psychological Medicine*, 43(1), 86-88.
- Andrasczyk, W., & Gierczyk, M. (2017). Physical and relational aggression. An introduction to gender differentiation.
- Antonaccio, O., & Tittle, C. R. (2008). Morality, self-control, and crime. *Criminology*, 46(2), 479-510.
- Bailey, C. A., & Ostrov, J. M. (2008). Differentiating Forms and Functions of Aggression in Emerging Adults: Associations with Hostile Attribution Biases and Normative Beliefs. *Journal of Youth and Adolescence*, 37(6), 713-722. <https://doi.org/10.1007/s10964-007-9211-5>
- Bandura, A. (1986). The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 4(3), 359-373. <https://doi.org/10.1521/jscp.1986.4.3.359>
- Bandura, A. (1999). Moral Disengagement in the Perpetration of Inhumanities. *Personality and social psychology review*, 3(3), 193-209. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0303_3
- Barton-Crosby, J. L. (2018). *Situational Action Theory and intimate partner violence: An exploration of morality as the underlying mechanism in the explanation of violent crime*
- Baumeister, R. F., Stillwell, A. M., & Heatherton, T. F. (1994). Guilt: an interpersonal approach. *Psychological bulletin*, 115(2), 243.
- Benjamin, L., & Wulfert, E. (2005). Dispositional correlates of addictive behaviors in college women: Binge eating and heavy drinking. *Eating Behaviors*, 6(3), 197-209.
- Berkowitz, L. (2012). A different view of anger: The cognitive-neoassociation conception of the relation of anger to aggression. *Aggressive behavior*, 38(4), 322-333.
- Björkqvist, K. (2018). Gender differences in aggression. *Current opinion in psychology*, 19, 39-42.
- Björkqvist, K., & Österman, K. (2018). Sex differences in aggression. *The Routledge international handbook of human aggression*, 19-30.

- Bjørnebekk, G. (2007). Dispositions related to sensitivity in the neurological basis for activation of approach-avoidance motivation, antisocial attributes and individual differences in aggressive behavior. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, *35*(9), 1251-1264.
- Blankenship, K. L., Allen, J. J., Kane, K. A., & Anderson, C. A. (2019). The role of attitudes in violence and aggression. In *Handbook of Attitudes, Volume 2: Applications* (pp. 299-336). Routledge.
- Broman-Fulks, J. J., McCloskey, M. S., & Berman, M. E. (2007). Anxiety sensitivity and retaliatory aggressive behavior in research volunteers. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*, *33*(2), 137-144.
- Card, N. A., & Little, T. D. (2006). Proactive and reactive aggression in childhood and adolescence: A meta-analysis of differential relations with psychosocial adjustment. *International journal of behavioral development*, *30*(5), 466-480.
- Carlson, S. R., Pritchard, A. A., & Dominelli, R. M. (2013). Externalizing behavior, the UPPS-P impulsive behavior scale and reward and punishment sensitivity. *Personality and Individual Differences*, *54*(2), 202-207.
- Carver, C. S., & White, T. L. (1994). Behavioral inhibition, behavioral activation, and affective responses to impending reward and punishment: the BIS/BAS scales. *Journal of personality and social psychology*, *67*(2), 319.
- Collins, W. A., Welsh, D. P., & Furman, W. (2009). Adolescent romantic relationships. *Annual review of psychology*, *60*, 631-652.
- Constantinou, E., Panayiotou, G., Konstantinou, N., Loutsiou-Ladd, A., & Kapardis, A. (2011). Risky and aggressive driving in young adults: Personality matters. *Accident Analysis & Prevention*, *43*(4), 1323-1331.
- Corr, P. J. (2004). Reinforcement sensitivity theory and personality. *Neuroscience & biobehavioral reviews*, *28*(3), 317-332.
- Corr, P. J. (2008). *The Reinforcement Sensitivity Theory of Personality*. Cambridge University Press.
- Corr, P. J., & Cooper, A. J. (2016). The reinforcement sensitivity theory of personality questionnaire (RST-PQ): development and validation. *Psychological assessment*, *28*(11), 1427.
- Costa, F. M., Jessor, R., Donovan, J. E., & Fortenberry, J. D. (1995). Early initiation of sexual intercourse: The influence of psychosocial unconventionality. *Journal of Research on Adolescence*, *5*(1), 93-121.

- Coyne, S. M., Nelson, D. A., Graham-Kevan, N., Keister, E., & Grant, D. M. (2010). Mean on the screen: Psychopathy, relationship aggression, and aggression in the media. *Personality and Individual Differences, 48*(3), 288-293.
- Coyne, S. M., & Thomas, T. J. (2008). Psychopathy, aggression, and cheating behavior: A test of the Cheater–Hawk hypothesis. *Personality and Individual Differences, 44*(5), 1105-1115.
- Crick, N. R., Ostrov, J. M., & Kawabata, Y. (2007). Relational aggression and gender: An overview.
- Czar, K. A., Dahlen, E. R., Bullock, E. E., & Nicholson, B. C. (2011). Psychopathic personality traits in relational aggression among young adults. *Aggressive behavior, 37*(2), 207-214.
- Deem, M. J., & Ramsey, G. (2016). Guilt by association? *Philosophical Psychology, 29*(4), 570-585.
- Del Giudice, M., Ellis, B. J., & Shirtcliff, E. A. (2011). The adaptive calibration model of stress responsivity. *Neuroscience & biobehavioral reviews, 35*(7), 1562-1592.
- Donovan, J. E., Jessor, R., & Costa, F. M. (1999). Adolescent problem drinking: stability of psychosocial and behavioral correlates across a generation. *Journal of Studies on Alcohol, 60*(3), 352-361.
- Durkheim, E. m., Fauconnet, P., Wilson, E. K., & Schnurer, H. (1961). *Moral education : a study in the theory and application of the sociology of education*. Free Press of Glencoe [New York].
- Durrant, R., & Ward, T. (2015). *Evolutionary criminology: Towards a comprehensive explanation of crime*. Academic Press.
- Ellis, B. J., DEL GIUDICE, M., & Shirtcliff, E. A. (2013). Beyond allostatic load: The stress response system as a mechanism of conditional adaptation. In *Child and adolescent psychopathology (2nd ed.)* (pp. 251-284). Wiley.
- Erzi, S. (2020). Dark Triad and schadenfreude: Mediating role of moral disengagement and relational aggression. *Personality and Individual Differences, 157*, 109827.
- Espelage, D. L., Merrin, G. J., Hong, J. S., & Resko, S. M. (2018). Applying social cognitive theory to explore relational aggression across early adolescence: a within-and between-person analysis. *Journal of Youth and Adolescence, 47*, 2401-2413.
- Fite, P. J., Colder, C. R., Lochman, J. E., & Wells, K. C. (2008). Developmental trajectories of proactive and reactive aggression from fifth to ninth grade. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 37*(2), 412-421.

- Franken, I. H., Muris, P., & Rassin, E. (2005). Psychometric properties of the Dutch BIS/BAS scales. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 27, 25-30.
- Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The Dark Triad of personality: A 10 year review. *Social and personality psychology compass*, 7(3), 199-216.
- Gentile, D. A., & Bushman, B. J. (2012). Reassessing media violence effects using a risk and resilience approach to understanding aggression. *Psychology of Popular Media Culture*, 1(3), 138.
- Glenn, A. L., Kurzban, R., & Raine, A. (2011). Evolutionary theory and psychopathy. *Aggression and Violent Behavior*, 16(5), 371-380.
- Goldstein, S. E., Chesir-Teran, D., & McFaul, A. (2008). Profiles and Correlates of Relational Aggression in Young Adults' Romantic Relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, 37(3), 251-265. <https://doi.org/10.1007/s10964-007-9255-6>
- Gray, J., & McNaughton, N. (2000). *The Neuropsychology of Anxiety: An Enquiry into the Functions of the Septo-Hippocampal System*, 2nd Edn Oxford: Oxford University Press.
- Gray, J. A. (1970). The psychophysiological basis of introversion-extraversion. *Behaviour research and therapy*, 8(3), 249-266.
- Guillot, C. R., Pang, R. D., & Leventhal, A. M. (2014). Anxiety sensitivity and negative urgency: A pathway to negative reinforcement-related smoking expectancies. *Journal of addiction medicine*, 8(3), 189.
- Hardyns, W., Pauwels, L., & De Buck, A. (2021). Kwantitatieve toegepaste data-analyse en rapportage met SPSS voor criminologen.
- Hirshi, T. (1969). *Causes of Delinquency*. Berkeley: University of California Press.
- Hoffman, M. L. (1998). Varieties of empathy-based guilt. In *Guilt and children* (pp. 91-112). Elsevier.
- Horenstein, A., Potter, C. M., & Heimberg, R. G. (2018). How does anxiety sensitivity increase risk of chronic medical conditions? *Clinical Psychology: Science and Practice*, 25(3), e12248.
- Jonason, P. K., & Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. *Psychological assessment*, 22(2), 420.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short dark triad (SD3) a brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21(1), 28-41.

- Knight, N. M., Dahlen, E. R., Bullock-Yowell, E., & Madson, M. B. (2018). The HEXACO model of personality and Dark Triad in relational aggression. *Personality and Individual Differences, 122*, 109-114.
- Kokkinos, C. M., Algiovanoglou, I., & Voulgaridou, I. (2019). Emotion regulation and relational aggression in adolescents: Parental attachment as moderator. *Journal of child and family studies, 28*, 3146-3160.
- Kokkinos, C. M., Voulgaridou, I., Mandrali, M., & Parousidou, C. (2016). Interactive links between relational aggression, theory of mind, and moral disengagement among early adolescents. *Psychology in the Schools, 53*(3), 253-269.
- Kokkinos, C. M., Voulgaridou, I., & Markos, A. (2016). Personality and relational aggression: Moral disengagement and friendship quality as mediators. *Personality and Individual Differences, 95*, 74-79.
- Krupić, D., Gračanin, A., & Corr, P. J. (2016). The evolution of the Behavioural Approach System (BAS): Cooperative and competitive resource acquisition strategies. *Personality and Individual Differences, 94*, 223-227.
- Lamm, A. J., & Lamm, K. W. (2019). Using non-probability sampling methods in agricultural and extension education research. *Journal of International Agricultural and Extension Education, 26*(1), 52-59.
- Leff, S. S., Waasdorp, T. E., & Crick, N. R. (2010). A Review of Existing Relational Aggression Programs: Strengths, Limitations, and Future Directions. *School psychology review, 39*(4), 508-535.
- Lopez-Vergara, H. I., Colder, C. R., Hawk Jr, L. W., Wieczorek, W. F., Eiden, R. D., Lengua, L. J., & Read, J. P. (2012). Reinforcement sensitivity theory and alcohol outcome expectancies in early adolescence. *The American journal of drug and alcohol abuse, 38*(2), 130-134.
- Loveland-Cherry, C. J., Ross, L. T., & Kaufman, S. R. (1999). Effects of a home-based family intervention on adolescent alcohol use and misuse. *Journal of Studies on Alcohol, Supplement*(13), 94-102.
- Macy, J. T., O'Rourke, H. P., Seo, D.-C., Presson, C. C., & Chassin, L. (2019). Adolescent tolerance for deviance, cigarette smoking trajectories, and premature mortality: A longitudinal study. *Preventive Medicine, 119*, 118-123. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2018.12.023>
- Mancini, F., & Gangemi, A. (2004). The influence of responsibility and guilt on naive hypothesis-testing. *Thinking & reasoning, 10*(3), 289-320.

- Mancini, F., & Gangemi, A. (2006). The role of responsibility and fear of guilt in hypothesis-testing. *Journal of behavior therapy and experimental psychiatry*, 37(4), 333-346.
- Maneiro, L., Cutrín, O., & Gómez-Fraguela, X. A. (2022). Gender differences in the personality correlates of reactive and proactive aggression in a Spanish sample of young adults. *Journal of interpersonal violence*, 37(7-8), NP4082-NP4107.
- Marshall, N. A., Arnold, D. H., Rolon-Arroyo, B., & Griffith, S. F. (2015). The association between relational aggression and internalizing symptoms: A review and meta-analysis. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 34(2), 135-160.
- Martos Martínez, Á., Molero Jurado, M. D. M., Pérez-Fuentes, M. D. C., Simón Márquez, M. D. M., Barragán Martín, A. B., & Gázquez Linares, J. J. (2021). The complex nature of school violence: attitudes toward aggression, empathy and involvement profiles in violence. *Psychology research and behavior management*, 575-586.
- Megías-Robles, A., Gómez-Leal, R., Gutiérrez-Cobo, M. J., Cabello, R., & Fernández-Berrocal, P. (2022). The role of sensitivity to reward and punishment in aggression. *Journal of interpersonal violence*, 37(13-14), NP12014-NP12039.
- Meier, A., & Allen, G. (2009). Romantic relationships from adolescence to young adulthood: Evidence from the National Longitudinal Study of Adolescent Health. *The Sociological Quarterly*, 50(2), 308-335.
- Miller, J. D., Zeichner, A., & Wilson, L. F. (2012). Personality correlates of aggression: Evidence from measures of the five-factor model, UPPS model of impulsivity, and BIS/BAS. *Journal of interpersonal violence*, 27(14), 2903-2919.
- Morales, J. R., & Crick, N. R. (1998). *Self-report measure of aggression and victimization* [Unpublished measure]. University of Minnesota, Twin Cities Campus.
- Mouttapa, M., Valente, T., Gallaher, P., Rohrbach, L. A., & Unger, J. B. (2004). Social network predictors of bullying and victimization. *Adolescence*, 39(154), 315.
- Murray-Close, D., Ostrov, J. M., Nelson, D. A., Crick, N. R., & Coccaro, E. F. (2010). Proactive, reactive, and romantic relational aggression in adulthood: Measurement, predictive validity, gender differences, and association with intermittent explosive disorder. *Journal of Psychiatric Research*, 44(6), 393-404.
- Nesse, R. M. (2022). Anxiety disorders in evolutionary perspective. In. Cambridge University Press.
- NSCR. (n.d.). *What is SPAN?* Retrieved July 31, 2023 from <https://www.spanproject.nl/>

- Obiunu, R. F. D. J. J. (2014). The effect of age, parents and teachers attitude on aggressive and non-aggressive anti-social behaviour of adolescents. *Global Journal of Human Social Science-GJHSS-C*, 14(1).
- Olthof, T. (2012). Anticipated feelings of guilt and shame as predictors of early adolescents' antisocial and prosocial interpersonal behaviour. *European Journal of Developmental Psychology*, 9(3), 371-388.
- Orpinas, P., Murray, N., & Kelder, S. (1999). Parental influences on students' aggressive behaviors and weapon carrying. *Health Education & Behavior*, 26(6), 774-787.
- Ostrov, J. M., & Houston, R. J. (2008). The utility of forms and functions of aggression in emerging adulthood: Association with personality disorder symptomatology. *Journal of Youth and Adolescence*, 37, 1147-1158.
- Parker, K.-E. M., Farrell, N., & Walker, B. R. (2022). The impact of reinforcement sensitivity theory on aggressive behavior. *Journal of interpersonal violence*, 37(5-6), NP3084-NP3106.
- Patrick, C. J. (2022). Psychopathy: Current knowledge and future directions. *Annual Review of Clinical Psychology*, 18, 387-415.
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of research in personality*, 36(6), 556-563.
- Pauwels, L. (2007). Buurtinvloeden en jeugd delinquentie: een toets van de sociale desorganisatietheorie.
- Pederson, C. A., Fite, P. J., & Bortolato, M. (2018). The role of functions of aggression in associations between behavioral inhibition and activation and mental health outcomes. *Journal of aggression, maltreatment & trauma*, 27(8), 811-830.
- Petty, R. E., & Cacioppo, J. T. (1996). *Attitudes And Persuasion : Classic And Contemporary Approaches*. Taylor and Francis Boulder.
- Putallaz, M., Grimes, C. L., Foster, K. J., Kupersmidt, J. B., Coie, J. D., & Dearing, K. (2007). Overt and relational aggression and victimization: Multiple perspectives within the school setting. *Journal of school psychology*, 45(5), 523-547.
- Quiles, Z. N., & Bybee, J. (1997). Chronic and predispositional guilt: Relations to mental health, prosocial behavior, and religiosity. *Journal of personality assessment*, 69(1), 104-126.
- Quiles, Z. N., Kinnunen, T., & Bybee, J. (2002). Aspects of guilt and self-reported substance use in adolescence. *Journal of Drug Education*, 32(4), 343-362.

- Raine, A., & Yang, Y. (2006). Neural foundations to moral reasoning and antisocial behavior. *Social cognitive and affective neuroscience, 1*(3), 203-213.
- Reiss, S., Peterson, R. A., Gursky, D. M., & McNally, R. J. (1986). Anxiety sensitivity, anxiety frequency and the prediction of fearfulness. *Behaviour research and therapy, 24*(1), 1-8.
- Riaz, S., Bano, Z., Ahmed, I., & Naz, I. (2021). Predictive Relationship Of Narcissism And Psychopathy With Relational Aggression Moderated By Age Among Adolescents. *Journal of Ayub Medical College Abbottabad-Pakistan, 33*(2).
- Roose, A., Bijttebier, P., Claes, L., & Lilienfeld, S. O. (2011). Psychopathic traits in adolescence: Associations with the revised Reinforcement Sensitivity Theory systems. *Personality and Individual Differences, 50*(2), 201-205.
- Rosenstock, S., & O'Connor, C. (2018). When it's good to feel bad: An evolutionary model of guilt and apology. *Frontiers in Robotics and AI, 5*, 9.
- Salgari, G. C., Kramer, M. P., Spencer, C. C., Dvorak, R., Bohil, C., O'Donnell, J. P., & Bedwell, J. S. (2022). Psychometric psychopathy: Relationships with indices of reinforcement sensitivity theory factors. *Personality and Individual Differences, 195*, 111669.
- Schmeelk, K. M., Sylvers, P., & Lilienfeld, S. O. (2008). Trait correlates of relational aggression in a nonclinical sample: DSM-IV personality disorders and psychopathy. *Journal of personality disorders, 22*(3), 269-283.
- Sieben, I., & Linssen, L. (2009). Logistische regressie analyse: een handleiding. <https://www.ru.nl/publish/pages/865809/logistischeregressie.pdf>
- Smillie, L. D., Pickering, A. D., & Jackson, C. J. (2006). The new reinforcement sensitivity theory: implications for personality measurement. *Personality and social psychology review : an official journal of the Society for Personality and Social Psychology, Inc, 10*(4), 320-335. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr1004_3
- Smits, D. J., & Kuppens, P. (2005). The relations between anger, coping with anger, and aggression, and the BIS/BAS system. *Personality and Individual Differences, 39*(4), 783-793.
- Svensson, R., Weerman, F. M., Pauwels, L. J. R., Bruinsma, G. J. N., & Bernasco, W. (2013). *Moral emotions and offending: Do feelings of anticipated shame and guilt mediate the effect of socialization on offending?* [doi:10.1177/1477370812454393]. Sage Publications.

- Tangney, J. P. (1995). Shame and guilt in interpersonal relationships. In *Self-conscious emotions: The psychology of shame, guilt, embarrassment, and pride*. (pp. 114-139). Guilford Press.
- Taylor, S., Zvolensky, M. J., Cox, B. J., Deacon, B., Heimberg, R. G., Ledley, D. R., Abramowitz, J. S., Holaway, R. M., Sandin, B., & Stewart, S. H. (2007). Robust dimensions of anxiety sensitivity: development and initial validation of the Anxiety Sensitivity Index-3. *Psychological assessment, 19*(2), 176.
- Thompson, J. S., & Schmidt, N. B. (2021). The role of anxiety sensitivity in anger symptomatology: Results from a randomized controlled trial. *Journal of Anxiety Disorders, 83*, 102462. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2021.102462>
- Valois, R. F., MacDonald, J. M., Bretous, L., Fischer, M. A., & Drane, J. W. (2002). Risk factors and behaviors associated with adolescent violence and aggression. *American journal of health behavior, 26*(6), 454-464.
- Vandeweghe, L., Matton, A., Beyers, W., Vervaeke, M., Braet, C., & Goossens, L. (2016). Psychometric properties of the BIS/BAS Scales and the SPSRQ in Flemish adolescents. *Psychologica Belgica, 56*(4), 406.
- Velásquez, A. M., Santo, J. B., Saldarriaga, L. M., López, L. S., & Bukowski, W. M. (2010). Context-dependent victimization and aggression: Differences between all-girl and mixed-sex schools. *Merrill-Palmer Quarterly (1982-), 283-302*.
- Von Nebbitt, E., Lombe, M., & Williams, J. H. (2008). Assessing the moderating effects of anxiety sensitivity on antisocial behavior among urban African American youth. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved, 19*(1), 277-293.
- Voulgaridou, I., & Kokkinos, C. M. (2023). Relational Aggression in Adolescents Across Different Cultural Contexts: A Systematic Review of the Literature. *Adolescent Research Review, 1-24*.
- Voulgaridou, I., Kokkinos, C. M., Markos, A., & Fanti, K. (2022). Temporal stability of relational aggression profiles in adolescents. *Journal of school psychology, 92*, 19-32.
- Wai, M., & Tiliopoulos, N. (2012). The affective and cognitive empathic nature of the dark triad of personality. *Personality and Individual Differences, 52*(7), 794-799.
- Walters, G. D. (2020). Viewing the Cycle of Violence Through a Gendered Pathways Lens: Perceived Parental Tolerance of Violence, Peer Influence, and Child Aggressive Behavior. *Journal of interpersonal violence, 35*(11-12), 2189-2209. <https://doi.org/10.1177/0886260517702493>

- Werner, N. E., & Crick, N. R. (1999). Relational aggression and social-psychological adjustment in a college sample. *Journal of abnormal psychology, 108*(4), 615-623. <https://doi.org/10.1037//0021-843x.108.4.615>
- Werner, N. E., & Grant, S. (2009). Mothers' cognitions about relational aggression: Associations with discipline responses, children's normative beliefs, and peer competence. *Social Development, 18*(1), 77-98.
- White, B. A., Gordon, H., & Guerra, R. C. (2015). Callous–unemotional traits and empathy in proactive and reactive relational aggression in young women. *Personality and Individual Differences, 75*, 185-189. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.11.031>
- Wikström, P.-O. H. (2006). Individuals, settings, and acts of crime: Situational mechanisms and the explanation of crime. *The explanation of crime: Context, mechanisms and development, 61-107*.
- Wikström, P.-O. H., & Treiber, K. (2007). The role of self-control in crime causation: Beyond Gottfredson and Hirschi's general theory of crime. *European Journal of criminology, 4*(2), 237-264.
- Wills, T. A., Cleary, S., Filer, M., Shinar, O., Mariani, J., & Spera, K. (2001). Temperament related to early-onset substance use: Test of a developmental model. *Prevention Science, 2*, 145-163.
- Włodarska, K. A., Zyskowska, E., Terebus, M. K., & Rogoza, R. (2021). The Dark Triad and BIS/BAS: A meta-analysis. *Current Psychology, 40*, 5349-5357.
- Wouters, E., & Aarts, S. (2016). Kwantitatief versus kwalitatief onderzoek: Keuze van het onderzoeksdesign. *Podosophia, 24*(1), 16-18.
- Xie, H., Farmer, T. W., & Cairns, B. D. (2003). Different forms of aggression among inner-city African–American children: Gender, configurations, and school social networks. *Journal of school psychology, 41*(5), 355-375.
- Young, E. L., Boye, A. E., & Nelson, D. A. (2006). Relational aggression: Understanding, identifying, and responding in schools. *Psychology in the Schools, 43*(3), 297-312.
- Zvolensky, M. J., Garey, L., Fergus, T. A., Gallagher, M. W., Viana, A. G., Shepherd, J. M., Mayorga, N. A., Kelley, L. P., Griggs, J. O., & Schmidt, N. B. (2018). Refinement of anxiety sensitivity measurement: the short scale anxiety sensitivity index (SSASI). *Psychiatry research, 269*, 549-557.

VIII. PERSTEKST

Impact van individuele kenmerken, geweten en invloed sociale omgeving op relationele agressie onthuld

Een kwantitatief onderzoek geïnspireerd door de metatheorie van de Amerikaanse criminoloog Anthony Walsh onthulde dat individuele kenmerken, het geweten en de sociale omgeving invloed hebben op het stellen van relationele agressie bij Belgische jongvolwassenen tussen 18 en 25 jaar. Het onderzoek werd uitgevoerd door een masterstudentente tijdens het voorjaar van 2023 aan de Universiteit Gent en biedt een interessante bijdrage aan de studie van agressie.

De metatheorie van Anthony Walsh

De inspiratie voor het uitgevoerde onderzoek kan teruggevonden worden in het boek '*Reinforcement Sensitivity Theory: a metatheory for biosocial criminology*', geschreven door de Amerikaanse criminoloog Anthony Walsh. Hierin wordt geargumenteed dat het gebruik van de reinforcement sensitivity theory dé theorie bij uitstek is om de biosociale criminologie te verenigen. De theorie is gericht op onze onderliggende neuroarchitectuur en neurotransmitters, alsook onze primaire (zoals vreugde en walging), secundaire emoties (zoals empathie, schaamte en schuld) en de rol van het autonome zenuwstelsel bij de ontwikkeling van ons geweten. Het autonome zenuwstelsel zou deze secundaire emoties activeren als reactie op een gebeurtenis. Onze secundaire emoties zoals schuldgevoelens zorgen er dan weer voor dat we bepaald gedrag gaan stellen om onze fout recht te zetten. Hoe zit het dan precies in elkaar? De mate waarin ons autonoom zenuwstelsel geactiveerd wordt bij een bepaalde gebeurtenis, voorspelt de mate waarin ons geweten ontwikkeld is en dus de mate waarin we al dan niet angst ervaren voor de gevolgen van bijvoorbeeld agressief gedrag.

Individuele kenmerken, het geweten en de sociale omgeving in één onderzoek?

Welke kenmerken werden dan precies onderzocht? Het uitgevoerde onderzoek ging concreet om de individuele kenmerken leeftijd, geslacht, angstgevoeligheid (of 'angst voor angst'), psychopathie, gevoeligheid voor beloning en gevoeligheid voor straf. Er werd ook rekening gehouden met kenmerken van het geweten zoals de mate waarin we inbreuken op de algemene spelregels van de samenleving tolereren (of kortgezegd: moraliteit) en schuldgevoelens. Ook invloed van de sociale omgeving werd ingecalculerd, waarbij specifiek rekening gehouden werd met hoe ouders en dichte vrienden kijken naar het gebruik van geweld.

Roddelen, vernederen, negeren en pesten: een studie naar relationele agressie

De zonet genoemde vormen van agressie in de titel zijn voorbeelden van relationele agressie. Kortgezegd betekent relationele agressie dat iemand een relatie (bv. een vriendschapsrelatie of een romantische relatie) of iemands reputatie of sociale status schaadt of dreigt te beschadigen. Het onderzoek maakte ook onderscheid tussen verschillende vormen van relationele agressie, namelijk proactieve relationele agressie (doelgerichte agressie, uitgelokt door een externe gebeurtenis), reactieve relationele agressie (uitgelokt door gedrag van anderen dat degene die de agressie stelt, zag als bedreigend of intentioneel) en relationele agressie in romantische relaties (waarbij specifiek gekeken werd naar liefdespartners die relationele agressie gebruiken).

Psychopathie en geslacht als voorspeller met de grootste impact

Door statistische software te gebruiken, kon gekeken worden in welke mate deze kenmerken relationele agressie (en bijhorende vormen) konden voorspellen. De resultaten van het onderzoek onthulden dat, vergeleken met alle kenmerken, psychopathie doorgaans de sterkste voorspellende kracht had, met uitzondering van relationele agressie in romantische relaties, waarbij geslacht voor de grootste impact zorgde op de kans om vaker dan gemiddeld deze vorm van agressie te stellen. Hierbij was de kans groter voor vrouwen om relationeel agressief gedrag te stellen dan voor mannen.

Voorspellers van moraliteit, schuld en attitudes ten aanzien van geweld

Het onderzoek keek ook naar de mate waarin individuele kenmerken niveaus van moraliteit, schuld en attitudes ten aanzien van geweld kon voorspellen. Hieruit bleek dat geslacht, psychopathie, plezierzoekend gedrag en ons gedragsinhibitiesysteem deze uitkomsten altijd konden voorspellen.

Angstgevoeligheid: onverwachte resultaten

Een opmerkelijk resultaat van het onderzoek is de bevinding dat angstgevoeligheid altijd een positief, direct effect had op alle vormen van relationele agressie. Dit betekent dat wanneer iemand een hogere gevoeligheid heeft voor angst, deze persoon net meer relationele agressie zou stellen, wat uiteraard niet verwacht werd. Daarnaast bleek dit kenmerk ook lagere niveaus van moraliteit te voorspellen en werd het geassocieerd met goedkeurende attitudes ten aanzien van geweld. Hoe dit precies komt, kon niet verklaard worden door het uitgevoerde onderzoek en dient dus verder onderzocht te worden door toekomstig onderzoek.

Klopt de metatheorie van Walsh?

Door de beperkte toegestane omvang kon het onderzoek enkel directe effecten onderzoeken. Hierdoor kunnen we dus nog niet besluiten of de theorie al dan niet klopt, maar wel al een inzicht krijgen in hoe de verschillende kenmerken zich verhouden tot relationele agressie. Er zijn dus nog veel mogelijkheden over om deze metatheorie te testen in toekomstig onderzoek.

IX. APPENDIX

Bijlagen, beschrijvende statistieken,
operationalisering en correlaties van de
centrale concepten

LIJST VAN BIJLAGEN

Bijlage 1: Vragenlijst websurvey.....	83
Bijlage 2: Vragenlijst verloting <i>incentive</i>	93
Bijlage 3: Data Management Plan.....	94
Bijlage 4: Affiche.....	99

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Steekproefkenmerken.....	100
Tabel 2: Beschrijvende statistieken ‘relationeel geweld’.....	101
Tabel 3: Beschrijvende statistieken ‘proactief relationeel geweld’.....	101
Tabel 4: Beschrijvende statistieken ‘reactief relationeel geweld’.....	102
Tabel 5: Beschrijvende statistieken ‘relationeel geweld in romantische relaties’.....	102
Tabel 6: Beschrijvende statistieken ‘angstgevoeligheid’.....	103
Tabel 7: Beschrijvende statistieken ‘psychopathie’.....	104
Tabel 8: Beschrijvende statistieken ‘BIS’.....	104
Tabel 9: Beschrijvende statistieken ‘BAS (<i>drive</i>)’.....	105
Tabel 10: Beschrijvende statistieken BAS (<i>fun seeking</i>).....	105
Tabel 11: Beschrijvende statistieken BAS (<i>reward responsiveness</i>).....	106
Tabel 12: Beschrijvende statistieken ‘normen’.....	106
Tabel 13: Beschrijvende statistieken ‘schuld’.....	107
Tabel 14: Beschrijvende statistieken ‘goedkeuring’.....	107
Tabel 15: Operationalisering afhankelijke variabelen.....	108
Tabel 16: Operationalisering onafhankelijke variabelen (blok 1).....	110
Tabel 17: Operationalisering onafhankelijke variabelen (blok 2).....	113
Tabel 18: Operationalisering onafhankelijke variabelen (blok 3).....	114
Tabel 19: Correlatiematrix ‘relationeel geweld’.....	115
Tabel 20: Correlatiematrix ‘proactief relationeel geweld’.....	115
Tabel 21: Correlatiematrix ‘reactief relationeel geweld’.....	116
Tabel 22: Correlatiematrix ‘relationeel geweld in romantische relaties’.....	116

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Histogram ‘relationeel geweld’.....	101
Figuur 2: Histogram ‘proactief relationeel geweld’.....	101
Figuur 3: Histogram: ‘reactief relationeel geweld’.....	102
Figuur 4: Histogram: ‘relationeel geweld in romantische relaties’.....	102
Figuur 5: Histogram ‘angstgevoeligheid’.....	103
Figuur 6: Histogram ‘psychopathie’.....	104
Figuur 7: Histogram ‘BIS’.....	104
Figuur 8: Histogram ‘BAS (<i>drive</i>).....	105
Figuur 9: Histogram ‘BAS (<i>fun seeking</i>).....	105
Figuur 10: Histogram ‘BAS (<i>reward responsiveness</i>).....	106
Figuur 11: Histogram ‘normen’.....	106
Figuur 12: Histogram ‘schuld’.....	107
Figuur 13: Histogram ‘goedkeuring’.....	107

1. Bijlagen

Bijlage 1: Vragenlijst websurvey

Beloningsgevoeligheidstheorie, psychopathie en relationeel geweld: een verkennende zelfrapportagestudie

Beste respondent

In het kader van mijn masterproef in de Criminologische wetenschappen voer ik een onderzoek naar het verband tussen beloningsgevoeligheid, psychopathie en relationeel geweld. Hiervoor ben ik op zoek naar (jong)volwassenen **vanaf 18 jaar tot en met 25 jaar die (ooit) een romantische relatie* (gehad) hebben.**

Het invullen van de vragenlijst bedraagt **vijf à tien minuten** van uw tijd. Er is geen juist of fout antwoord, het gaat om uw persoonlijke ervaringen en meningen. Graag benadruk ik dat de gegevens uit de survey **strikt vertrouwelijk verwerkt, bewaard en gerapporteerd** worden. Deze gegevens worden enkel en alleen gebruikt in het kader van dit onderzoek. Vanzelfsprekend bent u vrij om al dan niet deel te nemen aan dit onderzoek alsook de survey stop te zetten wanneer u dat wenst zonder negatieve consequenties.

Ten slotte zullen er **drie bonnen van Bol.com**, elk ter waarde van **20 euro**, verloot worden onder de respondenten. Indien u graag kans zou maken, vul dan zeker op het einde van de enquête uw e-mailadres in (het opgeven van het e-mailadres is volledig vrijblijvend)! Na de verloting worden de e-mailadressen meteen verwijderd. Indien u nog verdere vragen of opmerkingen heeft, kan u mij contacteren via volgend e-mailadres: Thais.Smet@UGent.be

Alvast bedankt voor uw medewerking!

Thaïs Smet

*Met romantische relatie wordt een liefdesrelatie bedoeld tussen partners (dus bv. niet tussen ouder en kind of tussen vrienden).

Er zijn 12 vragen in deze enquête

Geïnformeerde toestemming

Geeft u toestemming om uw antwoorden op anonieme wijze te gebruiken in het kader van het onderzoek voor de masterproef? *

Kies één van de volgende mogelijkheden:

- Ja
- Nee

Achtergrondkenmerken

Hier wordt gepolst naar uw geslacht bij geboorte en uw leeftijd.

Ik ben een... *

Kies één van de volgende mogelijkheden:

- Man
- Vrouw

Gelieve uw geslacht bij geboorte aan te duiden.

[]Wat is uw geboortjaar? *

Vul een datum in:

Gelieve enkel een jaartal op te geven (yyyy).

Beloningsgevoeligheid

[]Gelieve aan te duiden in welke mate volgende stellingen bij u passen. *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar
Zelfs als er mij iets ergs te wachten staat, ervaar ik zelden angst of nervositeit.	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik kritiek krijg of uitgescholden word, doet dit mij nogal pijn	☐	☐	☐	☐
Ik voel mij behoorlijk bezorgd of overstuur wanneer ik denk of weet dat iemand boos op mij is.	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik denk dat er iets vervelends gaat gebeuren, voel ik mij meestal behoorlijk opgefokt.	☐	☐	☐	☐
Ik maak mij zorgen wanneer ik denk dat ik iets slecht gedaan heb.	☐	☐	☐	☐
Ik maak mij zorgen over fouten maken.	☐	☐	☐	☐
Ik doe moeite om dingen te krijgen die ik wil.	☐	☐	☐	☐
Als ik iets krijg dat ik wil, voel ik mij opgewekt en energiek.	☐	☐	☐	☐

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar
Wanneer ik iets wil, ga ik er meestal helemaal voor.	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik een kans zie om iets te krijgen dat ik wil, ga ik die kans meteen nemen.	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik een kans zie die te maken heeft met iets dat ik leuk vind, word ik meteen enthousiast.	☐	☐	☐	☐
Ik handel vaak in een opwelling.	☐	☐	☐	☐
Ik hunker naar spanning en nieuwe sensaties.	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik iets nastreef, laat ik niks mij tegenhouden.	☐	☐	☐	☐

Angstgevoeligheid

[] Gelieve aan te duiden in welke mate u onderstaande stellingen meemaakte. *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Heel vaak
Wanneer ik beeft in de aanwezigheid van anderen, ben ik bezorgd om wat mensen van me zouden kunnen denken.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik pijn in mijn borst voel, ben ik bang dat ik een hartaanval krijg.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik merk dat mijn hart een slag overslaat, maak ik me zorgen dat er iets ernstig mis is met mij.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer mijn gedachten lijken te versnellen, maak ik me zorgen dat ik gek word.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik niet meer kan nadenken, ben ik bang dat er iets ernstig mis is met mij.	☐	☐	☐	☐	☐

Psychopathie

[] In welke mate bent u akkoord met volgende stellingen? *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Neutraal	Akkoord	Helemaal akkoord
Ik ben geneigd om geen spijt of berouw te voelen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben geneigd mij niet al te veel zorgen te maken om moraliteit of de moraliteit van mijn acties.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben geneigd om ongevoelig of gevoelloos te zijn.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb de neiging om cynisch te zijn.	☐	☐	☐	☐	☐

Relationeel geweld

[] In welke mate passen volgende stellingen (in vriendschapsrelaties) bij u? *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar
Mijn vrienden weten dat ik slechter over hen zal denken wanneer ze niet doen wat ik wil dat ze doen.	☐	☐	☐	☐
Als ik iets van een vriend wil, gedraag ik mij kil en onverschillig tegen hem/haar tot ik krijg wat ik wil.	☐	☐	☐	☐
Ik heb bedreigd privé-informatie over mijn vrienden met andere mensen te delen om ze zover te krijgen dat ze aan mijn wensen voldoen.	☐	☐	☐	☐
Ik heb een persoon opzettelijk genegeerd totdat hij/zij mijn zin gaf.	☐	☐	☐	☐

[] In welke mate passen volgende stellingen bij u? *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar
Wanneer ik niet ben uitgenodigd om iets met een groep mensen te doen, sluit ik die mensen uit van toekomstige activiteiten.	☐	☐	☐	☐
Toen ik boos was op iemand, heb ik geprobeerd zijn/haar reputatie te beschadigen door te roddelen of negatieve informatie door te geven aan anderen.	☐	☐	☐	☐
Als iemand iets doet dat mij boos maakt, probeer ik die persoon in verlegenheid te brengen of hem/haar voor schut te zetten in het bijzin van zijn/haar vrienden.	☐	☐	☐	☐
Wanneer ik boos ben op iemand, probeer ik ervoor te zorgen dat hij/zij wordt uitgesloten van groepsactiviteiten (bv. naar de cinema gaan).	☐	☐	☐	☐
Ik heb roddels verspreid over een persoon met de bedoeling gemeen te zijn.	☐	☐	☐	☐

[] In welke mate passen volgende stellingen (in romantische relaties) bij u? *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Helemaal niet waar	Niet waar	Waar	Helemaal waar
Ik heb ermee gedreigd het uit te maken met een partner zodat hij/zij deed wat ik wilde.	☐	☐	☐	☐
Ik heb geprobeerd mijn partner jaloers te maken toen ik boos was op hem/haar.	☐	☐	☐	☐
Ik heb mijn partner bedrogen toen ik kwaad was op hem/haar.	☐	☐	☐	☐
Ik heb mijn partner opzettelijk en langdurig genegeerd toen hij/zij mij kwetste.	☐	☐	☐	☐
Wanneer mijn partner mij boos maakt, zal ik flirten met een andere persoon waar mijn partner bij is.	☐	☐	☐	☐

Normen, schuld en attitudes

[] In welke mate bent u het eens met volgende stellingen? *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Helemaal eens	Beetje eens	Noch eens, noch oneens	Beetje oneens	Helemaal oneens
Regels zijn gemaakt om te breken.	☐	☐	☐	☐	☐
Regels overtreden is niet erg, zolang je maar niet gepakt wordt.	☐	☐	☐	☐	☐
Het is OK om met iemand te vechten als je door die persoon uitgedaagd wordt.	☐	☐	☐	☐	☐
Lukt iets niet op een eerlijke manier, dan probeer ik het wel op een oneerlijke manier.	☐	☐	☐	☐	☐

[] Hoe schuldig zou u zich voelen in volgende scenario's? *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Nee, helemaal niet	Ja, een beetje	Ja, heel erg
Zou u zich schuldig voelen indien u iets uit een winkel had gestolen?	☐	☐	☐
Zou u zich schuldig voelen indien u iemand had geslagen die u beledigde?	☐	☐	☐
Zou u zich schuldig voelen indien u een auto had opengebroken?	☐	☐	☐

[]Hoe staan uw ouders/vrienden ten opzichte van geweld? *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Heel afkeurend	Afkeurend	Niet afkeurend	Helemaal niet afkeurend	Niet van toepassing
Hoe zouden uw beste vrienden staan tegenover het gebruik van geweld?	☐	☐	☐	☐	☐
Hoe zou uw biologische vader staan tegenover het gebruik van geweld?	☐	☐	☐	☐	☐
Hoe zou uw biologische moeder staan tegenover het gebruik van geweld?	☐	☐	☐	☐	☐

Hartelijk bedankt om deel te nemen aan deze enquête. Uw antwoorden werden correct opgenomen.

Zoals eerder vermeld kan u één van de drie cadeaubonnen van Bol.com winnen ter waarde van 20 euro. U kan (volledig vrijblijvend) deelnemen door op de link hieronder te klikken en uw e-mailadres in te vullen. Uw e-mailadres wordt niet gelinkt aan uw antwoorden en zal enkel gebruikt worden om u te contacteren indien u de cadeaubon heeft gewonnen.

Indien u nog verdere vragen of opmerkingen heeft, aarzel niet om mij te contacteren op volgend e-mailadres: Thais.Smet@UGent.be

Nogmaals hartelijk bedankt voor uw deelname!

Thais Smet

Deelname verloting cadeaubon

Zoals vermeld in de enquête kan u één van de drie cadeaubonnen winnen van Bol.com ter waarde van 20 euro. Nadat u toegestemd heeft met de geïnformeerde toestemming, kan u deelnemen aan de verloting door uw e-mailadres op te geven. Uw e-mailadres wordt niet gelinkt aan uw antwoorden op de vorige enquête en zal enkel gebruikt worden om u te contacteren indien u gewonnen heeft. Na de verloting worden alle e-mailadressen verwijderd.

Indien u vragen of opmerkingen heeft, kan u steeds contact opnemen met mij via volgend e-mailadres: Thais.Smet@UGent.be

Hartelijk dank voor uw deelname!
Thaïs Smet

Er zijn 2 vragen in deze enquête

Geïnformeerde toestemming

Geeft u toestemming om uw antwoorden op anonieme wijze te gebruiken in het kader van het onderzoek voor de masterproef?

[] Geeft u toestemming om uw antwoorden op anonieme wijze te gebruiken in het kader van het onderzoek voor de masterproef? *

Kies één van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

Deelname verloting

[] Gelieve uw e-mailadres hier op te geven indien u wenst deel te nemen. *

Vul uw antwoord hier in:

Hartelijk bedankt! U maakt nu kans om één van de drie cadeaubonnen bij Bol.com te winnen.

Indien u vragen of opmerkingen heeft, kan u steeds contact opnemen met mij via volgend e-mailadres: Thais.Smet@UGent.be

Nogmaals hartelijk dank voor uw deelname!
Thaïs Smet

Beloningsgevoeligheidstheorie, psychopathie en relationeel geweld: eenzelfrapportagestudie bij jongvolwassenen

A Data Management Plan created using DMPonline.be

Creator: Thaïs Smet

Affiliation: Ghent University (UGent - UZ Gent)

Template: Faculty of Law & Criminology DMP +**ID:**

190691

Start date: 01-01-2023

End date: 30-08-2023

Project abstract:

Over het verband tussen beloningsgevoeligheid, psychopathie en relationeel geweld bij jongvolwassenen (18-25 jaar).

Last modified: 13-08-2023

Beloningsgevoeligheidstheorie, psychopathie en relationeel geweld: een zelfrapportagestudie bij jongvolwassenen

Law & Criminology DMP +

Administrative Data

Date of first version

28/01/2022

Date of last update

13/08/2023

1. Data Collection

1.1 What data will you collect or create?

Dit onderzoek zal kwantitatieve gegevens verzamelen door middel van een web-survey die tussen februari 2023 en mei 2023 online via verschillende sociale media verspreid zal worden. Daarnaast worden (vrijblijvend) e-mailadressen van de respondenten verzameld die wensen mee te doen aan de verloting van de incentive (rechtsgrond ‘instemming’).

1.2 How will the data be collected or created?

De gegevens worden verzameld via Limesurvey (online survey tool) teneinde de gegevens te exporteren naar SPSS. In SPSS wordt de data verwerkt.

Concreet wordt gebruik gemaakt van verscheidene analyses om de correlaties tussen de variabelen te bekijken alsook analyses om de voorspellende waarde van elke onafhankelijke variabele na te gaan op de afhankelijke variabelen. Verder worden betrouwbaarheidsanalyses uitgevoerd om de interne consistentie van de gebruikte meetinstrumenten te controleren. De resultaten worden omschreven in de masterproef.

De respondenten worden, na het invullen van de enquête, doorverwezen naar een andere enquête waar ze hun e-mailadres vrijblijvend kunnen achterlaten. Op deze manier kunnen de gegevens uit de eerste survey nooit gekoppeld worden aan de e-mailadressen uit de tweede survey. Alle e-mailadressen worden verwijderd na 30/08/2023.

2. Data Documentation and Metadata

2.1 How will you document the data?

De gegevens worden eerst verzameld in Limesurvey en vervolgens geëxporteerd naar SPSS. De gegevens worden in een bestand op de H-schijf opgeslagen.

3. Ethics, Legal Issues and Confidentiality

3.1 How will you manage ethics? Choose one of the options from the dropdown menu and briefly motivate your choice in the 'Comment' box below.

- Approval by the Ethical Committee of the Faculty is neither required nor desirable

3.2 How will you manage any confidentiality issues?

Het startscherm van de survey vermeldt dat de respondenten vrijblijvend de vragenlijst mogen invullen en dat ze de survey te allen tijde kunnen stopzetten. Anonimiteit wordt gegarandeerd: de data kan op geen enkele manier gekoppeld worden aan de identiteit van de respondent.

Om de e-mailadressen te verzamelen werd dan ook gewerkt met twee web-surveys. De respondenten worden, na het invullen van de enquête, doorverwezen naar een andere enquête waar ze hun e-mailadres vrijblijvend kunnen achterlaten. Op deze manier kunnen de gegevens uit de eerste survey nooit gekoppeld worden aan de e-mailadressen uit de tweede survey. Alle e-mailadressen worden verwijderd na 30/08/2023.

3.3 How will you manage intellectual property rights issues?

De masterproef verwijst naar en hanteert informatie uit eerdere onderzoeken. Er wordt steeds op correcte manier gerefereerd naar de auteurs en de desbetreffende onderzoeken

4. Data Storage and Backup during Research

4.1 How will you store and backup data during research?

In de online tool Limesurvey van de faculteit Recht en Criminologie, worden alle verzamelde data uit de online-survey bewaard. Deze data worden opgeslagen via Athena op de H:-schijf van Thaïs Smet (in het netwerk van UGent). De data worden ook bewaard in het programma IBM-SPSS waar de data verwerkt en geanalyseerd worden.

Bovendien wordt de data eveneens opgeslagen op de persoonlijke laptop van de onderzoeker (Thaïs Smet) als back-up.

4.2 How will you ensure that stored data are secure?

De laptop van de onderzoeker (Thaïs Smet) is beveiligd met een sterk wachtwoord. De pc wordt enkel en alleen gebruikt door de onderzoeker en wordt na gebruik afgesloten. Daarnaast worden de gegevens verzameld in Limesurvey beveiligd door middel van inloggegevens op de website van Limesurvey. De gegevens op de H:- schijf en in IBM-SPSS worden ook beveiligd door middel van een sterk wachtwoord aangezien eerst ingelogd dient te worden in het UGent-account van de onderzoeker.

5. Data Selection and Preservation after Research

5.1 Which data should be retained for preservation and/or sharing?

De bewerkte data wordt beschreven en gedeeld in de masterproef. De ruwe, verzamelde gegevens uit de eerste survey worden enkel gedeeld met de promotor en commissaris. De e-mailadressen afkomstig uit de tweede survey worden met niemand gedeeld en worden na 30/08/2023 vernietigd. Overige onderzoeksdata worden bewaard door de onderzoeker (Thaïs Smet).

5.2 What is the long-term preservation plan for the selected datasets?

De data wordt in bewerkte vorm weergegeven in de masterproef waardoor de data in bewerkte vorm bewaard blijven. De e-mailadressen worden nergens vermeld en worden vernietigd na 30/08/2023 en dus niet bewaard. De overige onderzoeksdata worden bewaard voor een termijn van vijf jaar. Dit is conform het UGent beleidskader voor 'research data management'.

6. Data Sharing

6.1 Are any restrictions on data sharing required?

De verzamelde e-mailadressen uit de tweede survey dienen confidentieel te blijven. Bijgevolg worden ze met niemand gedeeld en strikt bewaard door de onderzoeker (Thaïs Smet).

Bij aanvang van de eerste survey geven de respondenten hun toestemming om de data op confidentiële wijze te bewaren, analyseren, verwerken en rapporteren door middel van de informed consent. De data afkomstig uit de eerste survey kan niet gelinkt worden aan de identiteit van de respondenten. Deze data wordt geanalyseerd en vervolgens in de masterproef besproken. Gezien de data geen gegevens bevat die kunnen leiden naar de identiteit van de respondenten, dienen geen restricties opgelegd te worden omtrent het delen van de data afkomstig uit de masterproef.

6.2 How will you share data selected for sharing?

De geanalyseerde, bewerkte data worden gedeeld in de masterproef. De output van de analyses worden gedeeld met de promotor en commissaris.

7. Responsibilities and Resources

7.1 Who will be responsible for data management?

De onderzoeker (Thaïs Smet) is verantwoordelijk voor het beheer van de data.

7.2 Will you need additional resources to implement your DMP?

Dit is niet nodig.

Gezocht: respondenten!

18 jaar tot en met 25 jaar + (ooit)
een romantische relatie (gehad)?

5-10 minuutjes vrij?

Vul de survey in en maak kans op
1 van de 3 bonnen van Bol.com,
elk t.w.v. €20!

2. Steekproefkenmerken

Tabel 1: steekproefkenmerken

Variabelen	Categorieën	Frequentie Totaal $N = 1050$	Percentage
Geslacht	Man	150	14.3%
	Vrouw	900	85.7%
Leeftijd	18 jaar	6	0.6%
	19 jaar	119	11.3%
	20 jaar	108	10.3%
	21 jaar	127	12.1%
	22 jaar	157	15.0%
	23 jaar	211	20.1%
	24 jaar	137	13.0%
	25 jaar	174	16.6%
	29 jaar	3	0.3%
	30 jaar	1	0.1%
	31 jaar	3	0.3%
	32 jaar	1	0.1%
	33 jaar	1	0.1%
	37 jaar	1	0.1%
	38 jaar	1	0.1%

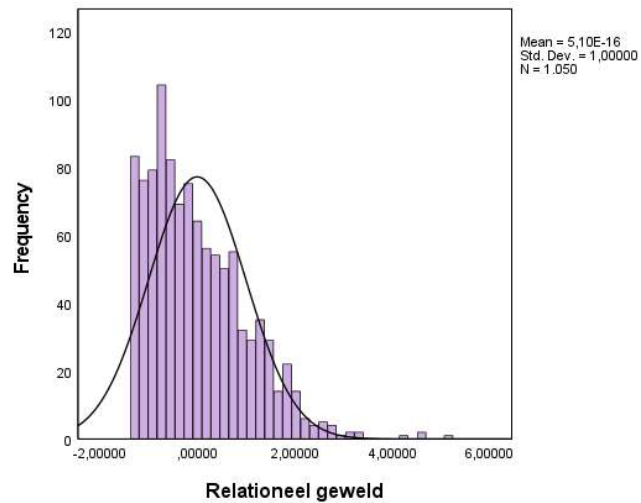
3. Beschrijvende statistieken

A. Afhankelijke variabelen

Tabel 2: beschrijvende statistieken 'relationeel geweld'

Schaalconstruct	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
<i>Proactief relationeel geweld (peers)</i>						
	1050	14	49	20.98	5.440	0.998
z-scores		-1.283	5.151	.000	1.000	

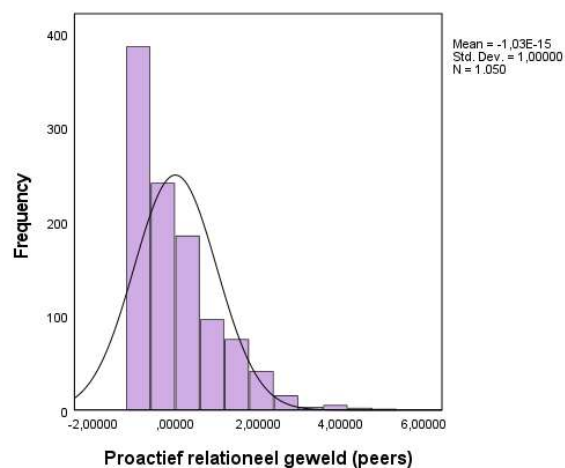
Figuur 1: histogram 'relationeel geweld'

Tabel 3: beschrijvende statistieken 'proactief relationeel geweld'

Schaalconstruct	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
<i>Proactief relationeel geweld (peers)</i>						
	1050	4	14	5.508	1.678	1.330
z-scores		-.899	5.062	.000	1.000	

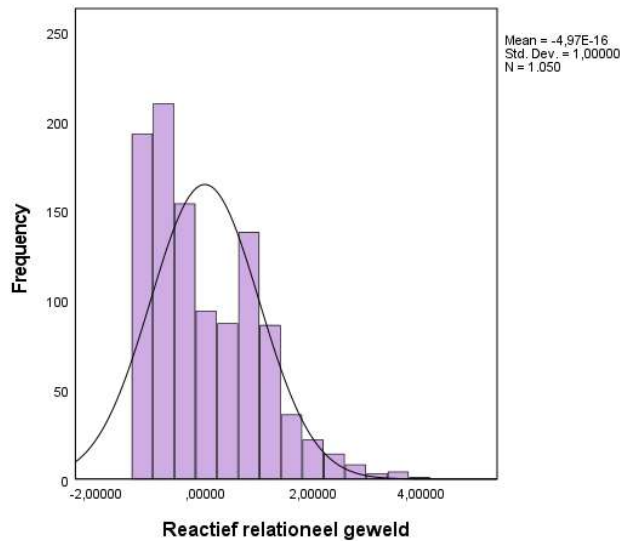
Figuur 2: histogram 'reactief relationeel geweld'

Tabel 4: beschrijvende statistieken 'reactief relationeel geweld (peers)'

Schaalconstruct	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
<i>Reactief relationeel geweld (peers)</i>						
	1050	5	18	7.935	2.542	.818
z-scores		-1.155	3.960	.000	1.000	

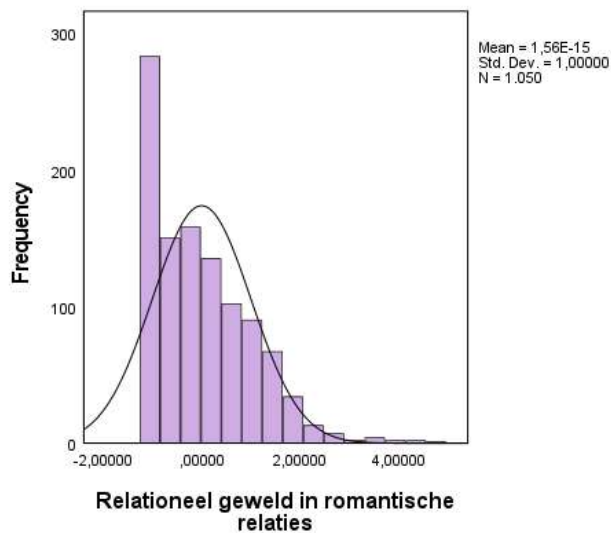
Figuur 3: histogram 'reactief relationeel geweld'

Tabel 5: beschrijvende statistieken 'relationeel geweld (romantische relaties)'

Schaalconstruct	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
<i>Relationeel geweld (romantische relaties)</i>						
	1050	5	19	7.537	2.412	1.024
z-scores		-1.052	4.752	.000	1.000	

Figuur 4: histogram 'relationeel geweld in romantische relaties'

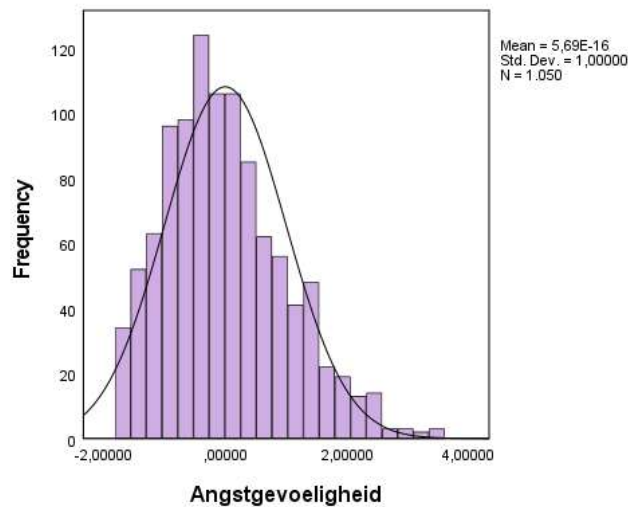
B. Onafhankelijke variabelen

De controlevariabele **geslacht** is dichotoom gemaakt, waarbij 0 gecodeerd is voor *mannen* en 1 voor *vrouwen*. **Leeftijd** werd gemaakt op basis van geboortjaar (2023 – geboortjaar) en bevat een variabele op metrisch niveau. Om de analyses uit te voeren, werd leeftijd vervolgens ingedeeld in twee categorieën, waarbij 0 gecodeerd is voor de leeftijdscategorie *18 tot 22 jaar* en 1 gecodeerd is voor de leeftijdscategorie *23 jaar en ouder*.

Tabel 6: beschrijvende statistieken 'Angstgevoeligheid'

Schaalconstruct <i>Angstgevoeligheid</i>	N	minimum	maximum	mean	Standaard afwijking	Skewness
	1050	5	25	11.53	3.874	.618
z-scores		-1.685	3.478	.000	1.000	

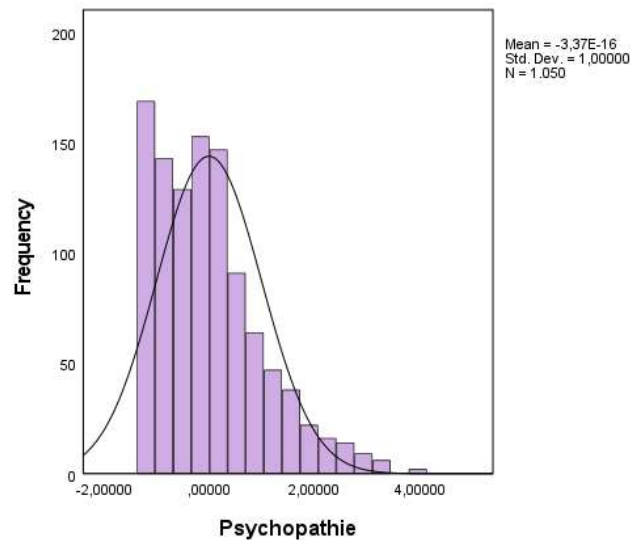
Figuur 5: histogram 'angstgevoeligheid'

Tabel 7: beschrijvende statistieken 'psychopathie'

Schaalconstruct <i>Psychopathie</i>	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
	1050	4	19	7.474	2.907	.981
z-scores		-1.195	3.965	.000	1.000	

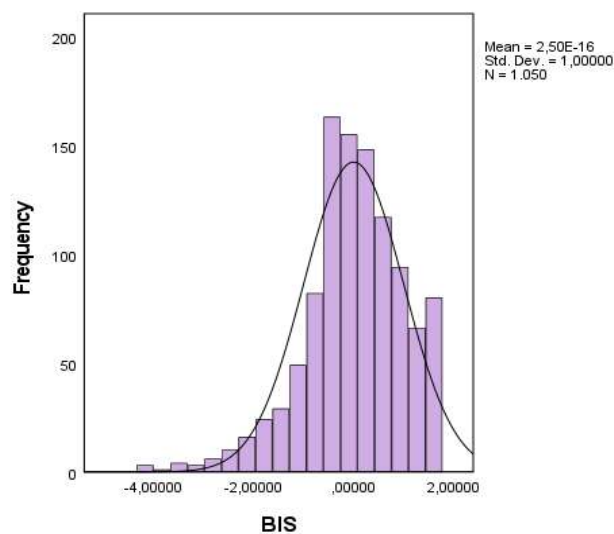
Figuur 6: histogram 'psychopathie'

Tabel 8: beschrijvende statistieken 'BIS'

Schaalconstruct <i>BIS</i>	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
	1050	7	24	19.28	2.942	-.726
z-scores		-4.173	1.606	.000	1.000	

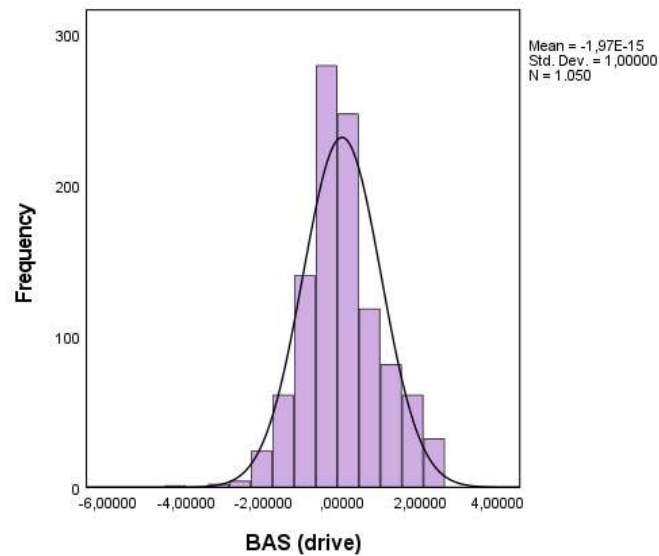
Figuur 7: histogram 'BIS'

Tabel 9: beschrijvende statistieken 'BAS (drive)

Schaalconstruct <i>BAS (drive)</i>	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
	1050	4	16	11.73	1.809	.205
z-scores		-4.271	2.362	.000	1.000	

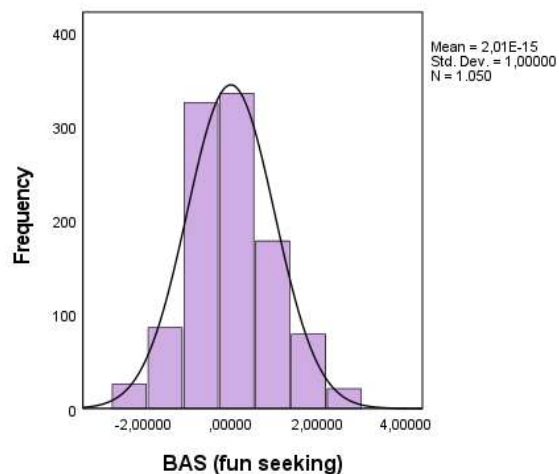
Figuur 8: histogram 'BAS (drive)'

Tabel 10: beschrijvende statistieken 'BAS (fun seeking)

Schaalconstruct <i>BAS (fun seeking)</i>	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
	1050	2	8	4.83	1.22	.238
z-scores		-2.325	2.600	.000	1.000	

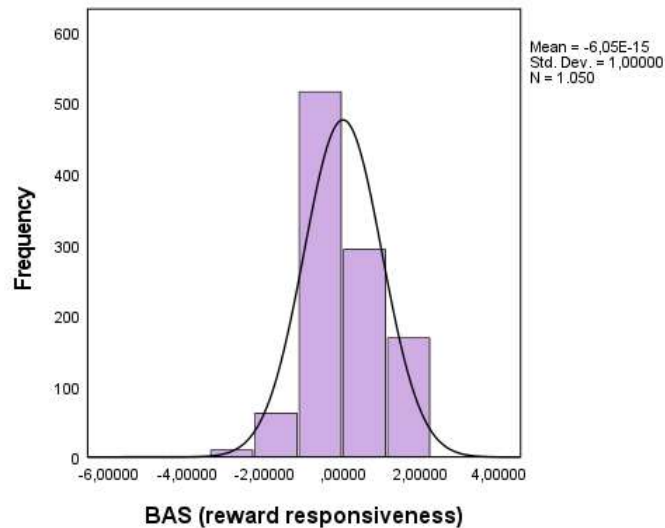
Figuur 9: histogram 'BAS (fun seeking)'

Tabel 11: beschrijvende statistieken 'BAS (reward responsiveness)

Schaalconstruct	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
<i>BAS (reward responsiveness)</i>	1050	2	8	6.51	.881	.007
z-scores		-5.124	1.686	.000	1.000	

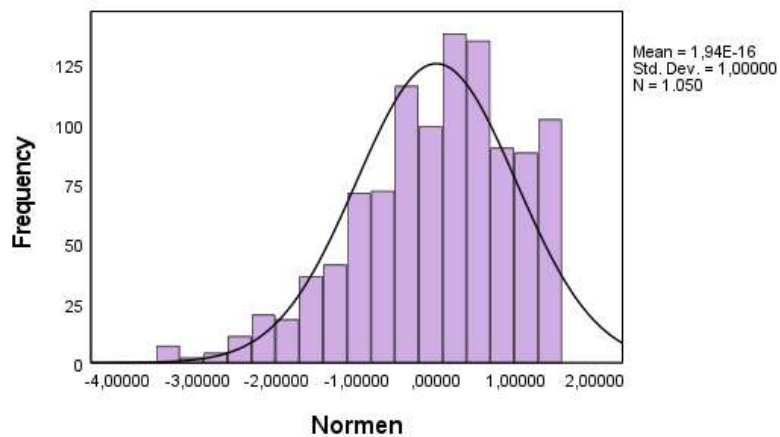
Figuur 10: histogram 'BAS (reward responsiveness)'

Tabel 12: beschrijvende statistieken 'normen'

Schaalconstruct	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
<i>Normen</i>	1050	4	20	15.242	3.338	-.689
z-scores		-3.368	1.426	.000	1.000	

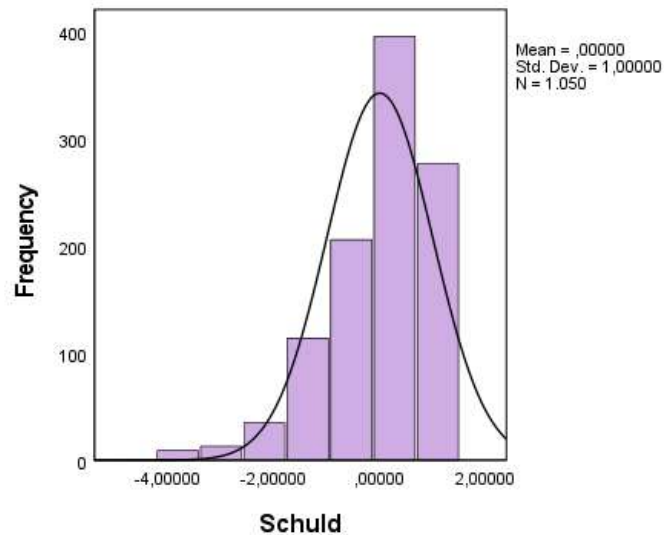
Figuur 11: histogram 'normen'

Tabel 13: beschrijvende statistieken 'schuld'

Schaalconstruct	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
<i>Schuld</i>	1050	3	9	7.658	1.221	-1.100
z-scores		-3.815	1.099	.000	1.000	

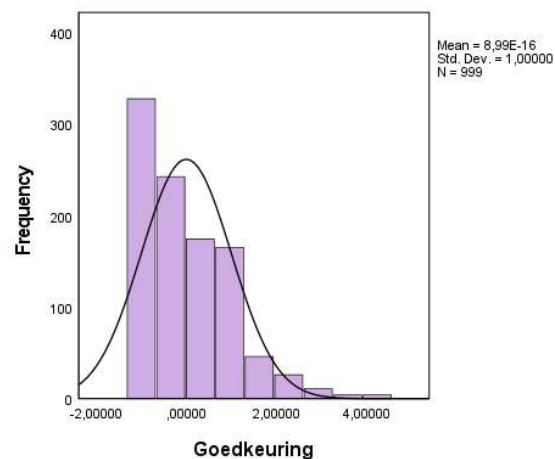
Figuur 12: histogram 'schuld'

Tabel 14: beschrijvende statistieken 'goedkeuring'

Schaalconstruct	N	Minimum	Maximum	Mean	Standaard afwijking	Skewness
<i>Goedkeuring</i>	999	3	11	4.523	1.528	1.087
z-scores		-.999	4.238	.000	1.000	

Figuur 13: histogram 'goedkeuring'

4. Operationalisering centrale concepten

Tabel 15: Operationalisering afhankelijke variabelen

Factoren	Bron	Items	Factor- lading	Cronbach's alpha	Cronbach's alpha
Variabelen					
Relationeel geweld	SRASBM: 14 items Likert vijfpuntschaal: 1 = Helemaal niet akkoord 2 = Niet akkoord 3 = Neutraal 4 = Akkoord 5 = Helemaal akkoord	Proactief relationeel geweld:	.68		.85
		Mijn vrienden weten dat ik slechter over hen zal denken wanneer ze niet doen wat ik wil dat ze doen.	.48		
		Als ik iets van een vriend wil, gedraag ik mij kil en onverschillig tegen hem/haar tot ik krijg wat ik wil.	.83		
		Ik heb bedreigd privé-informatie over mijn vrienden met andere mensen te delen om ze zover te krijgen dat ze aan mijn wensen voldoen.	.43		
		Ik heb een persoon opzettelijk genegeerd totdat hij/zij mijn zin gaf	.30		
		Reactief relationeel geweld	.80		
		Wanneer ik niet ben uitgenodigd om iets met een groep mensen te doen, sluit ik die mensen uit van toekomstige activiteiten	.44		
		Toen ik boos was op iemand, heb ik geprobeerd zijn/haar reputatie te beschadigen door te roddelen of negatieve informatie door te geven aan anderen.	.81		
		Als iemand iets doet dat mij boos maakt, probeer ik	.63		

	die persoon in verlegenheid te brengen of hem/haar voor schut te zetten in het bijzin van zijn/haar vrienden.			
	Wanneer ik boos ben op iemand, probeer ik ervoor te zorgen dat hij/zij wordt uitgesloten van groepsactiviteiten (bv. naar de cinema gaan).	.76		
	Ik heb roddels verspreid over een persoon met de bedoeling gemeen te zijn.	.62		
	Relationeel geweld in romantische relaties:		.69	
	Ik heb ermee gedreigd het uit te maken met een partner zodat hij/zij deed wat ik wilde.	.52		
	Ik heb geprobeerd mijn partner jaloers te maken toen ik boos was op hem/haar.	.83		
	Ik heb mijn partner bedrogen toen ik kwaad was op hem/haar.	.48		
	Ik heb mijn partner opzettelijk en langdurig genegeerd toen hij/zij mij kwetste.	.42		
	Wanneer mijn partner mij boos maakt, zal ik flirten met een andere persoon waar mijn partner bij is.	.55		

Tabel 16: Operationalisering onafhankelijke variabelen (blok 1)

Factoren	Bron	Items	Factor- lading	Cronbach's alpha
Variabelen blok 1				
Angstgevoeligheid	SSASI (5 items) Likert vijfpuntschaal: 1 = Nooit 2 = Zelden 3 = Soms 4 = Vaak 5 = Heel vaak	Wanneer ik beef in de aanwezigheid van anderen, ben ik bezorgd om wat mensen van me zouden kunnen denken.	.36	.77
		Wanneer ik pijn in mijn borst voel, ben ik bang dat ik een hartaanval krijg.	.69	
		Wanneer ik merk dat mijn hart een slag overslaat, maak ik me zorgen dat er iets ernstig mis is met mij.	.73	
		Wanneer mijn gedachten lijken te versnellen, maak ik me zorgen dat ik gek word.	.70	
		Wanneer ik niet meer kan nadenken, ben ik bang dat er iets ernstig mis met mij.	.72	
Psychopathie	Dirty Dozen (Psychopathie-subschaal, 4 items) Likert vijfpuntschaal: 1 = Helemaal niet akkoord 2 = Niet akkoord 3 = Neutraal 4 = Akkoord 5 = Helemaal akkoord	Ik ben geneigd om geen spijt of berouw te voelen.	.75	.75
		Ik ben geneigd mij niet al te veel zorgen te maken om moraliteit of de moraliteit van mijn acties.	.70	
		Ik ben geneigd om ongevoelig of gevoelloos te zijn.	.73	

		Ik heb de neiging om cynisch te zijn.	.47		
Belonings-gevoeligheid	Verkorte versie <i>BIS/BAS scales</i> (14 items) Antwoordcategorieën: 1 = Helemaal niet waar 2 = Niet waar 3 = Waar 4 = Helemaal waar	BIS		.83	.71
		Zelfs als er mij iets ergs te wachten staat, ervaar ik zelden angst of nervositeit.	.54		
		Wanneer ik kritiek krijg of uitgescholden word, doet dit mij nogal pijn.	.70		
		Ik voel mij behoorlijk bezorgd of overstuur wanneer ik denk of weet dat iemand boos op mij is.	.73		
		Wanneer ik denk dat er iets vervelends gaat gebeuren, voel ik mij meestal behoorlijk opgefokt.	.62		
		Ik maak mij zorgen wanneer ik denk dat ik iets slecht gedaan heb.	.73		
		Ik maak mij zorgen over fouten maken.	.71		
		BAS (drive)		.71	
		Ik doe moeite om dingen te krijgen die ik wil.	.58		
		Wanneer ik iets wil, ga ik er meestal helemaal voor	.81		
		Wanneer ik een kans zie om iets te krijgen dat ik wil, ga ik die kans meteen nemen.	.59		
		Wanneer ik iets nastreef, laat ik	.49		

		niks mij tegenhouden.			
		BAS (<i>fun seeking</i>)			Correlatiecoëfficiënt
		Ik handel vaak in een opwelling.	.67		.36**
		Ik hunker naar spanning en nieuwe sensaties	.56		
		BAS (<i>reward responsiveness</i>)			Correlatiecoëfficiënt
		Als ik iets krijg dat ik wil, voel ik mij opgewekt en energiek.	.40		.33**
		Wanneer ik een kans zie die te maken heeft met iets dat ik leuk vind, word ik meteen enthousiast.	.40		

Noot: ** $p < .01$ * $p < .05$

Tabel 17: Operationalisering onafhankelijke variabelen (blok 2)

Factoren	Bron	Items	Factor- lading	Cronbach's alpha
Variabelen blok 2				
Normen	Vragenlijst buurtinvloeden en jeugddelinquentie: een toets van de sociale desorganisatietheorie (Pauwels, 2007)(4 items) Likert vijfpuntschaal: 1 = Helemaal eens 2 = Beetje eens 3 = Noch eens, noch oneens 4 = Beetje oneens 5 = Helemaal oneens	Regels zijn gemaakt om te breken.	.64	.73
		Regels overtreden is niet erg, zolang je maar niet gepakt wordt.	.81	
		Het is OK om met iemand te vechten als je door die persoon uitgedaagd wordt.	.50	
		Lukt iets niet op een eerlijke manier, dan probeer ik het wel op een oneerlijke manier.	.62	
Schuld	SPAN vragenlijst 2008 (3 items) Antwoordcategorieën: 1 = Nee, helemaal niet 2 = Ja, een beetje 3 = Ja, heel erg	Zou u zich schuldig voelen indien u iets uit een winkel had gestolen?	.58	.49
		Zou u zich schuldig voelen indien u iemand had geslagen die u beledigde?	.44	
		Zou u zich schuldig voelen indien u een auto had opengebrouwen?	.59	

Tabel 18: Operationalisering onafhankelijke variabelen (blok 3)

Factoren	Bron	Items	Factor- lading	Cronbach's alpha
Variabele blok 3				
Goedkeuring	Antwoordcategorieën 1 = Heel afkeurend 2 = Afkeurend 3 = Niet afkeurend 4 = Helemaal niet afkeurend 5 = Niet van toepassing	Hoe zouden uw beste vrienden staan tegenover het gebruik van geweld?.	.46	.65
		Hoe zou uw biologische vader staan tegenover het gebruik van geweld?	.68	
		Hoe zou uw biologische moeder staan tegenover het gebruik van geweld?	.75	

5. Correlatiematrixen

Tabel 19: Correlatiematrix 'relationeel geweld'

Variabelen		Mean	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Blok 1													
1	Angst-gevoeligheid	11.53	3.87	1									
2	Psycho-pathie	7.47	2.91	.00	1								
3	BIS	19.28	2.94	.37**	-.36**	1							
4	BAS drive	11.73	1.81	-.05	.07*	-.07*	1						
5	BAS fun seeking	4.83	1.22	.08**	.14**	.00	.22**	1					
6	BAS reward responsive-ness	6.51	.88	.01	-.01	.11**	.46**	.25**	1				
Blok 2													
7	Normen	15.24	3.34	-.05	-.31**	.21**	-.03	-.24**	-.03	1			
8	Schuld	7.66	1.22	.03	-.31**	.23**	-.00	-.18**	.02	.48**	1		
Blok 3													
9	Goedkeuring	4.53	1.53	.14**	.27**	-.15**	-.06	.10**	-.05	-.28**	-.35**	1	
Afhankelijke variabele													
10	Relationeel geweld	20.98	5.44	.23**	.33**	-.03	.04	.19**	.03	-.24**	-.23**	.29**	1

Noot: ** $p < .01$ * $p < .05$

Tabel 20: Correlatiematrix 'proactief relationeel geweld'

Variabelen		Mean	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Blok 1													
1	Angst-gevoeligheid	11.53	3.87	1									
2	Psycho-pathie	7.47	2.91	.00	1								
3	BIS	19.28	2.94	.37**	-.36**	1							
4	BAS drive	11.73	1.81	-.05	.07*	-.07*	1						
5	BAS fun seeking	4.83	1.22	.08**	.144**	.00	.22**	1					
6	BAS reward responsive-ness	6.51	.88	.01	-.01	.11**	.46**	.25**	1				
Blok 2													
7	Normen	15.24	3.34	-.05	-.31**	.21**	-.03	-.24**	-.03	1			
8	Schuld	7.66	1.22	.03	-.31**	.23**	-.00	-.18**	.02	.48**	1		
Blok 3													
9	Goedkeuring	4.53	1.53	.14**	.27**	-.15**	-.06	.10**	-.05	-.28**	-.35**	1	
Afhankelijke variabele													
10	Proactief relationeel geweld	5.51	1.68	.17**	.37**	-.07*	.04	.12**	-.01	-.18**	-.17**	.23**	1

Noot: ** $p < .01$ * $p < .05$

Tabel 21: Correlatiematrix 'reactief relationeel geweld'

Variabelen		Mean	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Blok 1													
1	Angst-gevoeligheid	11.53	3.87	1									
2	Psycho-pathie	7.47	2.91	.00	1								
3	BIS	19.28	2.94	.37**	-.36**	1							
4	BAS drive	11.73	1.81	-.05	.07*	-.07*	1						
5	BAS fun seeking	4.83	1.22	.08**	.144**	.00	.22**	1					
6	BAS reward responsiveness	6.51	.88	.01	-.01	.11**	.46**	.25**	1				
Blok 2													
7	Normen	15.24	3.34	-.05	-.31**	.21**	-.03	-.24**	-.03	1			
8	Schuld	7.66	1.22	.03	-.31**	.23**	-.00	-.18**	.02	.48**	1		
Blok 3													
9	Goedkeuring	4.53	1.53	.14**	.27**	-.15**	-.06	.10**	-.05	-.28**	-.35**	1	
Afhankelijke variabele													
10	Reactief relationeel geweld	7.94	2.54	.19**	.28**	-.02	.02	.16**	.05	-.23**	-.25**	.25**	1

Noot: ** $p < .01$ * $p < .05$

Tabel 22: Correlatiematrix 'relationeel geweld in romantische relaties'

Variabelen		Mean	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Blok 1													
1	Angst-gevoeligheid	11.53	3.87	1									
2	Psycho-pathie	7.47	2.91	.00	1								
3	BIS	19.28	2.94	.37**	-.36**	1							
4	BAS drive	11.73	1.81	-.05	.07*	-.07*	1						
5	BAS fun seeking	4.83	1.22	.08**	.144**	.00	.22**	1					
6	BAS reward responsiveness	6.51	.88	.01	-.01	.11**	.46**	.25**	1				
Blok 2													
7	Normen	15.24	3.34	-.05	-.31**	.21**	-.03	-.24**	-.03	1			
8	Schuld	7.66	1.22	.03	-.31**	.23**	-.00	-.18**	.02	.48**	1		
Blok 3													
9	Goedkeuring	4.53	1.53	.14**	.27**	-.15**	-.06	.10**	-.05	-.28**	-.35**	1	
Afhankelijke variabele													
10	Relationeel geweld in romantische relaties	7.54	2.41	.21**	.20**	-.01	.03	.19**	.02	-.17**	-.14**	.23**	1

Noot: ** $p < .01$ * $p < .05$